

Садржај

1878. г.

1. Решење, да се државни издатци, за месец Новембар 1878/9 рачунске године чине по буџету, одобреном за 1877/8 рачунску годину, и то до једне дванајестине годишње суме овог буџета
2. Распис министра финансије свима ђумруцима, о подели соли, што се у Србију уносе, на класе
3. Решење, да се државне власти, у рачунској 1878/9 године, управљају по буџету, одобреном за 1877/8 рачунску годину, све докле се не реши буџет за рачунску 1878/9 годину
4. Закон о замени тачке 2. законодавног решења од 23. Октобра 1871. год., које се односи на подизање споменика блаженопочившем књазу Михајилу
5. Закон, којим се грађење скупштинске дворане, по законодавном решењу од 24. Октобра 1870. год., одлаже до бољих прилика, а уједно наређује, шта ће бити са остатком непотрошеног новца и до сад још на војне спреме неупотребљеног материјала
6. Закон о српским народним новцима
7. Указ, да се од сада и официрима на указна звања издају декрети, за које ће се наплаћивати такса, по закону о таксама од 31. Марта 1865. године (Збор. XVIII. стр. 115)
8. Решење, да се општина вратарничка у срезу тимочког округа књажевачког дода округ црноречком а срезу зајечарском
9. Решење, да села: Мали Зворник и Сакар припадну срезу рађевском у округу подринскоме
10. Закон о механама, које су у рату са Турцима порушене или сагорене, заједно са накнадним решењем народне скупштине од 9. Децембра 1878. године, којим је овлашћен министар унутрашњих дела: да може извесним грађанима вароши Књажевца дозволити, да до 1. Јануара 1880. год. могу механисати у зградама, какве имају
11. Закон о уређењу министарства грађевина
12. Закон о подели присаједињеног земљишта на округе и срезове
13. Решење, којим се, изузетно од законодавног наређења, од 25. Јануара 1863. год. (Збор. XVI. стр. 2), увођење државних прихода за рачунску 1877/8 годину у дневник за исту годину, продужава код окружних државних благајна и код главне државне благајне за неко извесно време

14. Закон о изменама и допунама закона о трошарини на пиво од 19. Јула 1877. год. (Збор. 31. стр. 28)
15. Закон о допуни примедба закона о скеларини за дринске ђумруке од 4. Јуна 1866. године (Збор. XIX. стр. 137)
16. Решење о томе, да се ђумручке станице, које су биле на старој граници Србије према Турској, изместе ближе садашњој граници Србије, према Турској и кнежевини Бугарској, и о овлашћењу владе да на југоисточној граници Србије и на Дрини отвори и нове ђумручке станице, где за нужно нађе
17. Закон о преносу контролног одељења из министарства војног у главну контролу
18. Указ, да се назив „прокупљанска окружна војска” у формацији целе војске од 6. Октобра 1878. год. замени са називом „топличка окружна војска”
19. Решење, о срачунавању трошкова око зајма, који је узет у Русији, на основу законодавне одлуке од 19. Јануара 1876. год.
20. Решење о подели алексиначко-ражањског среза у алексиничкоме округу на два среза: ражањски и алексиначки
21. Закон о водама и њиховој употреби
22. Закон о додатку уредби од 27. Октобра 1839. год. (Збор. I. стр. 129), односно тога, ко ће држати кључ од државне благајне код окружних начелстава и ко ће одговарати за недостатке и неправилности у каси
23. Закон о суђењу и о законима, по којима ће се судити у присаједињеним пределима
24. Закон о постављењу по једног судије у окружним судовима за присаједињене пределе, изузетно од §-фа 6. устројству окружних судова од 20. Фебруара 1865. године. (Зборн. XVIII. стр. 23)
25. Закон о продужењу рокова плаћања у грађанским потраживањима за ратне страдалце, заједно са накнадним решењем народне скупштине од 4. Јануара 1879. год., којим је остављено начелствима дотичних округа, да саставе и дотичним судовима ради знања и управљања пошљу спискове оних места, која у поменутом закону о продужењу рокова плаћања нису по имену означена, а на која се тај закон има да примени

1879. г.

26. Указ о дужностима, правима и властима старешинским у војсци
27. Закон о буџету државних расхода и прихода за рачунску 1879. годину
28. Решење о томе, да се карантинска и састаначка надлежательства, која су била на старој граници Србије према Турској, изместе на садашњу границу Србије према Турској, и књажевини Бугарској; и о овлашћењу министра унутр. дела, да на Дрини отвори два нова састанка

29. Закон о укидању законодавног наређења од 25. Октобра 1872. г. (Збор. XXV. стр. 11), којим је био објашњен пропис § 243. законика о поступку судском у крив. делима од 25. Фебруара 1865. год.
30. Закон о допуни, тач. 1. члана 18. закона о пороти од 21. Октобра 1871. год. (Збор. XXIV. стр. 45)
31. Закон о измени § 23. устројства касацијоног суда од 20. Фебруара 1865. год. (Збор. XVIII. стр. 23)
32. Закон о изменама и допунама у казнителном законнику од 29. Марта 1860. године
33. Закон, којим се накнадно закону од 24. Септембра 1871. (Зб. XXIV. стр. 6) у корист „Београдском кредитном заводу” и „Смедеревској кредитној банки” додаје повластица, да судови за менице, које су код поменутих завода есконтисане, али се не плате на време, досађују интерес, који буде означен за те менице на есконтној листи
34. Закон о изменама и допунама у закону о устројству ђумрука од 12. Децембра 1863. год. (Збор. XVI. стр. 113)
35. Закон о дипломатским заступништвима и о консулатима српским у иностранству
36. Закон о додатку шумској уредби од 4. Априла 1861. год. (Збор. XIV. стр. 59)
37. Закон о изменама и допунама у закону о печатњи од 23. Октобра 1870. (Збор. XXIII. стр. 170) и у изменама и допунама тога закона од 15. Децембра 1875. (Збор. XXVIII. стр. 37)
38. Закон о допунама закона о устројству војске од 20. Марта 1864. године (Збор. XVII. стр. 65)
39. Решење, да аманети и писма, која долазе за народне војнике на позицијама налазеће се, или их они шаљу, не подлеже плаћању поштанских такса, рачунећи од 1. Децембра 1878. год., од када су поште прешле опет под управу министарства унутр. Дела
40. Решење, да се арендаторима оних државних добара, која је непријатељ у рату поништио или им је употребу спречио, или која је државна власт за време рата заузела или употребу њихову спречила, - опрости, односно смањи аренда и кирија
41. Закон о објашњењу тач. 4. чл. 5. у закону о пензијоном фонду за удовице и децу умрлих чиновника од 21. Октобра 1871.г. (Збор. XXIV. стр. 27)
42. Закон о уређењу више женске школе
43. Закон за одређење комисије, које ће испитивати имовне односе у ослобођеним пределима
44. Закон о измени допуне § 479. грађ. судског поступка од 14. Јула 1878. год.(Збор. 33. стр. 58)
45. Закон о изворима за одужење државног дуга, учињеног у рату за ослобођење и независност народа
46. Закон о устројству оружног фонда

47. Закон о изменама и допунама закона о потпори војних инвалида и породица погинулих, умрлих и несталих војника од 8. Јула 1878. год. (Збор. 33.стр. 18)
48. Закон о ванредним државним расходима и приходима за рачунску 1879. годину
49. Решење, којим се укида највише решење од 10. Јуна 1840. год.(Збор. III. стр. 160), као и оно од 27. Јануара 1860. год. В№ 269., по којима су сељаци могли у чаршији ужичкој со и друге ситнице осим пића крчмити
50. Решење о овлашћењу министра унутр. дела, да може на прављење средњих канцеларија и школа у пострадалим неким окрузима потрошити, или дати дотичним општинама потребну суму на зајам, из болничког фонда дотичног округа, за три године без интереса
51. Упутства министра финансије за извршење закона од 10. Јануара 1879. год. о изменама и допунама у закону о устројству ђумрука од 12. Децембра 1863. год. (Збор. XVI. стр. 113)
52. Распис министра војног свима окружним командама, осим ослобођених крајева, односно повраћаја комора, узетих од људи у натури или у новцу по закону о широј војној обавези од 1. Децембра 1877. год
53. Наредба министра финансије издана свима властима о примању руских рубаља
54. Указ о одређењу простора и граница окрузима и срезовима, и места за средње канцеларије у ослобођеном и присаједињеном Србији земљишту, докле се међународно нова границ потпуно не обележи
55. Указ о измештају ђумручких станица, које су биле на старој граници Србије према Турској, за сада према кнежевини Бугарској и Турској, и о отварању нових ђумручких станица на Дрини
56. Тарифа, по којој ће наше државне благајне примати стране новце у динарском течају
57. Правила министра војног за артиљеријски комитет
58. Правила министра војног за инжењирски комитет
59. Правила и упутства министра финансије за извршење закона о српским народним новцима од 10. Децембра 1878. год
60. Правила министра унутрашњих дела за извршење закона о водама и њиховој употреби од 26. Децембра 1878. год
61. Позоришна уредба прописана министром просвете и црквених послова, према закону о народном позоришту у Београду од 8. Октобра 1870. (Збор. XXIII. стр.89)
62. Правила и упутства министра финансије за извршење закона од 19. Јануара 1879. год. о изворима за одружење државног дуга, учињеног у рату за ослобођење и независност народа
63. Измене и допуне правила и упутства за извршење законских наређења, из закона о трошарини на пиво од 7. Новембра 1877. год. АБр. 8649

64. Указ о томе, да се војно-судска струка одвоји од ђенерал-штабне и да образује засебну струку са својим називом

Додатак.

65. Пропис и правила министра грађевине, по којим ће се управљати инжињери при извиђају према чл. 30. и 31. закона о водама и њиховој употреби

66. Упутства министра грађевине ка чл. 22. и 23. закона о водама и њиховој употреби

надлежательства светског поштанског савеза, и ставља се у годишњи буџет државних расхода у дотичну рубрику поштанске струке министарства унутрашњих дела. —

Члан 5.

Закон овај важи од дана подписа Књажевог и њиме се замењује у свему закон од 20. Фебруара 1875 године.

Препоручујемо Нашим министрима: иностраних дела, унутрашњих дела и финансије, да овај закон обнародују и о извршењу његовом старају се; властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покорвају.

12. Јула 1878 год.
у Крагујевцу.

(М. П.)

*Видно и ставно државни печат,
чувар државног печата,
министар правде.*

Јеврем Грујић с. р.

*Инв.бр.
28985*

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

*Заступник
Председника министарског савета,
министар иностраних дела,*

Јов. Ристић с. р.

Министар правде,

Јеврем Грујић с. р.

Министар унутрашњих дела,

Рад. Милојковић с. р.

Министар просвете и црквених дела,

А. Васиљевић с. р.

Министар финанције,

В. Јовановић с. р.

Заступник министра грађевина,

Министар финансије,

В. Јовановић с. р.

Министар војни,

артиљеријски пуковник,

С. Грујић с. р.

ЗБОРНИК

ЗАКОНА И УРЕДАБА

ИЗДАНИХ

У КЊАЖЕСТВУ СРБИЈИ

од 1. Новембра 1878 до 6. Маја 1879 године.

34. (XXXIV.)

У БЕОГРАДУ

ШТАМПА И ИЗДАЊЕ ДРЖАВНЕ ШТАМПАРИЈЕ

1879

С А Д Р Ж А Ј

34. (XXXIV.) зборника закона и уредаба, од 1. Новембра
1878. до 6. Маја 1879. године.

ЦИКЛУС БРОЈ	ДАТУМ	Ш Т А Ј Е	СТРАНА
1	1878. год. 1. Новембра	Решење, да се државни издатци, за месец Новембар 187 ⁸ / ₈ рачунске године чине по буџету, одобреном за 187 ⁷ / ₈ рачунску годину, и то до једне дванајестине годишње суме овог буџета	1
2	1. "	Расписе министра финансије свима ђумурџицама, о подели соли, што се у Србају уноси, на класе	3
3	27. "	Решење, да се државне власти, у рачунској 187 ⁸ / ₈ години, управљају по буџету, одобреном за 187 ⁷ / ₈ рачунску годину, све, докле се не реши буџет за рачунску 187 ⁸ / ₈ годину . . .	4
4	8. Децембра	Закон о замени тачке 2. законодавног решења од 23. Октобра 1871. год., које се односи на подизање споменика блаженопочившом књазу Михајилу	5
5	9. "	Закон, који се грађене скупштинске дворане, по законодавном решењу од 24. Октобра 1870. год., одлаже до бољих прилика, и уједно наређује, шта ће бити са остатком испотрошеног новца и до сад још на војне сврхе неупотребљеног материјала	6
6	10. " Δ	Закон о српским народним новцима	8
7	12. "	Указ, да се од сада и онцирима на указна звања издају декрети, за које ће се плаћати такса, по закону о таксама од 31. Марта 1865. године (Збор. XVIII. стр. 115).	19
8	14. "	Решење, да се општина вратарничка у срезу тимочком округа књажевачког дода округу црногорском а срезу зајечарском . . .	20

Циб. др
42585

ЦИКЛУС БРОЈ	ДАТУМ	ШТАЈЕ	СТРАНА
	1878. год.		
9	14. Децембра	Решење, да села: Мали Зворник и Сакар припадну срезу рађевском у округу подринскоме	21
10	14. "	Закон о механима, које су у рату са Турцима порушене или сагорене, заједно са накнадним решењем народне скупштине од 9. Децембра 1878. године, којим је оклашеви министар унутрашњих дела: да може извесним грађанима вароши Бњажевца дозволити, да до 1. Јануара 1880. год. могу механисати у зградама, какве имају	22
11	17. "	Закон о уређењу министарства грађевина	26
12	17. " Δ	Закон о подели присаједињеног земљишта на округе и срезове	32
13	19. " Δ	Решење, којим се, изузетно од законодавног наређења, од 25. Јануара 1863. год. (Збор, XVI, стр. 2), увођење државних прихода за рачунску 1877/8. годину у дневник за исту годину, продужава код окружних државних благајна и код главне државне благајне за неко извесно време	35
14	19. " Δ	Закон о изменама и допунама закона о трошаринама на пиве од 19. Јула 1877. год. (Збор, 31, стр. 28)	36
15	19. "	Закон о допуни приредаба закона о скеларинама за дринске Ђуруке од 4. Јуна 1866. године (Збор, XIX, стр. 137)	39
16	19. "	Решење о томе, да се Ђуручке станице, које су биле на старој граници Србије према Турској, заместе ближе седишној граници Србије, према Турској и кнежевини Бугарској, и о овлашћењу владе, да на југоисточној граници Србије и на Дрини отвори и поље Ђуручке станице, где за нужно вађе	40
17	20. "	Закон о преносу контролног одељења из министарства војног у главну контролу	42
18	21. "	Указ, да се назив „прокупљанска окружна војска“ у формацији целе војске од 6. Октобра 1878. год. измени са називом „топличка окружна војска“	44
19	21. " Δ	Решење, о срачуивању трошкова ово сајма,	

ЦИКЛУС БРОЈ	ДАТУМ	ШТАЈЕ	СТРАНА
	1878. год.		
20	26. Децембра	који је узет у Русији, на основу законодавне одлуке од 19. Јануара 1876. год.	45
		Решење о подели алексиначко-рађавског среза у алексиначкоме округу на два среза: рађавски и алексиначки	46
21	26. "	Закон о водама и њиховој употреби	48
22	28. "	Закон о додатку уредби од 27. Октобра 1839. год. (Збор, I, стр. 129), односно тога, ко ће држати кључ од државне благајне код окружних начелстава и ко ће одговорити за недостатке и неправилности у каси	68
23	31. " Δ	Закон о суђењу и о законима, по којима ће се судити у присаједињеним пределима	71
24	31. "	Закон о постављању по једног судије у окружним судовима за присаједињене пределе, изузетно од §-а 6. устројства окружних судова од 20. Фебруара 1865. године. (Збори, XVIII, стр. 23)	78
25	31. "	Закон о продужењу рокова плаћања у грађанским потраживањима за ратне страдалце, заједно са накнадним решењем народне скупштине од 4. Јануара 1879. год., којим је остављено начелствима дотичних округа, да саставе и дотичним судовима ради знања и управљања пошљу спискове оних места, која у поменутом закону о продужењу рокова плаћања нису по писнице означена, а на која се тај закон има да примени	79
26	1. Јануара	Указ о дужностима, правима и властима старешинским у војсци	81
27	4. " Δ	Закон о буџету државних расхода и прихода за рачунску 1879. годину	98
28	5. "	Решење о томе, да се карантинска и саставна надлежност, која су биле на старој граници Србије према Турској, заместе на садашњу границу Србије према Турској и кнежевини Бугарској; и о овлашћењу министра унутр. дела, да на Дрини отвори два нова саставна	104
29	10. "	Закон о укидању законодавног наређења од 25. Октобра 1872. г. (Збор, XXV, стр. 11), којим је био објашњен пропис § 243. зако-	

СТАРИ БРОЈ	ДАТУМ	Ш Т А Ј Е	СТРАНА
	1879. год.		
30	10. Јануара	ника о поступку судском у крив. делима од 25. Фебруара 1865. год.	105
		Закон о допуни, тач. 1. члана 18. закона о пороти од 21. Октобра 1871. год. (Збор. XXIV. стр. 45)	106
31	10. "	Закон о измени § 23. устројства касационог суда од 20. Фебруара 1865. год. (Збор. XVIII. стр. 23)	107
32	10. "	Закон о изменама и допунама у казничком законнику од 29. Марта 1860. године	108
33	10. "	Закон, којим се накнадно закону од 24. Септембра 1871. (Зб. XXIV. стр. 6) у корист „Београдском кредитном заводу“ и „Смедеревској кредитној банки“ додаје попластича, да судови за менице, које су код поменутих завода есконтисане, али се не плаће на време, досуђују интерес, који буде озвучен за те менице на есконтној листи	112
34	10. "	Закон о изменама и допунама у закону о устројству Ђумрука од 12. Децембра 1863. год. (Збор. XVI. стр. 113)	114
35	18. "	Закон о дипломатским заступништвима и о консулатима српским у иностранству	123
36	18. "	Закон о додатку шумској уредби од 4. Априла 1861. год. (Збор. XIV. стр. 59)	126
37	18. "	Закон о изменама и допунама у закону о печатњи од 23. Октобра 1870. (Збор. XXIII. стр. 170) и у изменама и допунама тога закона од 15. Децембра 1875. (Збор. XXVIII. стр. 37)	129
38	18. "	Закон о допунама закона о устројству војске од 20. Марта 1864. године (Збор. XVII. стр. 63)	133
39	18. "	Решење, да аманети и писма, која долазе за народне војнике на позицијама налазеће се, или их они шаљу, не подлеже плаћању поштанских такса, рачунајући од 1. Децембра 1878. год., од када су поште прешле омет под управу министарства унутр. дела	135
40	18. "	Решење, да се арендаторима оних државних добара, која је непријатељ у рату пошаштво или им је употребу спречено, или	

СТАРИ БРОЈ	ДАТУМ	Ш Т А Ј Е	СТРАНА
	1879. год.		
		која је државна власт за време рата заузеле или употребу њихову спречила, — опрости, односно смањи аренда и кирија	136
41	18. Јануара	Закон о објашњењу тач. 4. чл. 5. у закону о пензионом фонду за удовице и децу умрлих чиновника од 1. Октобра 1871. г. (Збор. XXIV. стр. 27)	137
42	19. "	Закон о уређењу више женске школе	138
43	19. "	Закон за одређење компенза, које ће исплаћивати имовне односе у ослобођеним пределима	147
44	19. "	Закон о измени допуне § 479. грађ. судског поступка од 14. Јула 1878. год. (Збор. 33. стр. 58)	149
45	19. "	Закон о изворима за одуужење државног дуга, учињеног у рату за ослобођење и независност народа	151
46	19. "	Закон о устројству оружног фонда	169
47	19. "	Закон о изменама и допунама закона о потпори војних инвалида и породица погинулих, умрлих и несталих војника од 8. Јула 1878. год. (Збор. 33. стр. 18)	171
48	19. "	Закон о изврешним државним расходима и приходима за рачунску 1879. годину	173
49	19. "	Решење, којим се укида највише решење од 10. Јула 1840. год. (Збор. III. стр. 160), као и оно од 27. Јануара 1860. год. В.М. 269., по којима су сеџаци могли у чаршији ужичкој се и друге ситуице осам нижа кривити	182
50	19. "	Решење о овлашћењу министра унутр. дела, да може за ирцање средних канцеларија и школа у пострадалим неким окружњима потрошити, или дати дотичним општинама потребну суму на изјак, из болничког фонда дотичног округа, за три године без интереса	183
51	25. "	Упутство министра финансије за извршење закона од 10. Јануара 1879. год. о изменама и допунама у закону о устројству Ђумрука од 12. Децембра 1863. год. (Збор. XVI. стр. 113)	185

ТЕКУЋИ БРОЈ	ДАТУМ	ШТАЈЕ	СТРАНА
52	1879. год. 3. Фебруара	Распис министра војног свима окружним командама, осим ослобођених крајева, односно повраћаја комора, узетих од људи у натури или у новцу по закону о широј војној обвези од 1. Децембра 1877. год.	191
53	5. "	Наредба министра финансије издата свима властима о призиву руских рубала	195
54	6. "	Указ о одређењу простора и граница окупација и срезонима, и места за средње канцеларије у ослобођеном и присаједињеном Србији земљишту, докле се међународно нова граница потпуно не обележи	196
55	9. "	Указ о измештају Ђуручких станица, које су биле на старој граници Србије према Турској, за сад према кнежевини Вучарској и Турској, и о отварању нових Ђуручких станица на Дрини	209
56	9. "	Тарифа, по којој ће наше државне благајне примати стране новце у динарском течају	211
57	16. "	Правила министра војног за артиљеријски комитет	215
58	16. "	Правила министра војног за инжењирски комитет	221
59	21. "	Правила и упутства министра финансије за извршење закона о српским народним новцима од 19. Децембра 1878. год.	227
60	1. Марта	Правила министра унутрашњих дела за извршење закона о водама и њиховој употреби од 26. Децембра 1878. год.	236
61	7. "	Позоришна уредба прописана министром просвете и црквених послова, према закону о народном позоришту у Београду од 8. Октобра 1870. (Збор. XXIII, стр. 89)	244
62	30. "	Правила и упутства министра финансије за извршење закона од 19. Јануара 1879. год. о изворима за одушење државног дуга, учињеног у рату за ослобођење и независност народа	265
63	4. Маја	Намене и допуне правила и упутстава за извршење законских наређења, из закона о трешарини на пиво од 7. Новембра 1877. год. АВр. 8649.	303

ТЕКУЋИ БРОЈ	ДАТУМ	ШТАЈЕ	СТРАНА
64	1879. год. 6. Маја	Указ о томе, да се војно-судска струка одвоји од генерал-штабне и да образује из себе струку са својим називом	315
Д О Д А Т А К			
65	14. Фебруара	Проект и правила министра грађевина, по којима ће се управљати инжењери при измињању према чл. 30. и 31. закона о водама и њиховој употреби	316
66	14. "	Упутства министра грађевина ка чл. 22. и 23. закона о водама и њиховој употреби	323

РЕГИСТАР

34. (XXXIV.) зборника закона и уредаба.

А.

- Алексиначко** — ражањски срез подељен на два среза. в. земље
- Аманети** — На аманете и писма народни војници на позицијама налазећи се не плаћају поштанску таксу. в. Војска бр. 5.
- Арендатори** — државних добара ослобођавају се сасвим или од чести од плаћања аренде или кирије на добра, којих им је употреба у рату спречена сасвим или од чести непријатељем или државним властима. в. Државна добра.
- Артиљеријски** — комитет. Министар војни прописао правила за испи. в. Војска бр. 9.

В.

- Београдски** — кредитни завод добио накнадну повластицу. в. Повластице.
- Благајна** — в. Благајница.
- Благајница** — Решење од 19. Децембра 1878, којим се рок за увођење државних прихода за рачунску 187 $\frac{1}{4}$ годину у дневник за исту годину код окружних државних благајна и код главне државне благајне продужава за неко време, стр. 35. — Закон о додатку уредби од 27. Октобра 1839 односно тога, ко ће држати кључ од државних благајна код окружних начелништава, и ко ће одговарати за недостатке и неисправности у каси, од 28. Децембра 1878 стр. 68.

Буџет — Решење, да се државни издатци за месец Новембар 187% рач. године, чине по буџету, одобреном за 187% рач. годину, и то: до једне дванајестине ($\frac{1}{12}$) годишње суме овог буџета, од 1. Новембра 1878 стр. 1. — Решење, да се државне власти у рач. 187% години управљају по буџету, одобреном за 187% рач. годину, све, док се не реши буџет за рачунску 187% годину, од 27 Новембра 1878 стр. 4. — Закон о буџету државних расхода и прихода за рачунску 1879 год., од 4. Јануара 1879. стр. 98. — Закон о буџету напредних државних расхода и прихода за рачунску 1879 годину, од 19 Јануара 1879 стр. 173.

В.

Напредних — државних расхода и прихода буџет за 1879 годину. в. Буџет.

Вина — женска школа. в. Школа.

Воде — Закон о водама и њиховој употреби, од 26. Децембра 1878 стр. 48 — Пропис и правила министра грађевина, по којима ће се управљати инжењери при извињању према чл. 30. и 31. закона о водама од 26. Децембра 1878, од 14 Фебруара 1879 стр. 316. — Упутства министра грађевина ка чл. 22. и 23. закона о водама, и њиховој употреби од 26. Децембра 1878, од 14. Фебруара 1879. стр. 323. — Правила министра унутр. дела за извршење закона о водама и њиховој употреби од 26. Децембра 1878, од 1. Марта 1879 стр. 236.

Војска. —

1., Указ, да и официри одсад плаћају таксу за декрете, која им се издају на узазна звања, од 12. Децембра 1878 стр. 19.

2., Указ, да се назив „Прокупљанска окружна војска“ у формацији целе војске замени са називом „Топличка окружна војска“, од 21. Децембра 1878 стр. 44.

3., Указ о дужностима, правима и властима старешинским у војсци, од 1. Јануара 1879 стр. 81.

4., Закон о допунама закона о устројству војске од 20. Марта 1864 (Збор. XVII. стр. 65), од 18. Јануара 1879 стр. 133.

5., Решење, да народни војници налазећи се на позицијама, рачувају од 1. Децембра 1878, не плаћају поштанску таксу на аманете и писма, од 18. Јануара 1879 стр. 135.

6., Закон о устројству оружног фонда, од 19. Јануара 1879 стр. 169.

7., Закон о изменама и допунама закона о потпори војних инвалида и породица погинулих, умрлих и несталних у рату војника од 8. Јула 1878 (Збор. 33. стр. 18), од 19. Јануара 1879. стр. 171.

8., Распис Министра војног о повраћају комора, узетих од људи било у натура било у новцу по закону о широј војној обвези од 1. Децембра 1877, од 3. Фебруара 1879 стр. 191.

9., Правила Министра војног за артиљеријски комитет, од 16. Фебруара 1879 стр. 215.

10., Правила Министра војног за инжењерски комитет од 16. Фебруара 1879 стр. 221.

11., Указ о томе, да се војво-судска струва одвоји од генерал-штабне, и да образује за себе струку са својим називом, од 6. Маја 1879 стр. 315.

Вратаричка — општина у срезу тимочком округа књажевачког додата округу Црнобрчком а срезу Зајечарском. Решење од 14. Децембра 1878 стр. 20.

Г.

Грађански — поступак судски. Измена допуне § 479 истог поступка од 14. Јула 1878 (Збор. 33 стр. 58), од 19. Јануара 1879 стр. 149.

Грађевина — Министарства уређење. Закон од 17. Децембра 1878 стр. 26.

Грађевине — Решење о одлагању грађења слуштинске дворане до бољих прилика, од 9. Децембра 1878 стр. 6. — Споменик Књазу Михајлу има се подићи на месту, које Књаз, на предлог Министра грађевина одреди. в. Михајил М. Обреновић III. — Решење од 19. Јануара 1879, којим је Министар унутр. дела овлашћен, да на подизање школа.

и среских канцеларија у извесним неким у рату пострадалим окрузима, може утрошити или дотичним општинама дати на зајам потребну суму из фонда болничког дотичног округа, стр. 183.

Д.

Давак — регални на соли, које се у Србију уносе, како ђумруци имају да наплаћују. в. Ђумручина.

Дворане — скупштинске грађење одлаже се до бољих прилика. в. Грађевине.

Декрети — који се од сад буду издавали официрима на указна звања подлеже плаћању таксе. в. Војска бр. 4.

Динарски — течај. Како ће наше благајне примати стране монете у томе течају. в. Тарифа.

Дипломатски — заступници. в. Заступници.

Дипломе — Официри одсад да плаћају таксу за декрете на указна звања. в. Војска бр. 1.

Добра — државна. в. Државна добра.

Допуне — и измене разних закона и уредаба. в. Измене и допуне.

Државна — благајна. в. Благајница.

Државна — добра. Решење, којим су закупци државних добара ослобођени сасвим или од чести од плаћања аренде или кирије на ова државна добра, којих им је употреба за време рата спречена сасвим или од чести непријатељем или државном влашћу, од 18. Јануара 1879 стр. 136.

Државни — дуг. и. Дуг државни.

Дуг — државни. Закон о изворима за одужење државног дуга, учињеног у рату за ослобођење и независност народа, од 19. Јануара 1879 стр. 151. — Правила и упутства министра финансије за извршење закона о изворима за одужење државног дуга, од 30. Марта 1879, стр. 265.

Ђ.

Ђумрук — Ђумруци како имају да наплаћују регални давак на соли, што се у Србију са стране уносе, в. Ђумручина. — Односно скеларине за Дринске ђумруке допуњене при-

метбе закона о скеларини за те ђумруке од 4. Јуна 1866 (Збор. XIX. стр. 107), в. Скеларина. — Закон о изменама и допунама закона о устројству ђумрука, од 12. Децембра 1863 (Збор. XVI. стр. 113), од 10. Јануара 1879 стр. 114. — Упутства министра финансије од 25. Јануара 1879 за извршење закона од 10. истог месеца и године, којим су учињене неке измене и допуне у закону о устројству ђумрука од 12. Децембра 1863 (Збор. XVI. стр. 113), стр. 185.

Ђумручина — Распис министра финансије, којим су соли, што се у Србију са стране уносе, подељене на класе, и којим су уједно прописана правила, како ће ђумруци поступати при наплаћивању регалног данка на исте соли од 1. Новембра 1878 стр. 3.

Ђумручке — станице. в. Станице.

Е.

Ж.

Женска — виша школа. в. Школа.

З.

Зајам — српски народни. Решење о срачунавању трошкова ово зајма, који је узет у Русији, од 21. Децембра 1878 стр. 45. — Министар унутр. дела овлашћен, да на подизање школа в среских канцеларија у извесним неким окрузима, који су у рату пострадали, може дати дотичним општинама на зајам потребну суму новца из болничког фонда дотичног округа. в. Грађевине.

Заступници — Закон о дипломатским заступништвима и о консулатима српским у иностранству, од 18. Јануара 1879 стр. 123.

Зворник — село да припадне срезу рађевском у округу подрињском. в. Земље.

Земље — Закон о подели присаједињеног Србији земљишта на округе и срезове, од 17. Децембра 1878 стр. 32. — Решење,

да села Мали Зворник и Сакар припадну срезу рађевском у округу подринском, од 14. Децембра 1878 стр. 21. — Решење о подели алексиначко-ражањског среза у округу алексиначком на два среза, ражањски и алексиначки, од 26. Децембра 1878 стр. 46. — Закон за одређење комисија, које ће испитивати имовне односе у ослобођеним пределима, од 19. Јануара 1879 стр. 147. — Указ о одређењу простора и граница окружних и срезних, и места за среске канцеларије у присаједињеном Србији земљишту, докле се међународно нова граница потпуно не обележи, од 6. Фебруара 1879 стр. 196. —

Земљиште — присаједињено подељено на округе и срезове. в. Земље — Како се и по којим законима у њему суди. в. Судови.

И.

Извори — за одужење државног дуга. в. Дуг државни.

Измене — и допуне разних закона и правила:

1., Тачке 2. законодавног решења од 23 Октобра 1871, односећег се на подизање споменика блаженопочившем Књазу Михајилу. в. Михајило М. Обреновић III.

2., У закону о трошарина на пиву, од 19. Јула 1877 (Збор. 31. стр. 28). в. Трошарина.

3., Примедаба закона о скеларина за Дринске ђумруке од 4. Јуна 1866 (Збор. XXIX. стр. 137). в. Скеларина.

4., У устројству главне контроле, од 20. Децембра 1878 (Збор. XV. стр. 17). в. Контрола.

5., Закона о додатку уредби од 27. Октобра 1839 односно руковања са државним окружним благајнама. в. Благајница.

6., § 6. устројства окружних судова од 20. Фебруара 1865 (Збор. XVIII. стр. 23.). в. Судови.

7., Објашњења §. 243 крив. суд. поступка, од 25. Октобра 1872 (Збор. XXV. стр. 11). в. кривични поступак судски.

8., Тачке 1** чл. 18. закона о пороти од 21. Октобра 1871 (Збор. XXIV. стр. 45). в. Порота.

9., § 23. устројства касацијских суда од 20. Фебруара 1865 (Збор. XVIII. стр. 23). в. Судови.

10., У казнителном законнику од 29. Марта 1860. в. кривични законик.

11., У закону од 24. Септембра 1871 (Збор. XXIV. стр. 6) о датим подластицама „Београдском кредитном заводу“ и „Смедеревској кредитној банци“. в. Подластице.

12., У закону о потпори војних инвалида и породица погинулих, умрлих и несталих војника од 8. Јула 1878 (Збор. 33. стр. 18). в. Војска бр. 7.

13., У шумској уредби од 4. Априла 1861 (Збор. XIV. стр. 59). в. Шуме.

14., У закону о устројству војске од 20. Марта 1864 (Збор. XVII. стр. 65). в. Војска бр. 4.

15., У закону о печатњи од 23. Октобра 1870 (Збор. XXIII. стр. 170) и у изменама и допунама тога закона од 15. Децембра 1875 (Збор. XXVIII. стр. 37). в. Штампна.

16., У закону о пензијоном фонду за удовице и децу умрлих чиновника од 21. Октобра 1871 (Збор. XXIV. стр. 27). в. Пензијони фонд.

17., Допуне §. 479 грађ. суд. поступка од 14. Јула 1878 (Збор. 33. стр. 58). в. Грађански поступак судски.

Имовних — односа у ослобођеним пределима испитивање средством комисија. в. Земље.

Инвалиди — Закон о изменама и допунама у закону о потпори војних инвалида и породица погинулих, умрлих и несталих војника, од 8. Јула 1878 (Збор. 33. стр. 18). в. Војска бр. 7.

Иностранство — Закон о дипломатским заступништвима и консулатима српским у иностранству. в. Заступници.

Ј.

К.

Карантини — в. Станице.

Каса — в. Благајна.

Касацијони — суд. в. Судови.

Кључ — од државних благајна код окружних начелништана ко чува и како одговара. в. Благајница.

Комисије — одређене за испитивање имовних односа у ослобођеним пределима. в. Земље.

Комитета — артиљеријског правила. в. Војска бр. 9 — инжињерског правила. в. Војска бр. 10.

Комора — повраћај људима. в. Војска бр. 8.

Консули — в. Заступници.

Контрола — главна. Закон о преносу контролног одељења из министарства војног у главну контролу, којим су учињене и неке измене у устројству главне контроле од 27. Фебруара 1862 (Збор. XV. стр. 17), од 20. Децембра 1878 стр. 41.

Кредит — Министар унутр. дела овлашћен, да дотичним општинама може из бодничког фонда дотичног округа позајмити потребну суму новца на подизање школа и среских канцеларија у извесним неким пострадалим окружњима. в. Грађевине.

Кривични — законик. Закон о изменама и допунама у казнителном законнику од 29. Марта 1860, од 10. Јануара 1879 стр. 108.

Кривични — поступак судски. Закон, којим се укида објашњење §. 243. крив. суд. поступка, од 25. Фебруара 1865 (Збор. XXV. стр. 11), од 10. Јануара 1879 стр. 105.

Л.

Љ.

М.

Мали — Зворник село, да припадне срезу рађевском у округу подринском. в. Земље.

Механе — Закон о механама, које су у рату с Турцима порушене или сагорене, од 14. Децембра 1878, заједно са решењем народне скупштине од 9. Децембра исте године, којим је дата нека повластица извесним грађанима вароши Књажевца, стр. 21.

Министарства — грађевина уређење. в. Грађевина.

Михајил — М. Обреновић III. Замена тачке 2. законодавног решења од 23. Октобра 1871 (Збор. XXIV стр. 119), да се споменик блаженопочившем Књазу Михајилу има подићи у Београду на месту, које Књаз указом, на предлог Министра грађевина, определи, од 8. Децембра 1878 стр. 5.

Мораторијум — в. Обустава плаћања.

Н.

Назив — в. Титуле.

Народни — српски новци. в. Новци.

Новци — Закон о српским народним новцима, од 10. Децембра 1878 стр. 8. — Наредба Министра финансије односно примања руских рубаља, од 5. Фебруара 1879 стр. 195. — Новци страни како ће се примати на нашим државним благајнама у динарском течају. в. Тарифа — Правила и унутства Министра финансије за извршење закона о српским народним новцима, од 21. Фебруара 1879 стр. 59.

Њ.

О.

Обустава — плаћања у грађанским потраживањима продужена за ратне страдалце још за неко време, законом од 31. Децембра 1878, и народна скупштина накнадним решењем од 4. Јануара 1879 објаснила, која ће бити то места, која нису поименце означена у поменутом закону о мораторијуму од 31. Децембра 1878, а на која се тај закон има да примени, стр. 79.

Односа — имовних у ослобођеним пределима испитивање средством комисија в. Земље.

Оружја — фонд. Закон о томе фонду. в. Војска бр. 6.

Ослобођени — предели. в. Предели ослобођени.

Официри — да плаћају од сада таксу за декрете, које добију на указава звања. в. Дипломе.

П.

Пензијони — фонд. Закон о објашњењу тач. 4. чл. 5 закона о пензијоном фонду за удовице и децу умрлих чиновника

од 21. Октобра 1871 (36. XXIV. стр. 27), од 18. Јануара 1879 стр. 137.

Печатња — в. Штамп.

Пиво — Закон о трошарини на пиво, од 19. Јула 1877 (36. 31. стр. 28) измењен. в. Трошарина — Измене и допуне правила и унутстава за извршење законских наређења из закона о трошарини на пиво од 7. Новембра 1877 АБр. 8649, од 4. Маја 1879 стр. 303.

Писма — За њих народни војници налазећи се на позицијама не плаћају поштанску таксу. в. Војска бр. 5.

Повластице — Закон, којим се „Београдском кредитном заводу“ и „Смедеревској кредитној банци“, накнадно закону од 24. Септембра 1871 (36. XXIV. стр. 6) додаје и та повластица, да судови досуђују и известан интерес на есконтисане код тих завода и на време неплаћене меннице, од 10. Јануара 1879 стр. 112.

Подела — присаједињеног земљишта. в. Земље.

Позориште — народно у Београду. Уредба министра просвете и цркв. дела, прописана према закону о народном позоришту у Београду од 8. Октобра 1870 (36. XXIII. стр. 89), од 7. Марта 1879 стр. 244.

Порота — Допуна тач. 1. чл. 18 закона о пороти од 21. Октобра 1871 (36. XXIV. стр. 45), од 10. Јануара 1879 стр. 106.

Посланици — в. Заступници.

Поступак — судски грађански. в. Грађански поступак.

Поступак — судски кривични. в. Кривични поступак.

Поште — Народни војници налазећи се на позицијама ослобођени од плаћања поштанске таксе на писма и аманете. в. Војска бр. 5.

Предела — присаједињени подељени на округе и срезове. в. Земље — Како се у тим пределима и по којим законима суди, в. Судови. — За испитивање имонних односа у тих пределима одређене комисије. в. Земље.

Р.

Ратив — страдалци. За њих обустављено плаћање у грађанским потраживањима још за неко време. в. Обустава плаћања.

Регал — Данак регали на соли, које се у Србију са стране уносе, како ђумруци да плаћају. в. Вумручина.

Рубље — руске, како ће се примати. в. Новци.

С.

Сакар — село да припадне срезу рађевском у округу подринском. в. Земље.

Састанци — и карантини. Решење о изменају карантинских и састаначких надлежатељстава, која су била на старој граници Србије према Турској, на садашњу границу Србије, према Турској и кнежевини Бугарској, и о овлашћењу министра унутр. дела, да на Дрини отвори два нова састанка, од 5. Јануара 1879 стр. 104.

Скеларина — Закон о допуни примедба закона о скеларини за дринске ђумруке, од 4. Јуна 1866 (36. XIX. стр. 37), од 19. Децембра 1878 стр. 39.

Скупштина — народна. Њене дворане подизање одлаже се до бољих прилика, в. Грађевине — Овластила министра унутр. дела, да може извесним грађанима вароши Ђаженца дозволити, да до 1. Јануара 1880 могу механизати у зградама, какве су се затекле. в. Механе. — Објаснила, која су то места, која се по имену не спомињу у закону од 31. Децембра 1878 о продужењу рокова плаћања у грађанским потраживањима за ратне страдалце, а на која се овај закон односи. в. Обустава плаћања.

Смедеревска — кредитна банка добила накнадну повластицу. в. Повластице.

Со — која се са стране у Србију уноси, подељена на класе, и упућени ђумруци, како ће плаћивати регали данак на њу. в. Вумручина.

Споменик — блаженопочившем књазу Михајилу. в. Михајило М. Обреновић III.

Српски — народни новци в. Новци.

Станице — ђумручке. Решење, да се ђумручке станице, које су биле на старој граници Србије према Турској, изместе ближе садашњој граници Србије према Турској и кнежевини Бугарској, и о овлашћењу владе, да на југо-источ-

ној граници Србије и на Дрини отвори и нове ђумручке станице, где за пужно пађе, од 19. Децембра 1878 стр. 40. — Указ о измештају ђумручких станица са старе на нову границу и о отварању нових ђумручких станица на Дрини, од 9. Фебруара 1879 стр. 9.

Страдалцима — ратним продужено плаћање у грађанским потраживањима још за неко време. в. Обустава плаћања.

Судови — Закон о суђењу и о законима, по којима ће се судити у присаједињеним пределима, од 31. Децембра 1878 стр. 71 — Закон, да се изузетно од §-а 2 устројства окружних судова од 20. Фебруара 1865 (36. XVIII. стр. 23) у окружним судовима за присаједињене пределе може поставити по један судија и од лица, која нису свршила правне науке или која нису провела 5 година у судској струци, од 31. Децембра 1878 стр. 78 — Измене § 23 устројства касационог суда од 20. Фебруара 1865 (36. XVIII. стр. 23), од 10. Јануара 1879 стр. 107.

Т.

Таксе — Таксу за декрете на указна звања од сад да плаћају и официри. в. Дипломе — Таксе поштанске на писма и аманете не плаћају народни војници, на позицијама налазећи се. в. Војска бр. 5.

Тарифа — Руске рубље како ће се примати. в. Новци.

Титуле — Указ, да се назив „прокупљанска окружна војска“ замени називом „топличка окружна војска“. в. Војска бр. 2.

Трошарина — Закон о изменама и допунама закона о трошарини на пиво, од 19. Јула 1877 (36. 31. стр. 28), од 19. Јануара 1878 стр. 36. — Измене и допуне правила и упутства за извршење законских наређења из закона о трошарини на пиво. в. Пиво.

Ђ.

У.

Удовица — и деце умрлих чиновника фонд пензијони. в. Пензијони фонд.

Ужице — Решење, којим се узима највише решење од 10. Јуна 1840 (Збор. III. стр. 160) као и оно од 27. Јануара 1860 бр. 269, односно крчмарења по Ужици, од 19. Јануара 1879 стр. 182.

Унутрашњих — дела Министар. Овлашћен, да дотичним општинама неких у рату пострадалих округа може из болничког фонда дотичног округа узјамити а и сам потрошити потребну суму новца на подизање школа и средских канцеларија. в. Грађевине. — Овлашћен, да извесним грађанима вароши Књажевца може до 1. Јануара 1880 дозволити механисање у зградама, какве су се затекле. в. Механе.

Ф.

Фонд — пензијони за удовице и децу умрлих чиновника. в. Пензијони фонд — Оружја. в. Војска бр. 6.

Х.

Ц.

Ч.

Чиновници — Објашњење тач. 4. чл. 5. закона о пензијоном фонду за удовице и децу умрлих чиновника. в. Пензијони фонд.

Ш.

Шира — војна обвеза. Како ће се враћати људима коморе, узете по закону о широј војној обвези, од 1. Децембра 1877. в. Војска бр. 8.

Школа — Закон о уређењу више женске школе, од 18. Јануара 1879 стр. 138.

Штампа — Закон о изменама и допунама у закону о печатњи од 23. Октобра 1870 (Збор. XXIII. стр. 170), и о изменама и допунама тога закона од 15. Децембра 1875 (36. XXVIII. стр. 37), од 18. Јануара 1879 стр. 129.

Шуме — Закон о додатку шумској уредби од 4. Априла 1861 (Збор. XIV. стр. 59), од 18. Јануара 1879 стр. 126.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЕЊАЗ СРПСКИ.

Пошто је рачунска 187⁷/₈ година истекла, а нова, 187⁸/₉, данас настаје, пошто, даље, народна скупштина још није на окупу, да би јој се буџет државних прихода и расхода за 187⁸/₉ годину на решење поднео, а државни издатци морају се без прекидања чинити, то смо, на предлог Нашег министарског савета, наредили и наређујемо :

Члан I.

Државни издатци за месец Новембар 187⁸/₉ рачунске године чиниће се по буџету, који је законодавна власт одобрила за прошлу, 187⁷/₈ рачунску годину, и то до једне дванајестине ($\frac{1}{12}$) годишње суме овог буџета.

Члан II.

Ово решење изнеће се пред прву редовну скупштину.

Препоручујемо Нашем министру финансије, а и свима Нашим министрима, у колико се кога тиче, да ово решење изврше; властима пак заповедамо, да се по њему управљају.

1. Новембра 1878.
у Београду.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

*Председник министарског савета,
министар иностраних дела,
Јован Ристић* с. р.

*Министар унутрашњих дела,
Рад. Милојевић* с. р.

*Министар правде,
Д. Матић* с. р.

*Министар грађевина,
Р. Алекшић* с. р.

*Заступник министра просвете
и црквених дела,
Министар армије,
Д. Матић* с. р.

*Министар финансије,
В. Јовановић* с. р.

*Министар војни,
почасни ађутант Његовог
Височанства, Књаза,
генерал-штабни лекаровник,
Јов. Мициковић* с. р.

РАСПИС

свима ђумруцима.

На основу 1. и 2. тачке закона о регалном данку на со, од 2. Јуна 1864. год. (Збор. XVII стр. 259), поделно сам соли, што се у Србију уносе, на класе овако:

У I. класу долази: влашка со сланик, телега, галачка и излаз, мармаронка со, ердељска и млевена германска со;

У II. класу долази: лосна од сланика, сицилијанска со и лосна од ове соли, германска у круницама и морска со;

У III. класу долази: лосна од телеге, лосна од мармаронке и лосна од ердељске соли; и

У IV. класу долази: тоз од свију соли.

Ако би се за увоз у Србију пријавиле какве друге сорте соли, што нису овде побројане, ђумрук ће их, пошто им по њиховим продајним ценама у најближем околном месту и варошицама средњу цену ухвати, уврстити у класе по опредељају горепомеанутог закона, према томе регални данак наплатити, па и мене известити.

Ова подела важиће од данас па до 1. Маја 1879. године.

Нека се ђумрук ове поделе тачно придржава и при наплаћивању регалног данка на со, и нека ме известити, кад овај распис прими.

АБр. 8447.

1. Новембра 1878. год.
Београд.

*Министар финансије,
В. Јовановић* с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

Одобрили смо и одобравамо решење народне скупштине:

„Државне власти управљаће се у рачунској 187% години, рачунаћи од 1. Новембра 1878. по државном буџету, који је законодавна власт одобрила за 187% рачунску годину, све докле народна скупштина не реши буџет за рачунску 187% годину“.

Наш министар финансије, а и сви, у колико се кога тиче, нека ово решење изврше.

27. Новембра 1878.
у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

Министар финансије.

В. Јовановић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

У законодавном решењу од 23. Октобра 1871. год., односећем се на подизање споменика блаженопочившем Књазу Михајилу тачка 2. замењује се овако:

„Споменик се тај има подићи у Београду, на месту, које Књаз указом, на предлог министра грађевина, определи“.

Закон овај важи од дана, кад га Књаз подпише.

Преноручујемо Нашем министру грађевина, да овај закон обнародује и о извршењу се његовом стара, властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

8. Децембра 1878.
у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

Видео и ставно државни печат,

чувар државног печата,

министар правде,

Д. Матић с. р.

Министар грађевина,

Р. Аликић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

1., Да се грађење скупштинске дворане, које је законодавним решењем од 24. Октобра 1870. год. одобрено, до бољих прилика одложи.

2., Да се остатак непотрошеног новца у 230.671 грош и 2 пар. пар. са свим у државну касу пренесе, и да се не сматра више као депозитирани кредит министарства грађевина.

3., Да се и остатак материјала до сад неупотребљеног на војене спреме, — преда министру војеном за употребу артиљеријске управе у Крагујевцу, где се исти и налази.

Препоручујемо Нашим министрима: грађевина, финансије и војеном, да овај закон обнародују и о извршењу се његовом старају, властвима пак запо-

ведамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

9. Децембра 1878.

у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

*Видно и ставно државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,*

Д. Матић с. р.

*Министар грађевина,
Р. Алимпић с. р.*

*Министар финансије,
В. Јовановић с. р.*

*Министар војни,
почасли ађутант Ђељовог
Високогства, Књаза,
попукованих,
Јов. Мишковић с. р.*

X
МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЕЊАВ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВОМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА
 СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА ОНО МЕ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

о српским народним новцима.

Члан I.

Србија усваја, за своје народне новце, метарски десетан систем, онако, бао што је овај систем усвојен новчаном конвенцијом, која је закључена у Паризу 23 (11) Децембра 1865 између Француске, Белгије, Италије и Швајцарске.

Члан II.

Начелну јединицу или бројну основу српских народних новаца сачињава динар.

Динар садржи у себи 0.835 чиста сребра; а тежак је 5 грама.

Он се дели на сто делова, који се називају нове или *динарске паре*, за разлику од *старих* пара, које су вредиле досад у „чаршијском“ и „пореском“ течају.

Члан III.

Српски народни новци јесу:

1. Златни или Миланови златници.

у вредности | од 20 динара
 | од 10 „

2. Сребрни или сребрници.

у вредности | од 5 динара
 | од 2 „
 | од 1 „
 | од 0.50 динара или 50 дин. пара.

3. Бакарни.

у вредности | од 10 динарских пара
 | од 5 „ „
 | од 2 динарске паре
 | од 1 „ „

Члан IV.

Миланов златник садржи у себи 0.900 чиста злата.

Миланов златник од 20 динара тежак је 6.45167 грама, а има у пречнику 21 милиметар.

Миланов златник од 10 динара тежак је 3.22580 грама, а има у пречнику 19 милиметара.

Од ове мере у садржини и тежини може се у ковању Миланових златника нешто и одступити и

то у садржини највише до 0.001, а у тежини највише до 0.002, било на више било на ниже.

Члан V.

Сребрници садрже у себи:

Они од 5 динара = 0.900 чиста сребра, а они од 2, од 1 и од 0.50 динара = 0.833 чистог сребра.

Од ове мере у садржини може се и одступити у ковању сребрника од 5 динара 0.002, а од 2, од 1 и од 0.50 динара 0.003.

Тежина сребрника ова је:

Оних од 5 динара = 25 грама

" " 2 " = 10 "

" " 1 динар = 5 "

" 0.50 или

50 динар. пар. 2.50

Од ове мере у тежини може се одступити:

У ковању сребрника од 5 динара до 0.002

" " " " 2 динара |
" " " " 1 динар | до 0.002

" " " " 0.50 динара
или 50 дин. пара до 0.002.

Сребрници имају у пречнику:

Они од 5 динара 37 милиметара

" " 2 динара 27 "

" " 1 динар 23 "

" " 0.50 динара или

50 динарских пара 18 милиметара.

Члан VI.

Бакарни новци састоје се из 0.95 бакра, 0.05 коситера и 0.01 цинка.

Од ове размере у смеси може се одступити у ковању бакарних новаца и то у мери бакра највише до 1 на 100 а у мери коситера и цинка највише до 0.5 на 100.

Тежина ових новаца ова је:

Оних од 10 динарских пара 10 грама

" " 5 " " 5 "

" " 2 динарске паре 2 "

" " 1 " " 1 грам.

Од ове мере у тежини може се одступити:

У ковању новаца од 10 пара динарских до 0.100

" " " " 5 " " 0.050

" " " " 2 паре динарске " 0.020

" " " " 1 " " 0.012

Ови новци имају у пречнику:

Новци од 10 пара = 30 милиметара

" " 5 " = 25 "

" " 2 паре = 20 "

" " 1 " = 15 "

Члан VII.

Облик српских новаца овакав је:

На једној страни (аверсу): на средини лик владаоца, и у наоколо натпис његовог имена и презимена и његовог достојанства.

На другој страни (реверсу): на средини вредност означена арапским бројем и називом новца (динар или пара) и број године. Назив новца исписан је испод арапског броја, који вредност означава, а број година испод назива. Око свега овога савија се венац од лаврова и растова лишћа; а у вршку венца стоји круна.

Лик на једној и натпис са венцем на другој страни треба да одговарају једно другоме.

Златни новци у опште и сребрни од 5 динара имаће на површини крајка испуцан натпис: „Бог чува Србију“, а ситни сребрници имаће чарк.

Члан VIII.

Право, да кује српске новце, припада искључно држави.

Члан IX.

Законодавна власт одређује, на предлог министра финансије, колико ће се кад које врсте српских новца по овоме закону сковати и у течај ставити.

За сад се Књажевска влада овлашћује, да, поред оних 6 милиона динара, који су по закону од 30 Новембра 1873 (Зборник XXVI. стр. 1) у сребру и оних 734.737 динара, који су по највишим решењима од 15 Марта 1868 и 24 Јануара 1869 године у бакру сковани и у течај стављени, — скује и у течај стави још:

250.000	Миланових златника по 20 дин.	=	5,000.000
500.000	" " " 10 "	=	5,000.000
			Укупно = 10,000.000 динара.

200.000	сребрника по 5 дин.	=	1,000.000 динара
750.000	" " 2 "	=	1,500.000 "
800.000	" " 1 дин.	=	800.000 "
600.000	" " 0.50 д.	=	300.000 "
			Укупно = 3,600.000 динара

9,000.000	бакарних новца по 10 дин. пар.	900.000
6,000.000	" " " 5 "	300.000
		Укупно = 1,200.000 д.

Свега

Миланових златника	10,000.000 дин.	14,800.000
сребрника	3,600.000 "	
бакарних	1,200.000 "	
		динара.

Члан X.

За ковање српских новца влада може закључити уговоре са предузимачима или ковницама, под условом, да новци буду сковани у облику и по систему, који су овим законом одређени, и да им састав, тежина и пречник потпуно одговарају одредбама међународне новчане конвенције од 23 (11) Децембра 1865 г. и прописима овог закона.

Трошак око послова, који буду претходили ковању, око пребројавања, паковања и преноса скованих новца до Београда, не могу прећи цену од 2 на 100 оне вредности, коју ти новци претстављају.

Члан XI.

Сви издатци око српских народних новца урачунаће се привремено у издавање оне рачунске године, у којој буду учињени.

Члан XII.

Српски новци, који буду сковани по овом закону, уписаће се у примање оне рачунске године, у којој их државна благајна примила буде.

Од овога примања одбиће се и у ванредни расход урачунати они издатци, који су у чл. XI. овог закона означени; а што преко тога претекне, рачунаће се као ванредни приход.

Члан XIII.

Министар финансије дужан је поднети Народној Скупштини тачан рачун о новцима, који по овом закону сковани буду.

У овом рачуну изложиће се појединце сви трошкови, који се око тих новца учине, као и приход, који се од њих имао буде.

Члан XIV.

Пошто се српски златни новци искују и течају предаду, сребрних новца од 5 динара појединци не ће морати примати у једној исплати више од 500 динара, ни оних од 2, од 1 динар и од пола динара укупно више од 50 динара.

Члан XV.

Бакарних новца ни појединци ни државне благајне не морају примати у једној исплати више од 1 динар.

Члан XVI.

Златне и сребрне новце других држава, који су сковани по овом истом систему, по ком ће се и наши новци ковати, а одржавају се у течају, примаће наше државне благајне, само ако и у колико благајне оних држава, које су те новце ковале, буду примале наше златне и сребрне новце. Ово ће се парочитим уговором уредити, а докле то не буде, одредиће се указом Књажевим, а на предлог министра финансије и по саслушању министарског савета, које ће од ових новца и по којој вредности наше државне благајне примати.

Члан XVII.

За остале стране златне и сребрне новце, који нису сковани по одредбама међународне новчане конвенције од 23 (11) Децембра 1865, а код нас се у течају затеку, одређиваће се од времена на време Књажевим указом, а на предлог министра финансије, и по саслушању министарског савета, како ће их и у колико наше државне благајне примати.

По од сребрних новца ове врсте оне од 2 динара и испод ове вредности, неће никако примати државне благајне; а ако су их по ранијим пропи-

сима примиле, па се још у њима налазе, продаће их јавном такменом (лицитацијом), по наређењу министра финансије.

Што се продајом оваквих новаца добије, урачунаваће се у ванредан приход, а што се побијањем њихове вредности изгуби, уписаће се у ванредни расход оне рачунске године, у којој се њихова продаја извршила буде.

Члан XVIII.

Стране бакарне новце не ће државне благајне никако примати.

Члан XIX.

Сваки грађанин српски дужан је, да прима стране новце онако, како их државне благајне примале буду.

А свакоме остаје на вољи, да, по слободној погодби, прима ове новце и по већу цену, него што их државне благајне примају; као и да прима, и по којој вредности хоће, и оне стране новце, које државне благајне никако не примају.

Члан XX.

Државни рачуни не ће се више водити по старом новчаном систему (у „пореским“ и „чаршијским“ грошевима и парама), него само по систему, који је за српске новце овим законом усвојен, и то у динарима и динарским парама.

Тако исто и сви приватни заводи, трговци, занатлије и привредници дужни су водити своје рачунске књиге по новчаном систему, који је овим законом усвојен.

Члан XXI.

Старе „пореске“ и „чаршијске“ вредности претвараће се у нову динарску вредност овако:

1 стари порески грош =	42.	динарске паре.
1 стари чарш. грош =	19.	„ „

Члан XXII.

Новци, у којима се тежина у след обртања смањи, повући ће се из течаја, па ће се претопити и новим заменити.

Трошкови око овога ставиће се у предрачун државних расхода за ону рачунску годину, у којој се буде хтело старе новце из обрта повући, па их претопити и новим заменити.

Штета, која се буде имала у след смањења вредности старим новцима, ставиће се у издавање оне рачунске године, у којој се ти новци буду претопили и новим заменили.

Новци, који се буду добили претопљењем старих новаца, ставиће се у ванредно примање оне рачунске године, у којој буду сковани и течају предани.

Члан XXIII.

Овај закон важи од дана, кад га Књаз потпише.

Овим законом замењује се „Закон о ковању сребрне српске монете“ од 30 Новембра 1873 године (Зборник XXVI. стр. 1).

А пошто се по овом закону одреди течај страним новцима, онда ће престати важити и све раније тарифе, које су „порески“ или „чаршијски“ течај страним новцима до сад одређивале.

Препоручујемо Нашем министру финансије, да овај закон објављује и о извршењу се његовом стара, властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоривају.

10. Децембра 1878.
у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

Видно и ставно државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,
Д. Матић с. р.

Председник министарског савета,
министар иностраних дела,
Јов. Ристић с. р.

Министар унутрашњих дела,
Рад. Милојевић с. р.

Министар правде,
Д. Матић с. р.

Министар грађевина,
Р. Алекшић с. р.

Заступник министра просвете и
црквених дела

Министар правде,
Д. Матић с. р.

Министар финансије,
В. Јовановић с. р.

Министар војни, почасни
ађутант Његовог Височанства Кнеза,
генерал-штабни потпуковник,
Јов. Мишиковић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости Божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

На предлог Нашег војног министра наређујемо:

„Да се од сада и официрима на указна звања издају декрети, за које ће се наплаћивати такса по закону о таксама од 31 Марта 1865. године.

„На не указна звања командирска, како у стајаћој тако и у народној војсци, издаваће се уверења бесплатно“.

Наш војни министар нека изврши овај указ.

Ф. № 11.532.

12. Децембра 1878.
у Београду.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

Министар војни,
почасни ађут. Његовог Височанства,
потпуковник,

Јов. Мишиковић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА
ОКУПНИЦА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВЕРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

Да се општина вратарничка у срезу тимочком округа књажевачког, коме је до сад принадлежала, одузме од тога среза и округа, и да се дода округу црногорском а срезу зајечарском.

Препоручујемо Нашем министру унутрашњих послова, да ово решење обнародује и о извршењу се његовом стара; властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

14. Децембра 1878.
у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

*Видео и ставио државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,
Д. Матић с. р.*

*Министар унутрашњих послова,
Рад. Милојковић с. р.*

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА
ОКУПНИЦА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВЕРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

Да села: Мали Зворник и Сакар припадну срезу рађевском у округу подринском.

Препоручујемо Нашем министру унутрашњих послова, да ово решење обнародује и о извршењу се његовом стара, властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

14. Децембра 1878.
у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

*Видео и ставио државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,
Д. Матић с. р.*

*Министар унутрашњих послова
Рад. Милојковић с. р.*

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости Божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА
СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

о механама, које су у рату са Турцима порушене или сагорене.

Члан 1.

Сопственици механа, којима су механске зграде у рату са Турцима погорене или порушене, задржавају местна механска права, која су имали, дотле, док на тим местима не подигну нове механске зграде по плану оне класе, у којој су им биле механе.

Члан 2.

Рок, за који овакви сопственици имају подићи нове механске зграде на место порушених или погорелих у рату механа, оставља се шест година, рачунајући од дана, кад овај закон ступи у живот.

А који за то време или нову механску зграду, или стару порушену не начини у свему по плану оне класе, у којој му је била пре механа, тај губи местно механско право на истом месту.

Члан 3.

За време, докле не подигне по плану механску зграду по члану 1 и 2, слободно је сваком сопственику порушене или погореле у рату механе упражњавање механисања у згради, коју би имао или подигао на зидинама порушене механе, или у близу места старе механе, на ма колико имала склоништа та зграда за привремено механисање, и ма да би ко други у истом месту имао или подигао механу по плану.

А ово механисање биће по одобрењу министра унутрашњих дела, коме ће се сопственици у рату порушених механа за то обраћати преко надлежне полицајне власти.

Члан 4.

Уверења и планови за грађење нових механа на место порушених или погорелих, неће се давати, већ сопственици ови задржавају права по старим уверењима и плановима према члану 1 овог закона.

А ако би који од тих сопственика зажелио на место старе направити нову механу веће класе, моћи ће то учинити без икакве таксе.

Исто тако неће се никаква такса наплаћивати од оваквих сопственика ни за привремено механисање по члану 3 овог закона.

Члан 5.

Овај закон важи и за све каванске зграде, које су у рату са Турцима порушене или сагорене, само

с том разликом, што се за подизање каванских зграда оставља рок од три године.

Члан 6.

Закон овај ступа у живот тридесети дан од дана Књажевог подписа.

Препоручујемо Нашем министру унутрашњих дела, да овај закон обнародује, и о извршењу се његовом стара: властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покорвају.*

14. Децембра 1878.

у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

*Видно и ставно државни печат,
чувар државног печата,
министар граде,*

Д. Матић с. р.

Министар унутрашњих послова,

Рад. Милојковић с. р.

* НАРОДНА СКУПШТИНА

НА СВОМ XII. САСТАНАКУ, ДРЖАНОМ У НИШУ 9. ДЕКЕМБРА 1878 ГОДИНЕ.

РИШИЛА ЈЕ ОВО:

„Поред одобрења предложеног „закона о механама погорелима или порушенима у рату 1876. год.“, Министар унутрашњих дела овлашћује се: да може грађанима вароши Књажевца, који су се као такви затекли у почетку рата

противу Турака 1876 год., одобрити да могу у зградама, какве имају, ниће крчити, кувати и продавати каву, и готовити и продавати јела, а то им се може дозволити до 1. Јануара 1880 године.

„Ово дозвољење даваће начелство округа Књажевачког, пошто се увери, да је мелиоц био грађанин вароши Књажевца у почетку рата против Турака 1876 године.“

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЕЉАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА
СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА ОНО ЈИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВЕРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

о уређењу министарства грађевина.

Члан 1.

На основу § 32 закона о устројству централне државне управе (Зборник XV, страна 90) уређује се министарство грађевина, у надлежност кога спадаће: грађење жељезница, подизање и одржавање путова и мостова, просецање канала, сушење бара, уређивање река, утврђење обала, регулирање јавних улица, старање о извршењу прописа у смотрењу сигурности, уметности и лепоте при постројењима, подизање јавних здања и монумента и т. д.

Члан 2.

Министарство грађевина састојаће се из четири одељења и то:

1. Одељења жељезничког,
2. „ инжињерског,

3. Одељења архитектонског, и

4. „ рачунског.

Члан 3.

Одељења жељезничког биће дужност, да управља, руководи и врши све послове по струци жељезница, и то: како оне, који се односе на чисто грађење, тако и оне, који се тичу употребе саме жељезнице. По томе одељење ово састајаће се из два одсека, од којих један ће се занимати само са грађењем, а други само са честом употребом (експлоатацијом) жељезница.

Овим одељењем управља ће један директор, а осим тога имаће једног главног инспектора, потребни број инспектора, инжињера, подинжињера и практиканата инжињерских.

Члан 4.

Одељење инжињерско занимаће се: прављењем обичних путова и мостова, подизањем грађевина на води и у води, регулисањем река, утврђивањем обала, прокопавањем канала, изсушивањем бара, изводњавањем поља, премерањима у опште, регулисањем вароши и села, грађењем стоваришта, водова, чесама и т. п.

Овим одељењем управља ће један начелник, а осим тога придаће му се и потребан број инжињера, подинжињера и практиканата инжињерских, који персонал биће такође подељен на групе, како специјални послови захтевали буду.

Члан 5.

Одељење архитектонско, занимаће се грађењем, доправљањем и поправљањем свију зграда у опште за потребу државну и народну, а у исто време и подизањем свију споменика (монументата).

Са овим одељењем управљаће један начелник, а осим тога имаће потребан број инжењер-архитекта, подинжињер-архитекта и практиканата, који ће персонал такође бити на групе подељен, како специјални послови захтевали буду.

Члан 6.

Одељење рачунско, занимаће се испитивањем предрачуна, сазнавањем местних цена, рада и материјала, држањем лиценција, прегледањем (колаудирањем) извршених грађевина, прегледањем, склапањем и испитивањем рачуна извршених грађевина, набављањем, примањем и издавањем грађевинског, пртежког и осталог материјала, вођењем инвентара од свију прибављених ствари, инструмената и књига, о свима исплатама без разлике и у опште о свима рачуноводним, књиговодним и рачуноиспитачким пословима.

Овим одељењем управљаће један начелник, а биће му додато у потребном броју инжењера подинжињера и практиканата инжењерских за ревиденте и рачуноиспитаче, а исто тако и потребан други персонал за вођење инвентара, набавку и хранење материјала и рачуновођа за исплаћивање у опште.

Члан 7.

При начелствима заступљено ће бити министарство грађевина једним грађевинским одељењем, које ће све тога округа техничке послове државне, окружне, среске и општанске, сходно прописима законским, а према решењима министра грађевина, вршити.

Члан 8.

Правила и удутства како и на који ће начин свако од горенбројаних одељења вршити своје послове у самом министарству и изван овога на месту саме радње, прописаће министар грађевина, уколико то до сада учињено није. А исто тако прописаће такође дужности и настављења, као и одговорности за поједине органе својих одељења доцније, уколико није то досад учињено.

Члан 9.

Начелници одељења сваки по својој струци, стараће се и одговарати за тачну израду својих послова, а старији секретар Министарства управља општим деловодством и архивом, за тачност којих послова он одговара.

Члан 10.

Министар грађевина чиниће законске предлоге законодавној власти, као што ће израђивати и ви-

сочајша решења за оне издатке грађевинске, којих вредност превазилази суму од 1000 динара.

Члан 11.

Он ће сачињавати годишњи буџет своје струке, ради подмирења грађевинских потреба.

Члан 12.

Министарство грађевина имаће свој печат, као и остала министарства што га имају и то у средини са грбом српским, а у наоколо са натписом „министарство грађевина књажевства Србије“.

Члан 13.

Сва акта носиће потпис министра грађевина, осим оних, за која он нареди и овласти извесно лице, да их може оно у његово име подписивати.

Члан 14.

Овим уређењем пада и губи силу устројство главне управе грађевина од 22 Октобра 1859 г. (Зборник XII. страна 74) а и сва друга наређења, којих би садржај био противан овом уређењу.

Уређење ово ступа у живот, чим га Књаз потпише.

Препоручујемо Нашим министрима, да овај закон обнародују и о извршењу се његовом старају,

властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравашу.

17. Децембра 1878.

у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

*Видео и ставио државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,
Д. Матић с. р.*

*Председник мин. савета,
министар унутрашњих дела,
Јов. Ристић с. р.*

*Министар унутрашњих дела,
Рад. Милојевић с. р.*

*Министар правде,
Д. Матић с. р.*

*Министар грађевина,
Р. Алимпић с. р.*

*Министар просвете,
А. Васиљевић с. р.*

*Министар финансије,
В. Јовановић с. р.*

*Министар војни,
почасни објугант Његовог
Височанства Књаза,
путујућег,
Јов. Мициковић с. р.*

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости Божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА
СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА ОНО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

о подели присаједињеног земљишта на округе и срезове.

Члан 1.

Ослобођено и присаједињено Србији земљиште дели се на четири округа и петнајест срезова, и то:

1. Нишки округ, са канцеларијом у Нишу, са четири среза:

Нишки,
Заплањски,
Лесковачки, и
Власотиначки.

2. Пиротски округ, са канцеларијом у Пироту, са четири среза:

Нишавски,
Височки,
Бело-паланачки, и
Лужнички.

3. Врањски округ, са канцеларијом у Врањи, са три среза:

Пчински,
Пољанички, и
Масурички; и

4. Топлички округ, са канцеларијом за сада у Прокупљу, са четири среза:

Добрички,
Прокупачки,
Косанички, и
Јабланички.

Члан 2.

Простор и границе округима и срезовима, именованим у члану 1-вом као и места за среске канцеларије истим срезовима, одредиће доцније указом Књаз, на предлог министра унутрашњих дела, а по саслушању министарског савета.

Члан 3.

Кад почне важити овај закон, престају важити чланови: 22, 23, 51, и 52, закона од 3 Јануара 1878 године, о уређењу ослобођених предела, а тако исто престају важити чланови: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, и 10, из закона од 14 Маја 1878 године, о привременом управном подељењу и снабђењу са властима ослобођених предела.

Члан 4.

Овај закон ступа у живот тридесети дан од дана Књажеског подписа.

Препоручујемо Нашем министру унутрашњих дела, да овај закон обнародује и о извршењу се његовом стара, властима заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покорвају.

17. Децембра 1878.
у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

*Видно и ставно државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,
Д. Матић с. р.*

*Председник министарског савета,
министар иностраних дела,
Јов. Ристић с. р.*

*Министар унутрашњих дела,
Рад. Милојевић с. р.*

*Министар правде,
Д. Матић с. р.*

*Министар грађевина,
Р. Алимпић с. р.*

*Министар просвете и црквених дела,
А. Васиљевић с. р.*

*Министар финансије,
В. Јовановић с. р.*

*Министар војни,
почасни ађутант Његовог
Височанства Књаза,
генерал-штабни потпуковник,
Јов. Мишковић с. р.*

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божјој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

Одобрили смо и одобравамо решење народне скупштине :

Изузетно од законодавног наређења од 25. Јануара 1863. године (Збор. XVI. стр. 2) увођење државних прихода за рачунску 187 $\frac{1}{2}$ годину у дневник за исту годину, предужиће се код окружних државних благајна до 1. Марта 1879. године, а код главне државне благајне до 1. Маја 1879. године, па ће се овог дана закључити државни рачуни за 187 $\frac{1}{2}$ рачунску годину, и онда ће се редовно прегледати главна благајна на основу § 42. устројства главне контроле.

Наш министар финансије нека ово решење изврши.

19. Децембра 1878.
у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

*Министар финансије,
В. Јовановић с. р.*

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божјој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА
СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

о изменама и допунама закона о трошарини на пиво од 19. Јула
1877. (зб. 31. стр. 28).

Члан 1. замењује се овим:

На пиво плаћа се на име трошарине по осам
динара на један хектолитар (100 литара).

Члан 4. замењује се овим:

На пиво, које се у земљи производи, разреза-
ваће се и наплаћивати трошарина, пошто се оно
извари и олади.

Члану 5. додаје се ово:

Ко не би учинио, што ова правила наређују,
или би учинио што противно томе, казниће се нов-
чано од 50 до 100 динара.

Други одељак чл. 7. замењује се овим:

У овој изјави пивар треба да назначи: колико
јечма и меља и у опште сировине за варење тај
пут намерава да употреби, кад почиње и свршава
варење пива, а кад отакање (дан и час); у које
судове и у којим просторијама хоће да смести изва-
рено пиво; најпосле колико пива хоће да извари
и према томе колико трошарине има да плати.

Члану 7. додаје се:

Сваки пивар дужан је водити књиге о свеколи-
кој својој радњи, тако, да се из њих може сазнати,
што је нужно за контролисање извареног пива.

Књиге ове водиће се годишње и закључивати
месечно, а чувати за пет година.

Ко не би водио ове књиге или их не би водио
тачно и савесно казниће се са 50 до 100 динара.

Члану 8. додаје се као други одељак ово:

Исто тако сваки је пивар дужан имати, и власти
на расположеј ставити све мере, које су нужне за
омеравање и контролисање произведеног пива.

Закон овај важи од дана, кад га књаз потпише.

Препоручујемо Нашем министру финансије, да
овај закон обнародује и о извршењу се његовом

стара; властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покорвају.

19. Децембра 1878.
у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

*Видно и ставно државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,*

Д. Матић с. р.

*Председник министарског савета,
министар иностраних дела,
Јов. Ристић с. р.*

*Министар унутрашњих дела,
Рад. Милојевић с. р.*

*Министар правде,
Д. Матић с. р.*

*Министар грађевина,
Р. Алимчић с. р.*

*Министар просвете и црквених дела,
А. Васиљевић с. р.*

*Министар финансије,
В. Јовановић с. р.*

*Министар војни, почасни
ађутант Његовог Височанства Књаза,
генерал-штабни потпуковник,
Јов. Мишиновић с. р.*

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости Божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА
СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

Приметбама закона о скеларини за дринске
ђумруке од 4. Јуна 1866. године (Збор. XIX. стр.
137) додају се још ове две тачке:

5. На људе и стоку, кад се превозе приватним
возом, наплаћиваће се половина оне таксе, која је
за њих прописана овим законом, кад се државним
возом превозе.

6. На трговачку лађу и слав, што вози дрва,
песак, грађу, цреп, цигље, креч, сено, тесано и
просто камење, угаљ, пепео и друге ствари, којима
се тежина не може лако кантаром да одреди, на-
плаћиваће се по 6 гроша и 10 пара пореских.

Закон овај важи од дана, кад га Књаз потпише.

Препоручујемо Нашем министру финансије, да
овај закон обнародује и о извршењу се његовом
стара, властима пак заповедамо, да по њему посту-
пају, а свима и свакоме, да му се покорвају.

19. Децембра 1878.
у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

*Видно и ставно државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,
Д. Матић с. р.*

*Министар финансије,
В. Јовановић с. р.*

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА
СЛУЖБЕНИМ РЕШИЛА, И ДА СМО НИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

1. Бумручке станице, које су биле на старој граници Србије према Турској, измештају се ближе садашњој граници Србије према Турској и кнежевини Бугарској.

Места за ове станице одређује Књаз својим указом, а на предлог министра финансије, и по саслушању министарског савета.

2. Влада је овлашћена, да на југоисточној граници Србије и на Дрини отвори и нове бумручке станице, где за нужно нађе, и да на овим станицама постави потребне званичнике и служитеље.

Препоручујемо Нашем министру финансије, да ово решење обнародује и о извршењу се његовом

стара, властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покорвају.

19. Децембра 1878.

у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

Видно и ставно државни печат,

чувар државног печата,

министар правде,

Д. Матић с. р.

Председник министарског савета,

министар иностраних дела,

Јов. Ристић с. р.

Министар унутрашњих дела,

Рад. Милојевић с. р.

Министар правде,

Д. Матић с. р.

Министар грађевина,

Р. Акимчић с. р.

Министар просвете и

црквених дела,

А. Васиљевић с. р.

Министар финансије,

В. Јовановић с. р.

Министар војни,

почасни ађутант Његовог

Височанства Књаза,

генерал-штабни потпуковник,

Јов. Мишиковић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА JE, И МИ СМО ПОТВЕРДИЛИ И ПОТВЕРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

о преносу контролног одељења из министарства војног у главну контролу.

Члан I.

Одељење контролно, које је до сад постојало при министарству војном, преноси се у главну контролу, и по томе звање руковаоца истог одељења преобраћа се у звање члана главне контроле, а остали персонал његов увршћује се у остали персонал главне контроле, према плати, коју је у реченом одељењу имао.

Ради местне контроле при војном министарству, изненадног прегледања војних каса и ствари, државна лицитација за набавку војних потреба, уредног и тачног примања набављених ствари од појединих набављача, и т. п., председник главне контроле одређиваће, према потреби, по једног или два рачуноиспитача на измену, да по упутствима његовим стално раде при истом министарству или другим војним надлежateljствима и радницима, где он то за нужно и најцелиходније нађе.

Члан II.

У устројству главне контроле од 27. Фебруара 1862 (Збор. XV. стр. 17)

§ 2-ги замењује се овим:

„Главна контрола састоји се из једног председника, четири члана, једног секретара, нужног броја рачуноиспитача на класе подељених и осталог потребног канцеларијског персонала“.

Код §-а 61 као последњи одељак додаје се ово:

„По потреби послова председник главне контроле може наредити, да главна контрола ради у два одељења, и у том случају недостајућег трећег члана заступаће најстарији званичник, као што је то опредељено у трећем разделу овог §-а“.

Препоручујемо Нашим министрима правде и војном, да закон овај изврше, и о даљем вршењу истог старају се.

20. Децембра 1878.

у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. II.)

*Видно и ставио државни печат,
члан државног печата,
министар правде,*

Д. Матић с. р.

Министар правде,

Д. Матић с. р.

Министар финансије,

В. Јовановић с. р.

Министар војни,

*почасни афугант Високог
Височанства, генерал-штабни
потпуковник,*

Јов. Минцковић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости Божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

На предлог Нашег војног министра, наређујемо:

Да се назив „прокупињанска окружна војска“ у формацији целе војске од 6. Октобра ове године замени са називом „топличка окружна војска“, саобразно закону о подели присаједињеног земљишта на округе и срезове од 20. овог месеца.

Наш војни министар нека изврши овај указ.

21. Децембра 1878.
у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

*Министар војни,
почасни ађутант Његовог
Височанства Књаза,
генерал-штабни потпуковник,
Јов. Мишковић с. р.*

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости Божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

Одобрили смо и одобравамо решење народне скупштине:

„Трошкови око зајма, који је узет на основу законодавне одлуке од 19. Јануара 1876. године у Русији, имају се поделити на 23½ године, за колико је и зајам уговорен, па тако подељени срачунати на годишњу меру, у којој заједно са интересом не могу изнети више од 10 на 100“.

Наш министар финансије нека ово решење изврши.

21. Децембра 1878.
у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

*Министар финансије,
В. Јовановић с. р.*

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи нареда,

КЕЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА
СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО ЈИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

Алексиначко-ражањски срез у алексиначкоме округу дели се на два среза: ражањски и алексиначки, на ражањском да буде канцеларија у Ражњу и да му припадне 31 село, која су до сад била у срезу алексиначко-ражањском, а на име: Претрковац, Брачан, Браљина, Мађија, Церова, Шенка, Витошевац, Брадарци, Мозгово, Пљочник, Појате, Ражањски Липовац, Послон, Пардик, Грабово, Подгорац, Чубура, Рујишка, Црни Као, Малетина, Манастирско, Прасковача, Мађаре, Варош, Ражањ, Душна, Сталаћ, Смиловац, Скорица, Радошевац и Ђићевац; алексиначки срез пак, коме канцеларија остаје у Алексинцу, да има 28 села, од којих су до сад била 18 у алексиначко-ражањском срезу и то: Бобовиште, Краљево, Дакуп, Глоговица, Бујимир, Добрујевац, Катун, Станци, Пруговац, Црна Бара, Алексиначки Липовац, Бован, Суботинац, Рупевци, Ђићина, Јабуковац, Јасење и Вукашиновац, и 10 села узета из нишког округа: Дражевац, Доња Трнава, Доња Топоница, Веље Поље,

Горња Трнава, Доња Крупац, Бели Брег, Горњи Крупац, Врело и Палиграци.

На плату чиновника, служитеља и трошкове канцеларијске може се у рачунској 187% год. а на рачун среза ражањског у округу алексиначком издати сума од 23.600 гроша пореских из готовине касе државне.

Препоручујемо нашим министрима унутрашњих дела и финансије, да ово решење обнародују и о извршењу се његовом старају; властима заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

26. Децембра 1878.
у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

Видно и ставно државно печат,
чувар државног печата,
министар правде,

Д. Матић с. р.

Министар унутрашњих дела,
Гад. Милојевић с. р.
Министар финансије,
В. Јовановић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости Божијој и воли народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА
СКИПТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

о водама и њиховој употреби.

ОДЕЉАК ПРВИ

о правној природи вода.

Члан 1.

Воде, биле реке или речице, које теку кроз унутрашњост земље, а могу по њима да плове лађе или сплавови, као и њихове обале, јесу, по основима грађанског законика — §§ 195, 248, 262, и 264. — јавно добро.

Ове реке или речице јесу јавно добро од онога места, гди пловидба лађом или сплавом почети може, и задржавају то својство јавнога добра и онда, кад се на неком месту не би могло пловити.

Члан 2.

Законодавна власт, на предлог владе, решава, које су реке пловне.

Члан 3.

А од пограничних река њихова половина поред српске обале, сачињава јавно добро српско по опре-

дељењима међународног права, и подлежи прописима овога закона.

Члан 4.

Воде, било потоци или речице, које не би биле пловне (чл. 1.), сматрају се такође за јавно добро, по господар земље, поред које теку, или господари земља, измеђ којих теку, имају право употребе те воде, и у овом последњем случају поједини сусед употребљава пролазећу воду, по дужини обале своје земље.

Члан 5.

Следеће воде припадају господару земље на којој су, уколико није ко други право на њих задобио:

- 1., Извори,
- 2., Од кише скупљајућа се вода,
- 3., У бунарима, рибањацима и другим справама прикупљена вода,
- 4., Оток од ових вода, докле тече кроз сопствену земљу.

ОДЕЉАК ДРУГИ

о употреби вода.

Члан 6.

По водама — рекама или речинама, — које се огласе за пловне (чл. 1. и 2. овог зак.), слободно је свакоме пловити лађом или сплавом, саображавајући се при томе правилима, која буду за пловидбу издана.

Члан 7.

На овим водама нико несме без дозвољења власти направити ђуприју или држати скелу, и превоз као занимање упражњавати.

Члан 8.

Господари земаља, поред обала ових вода, морају свакад оставити дуж воде за пролаз стоке и људи, који се пловидбом баве, онолико простора, колико власт где за нужно нађе.

На овом простору несме се подићи никаква зграда, засађивати дрва, или правити каква ограда.

А ако би за пристајање лађа или сплавова било потребно на коме месту више простора, то се може по закону о експропријацији само са накнадом узети.

Члан 9.

Са водама, које припадају у искључиву сопственост појединоме — чл. 5. овог зак. — и уколико није ко други особеним правним основом задобио какво право, може господар по својој вољи располагати.

А при текућим водама — чл. 4. овог закона — ограничава се право употребе воде од стране појединога, истим правом других, као и јавним обзирима, који проистичу из свезе и потребе вода.

Нарочито поједини господар несме употребљавајући воду чинити је нечистом на штету другог, или причињавати туђим земљама поплаву или нанос.

Члан 10.

Господар земље, преко које тече каква вода, несме својевољно на штету ниже лежеће земље преиначавати природни ток те воде.

А исто тако господар ниже лежеће земље несме спречавати природни ток такве воде на штету више лежеће земље.

Члан 11.

Господар земље имајући право употребе воде — чл. 4. — мора неупотребљену воду, пре него што она додирне туђу земљу, вратити опет у првобитно корито њено, осим, ако се са друкчијим пуштањем не чини никаква штета другима, који на ту воду право имају.

Члан 12.

Ако се сагласе више њих господара земаља, које леже једна до друге, а све поред какве воде, како ће воду да употребе или проведу, то се њихове земље сматрају у овом обзиру према трећима као једно цело.

Члан 13.

Ако обале поред текуће приватне воде (чл. 5.) припадају различитим господарима, а међу њима неостоји какав друкчији правни одношај, онда господари са једне стране обале имају право на половину поред те обале, а с друге обале на другу

половину воде, а поједини на свакој обали имају право у тој половини воде по дужини своје обале.

Члан 14.

У водама, које су јавно добро, (чл 1. и 4.) може сваки без икаквих нарочитих права, не искључујући равно право другога, воду завадати, етоку појити, купати се и прати, као и узимати одатле песак, шљунак, камен, земљу и лед, уколико се са тим не мењају својства воде, нити има опасности за ток воде и њене обале, нити се коме појединоме вређа право или штета наноси, — а све ово саображавајући се полицијским наредбама, и на местима, гди то није власт забранила.

Члан 15.

За свако друго употребљавање јавних вода осим наведенога у предидућем члану 14., као и за подизање или преименавање потребних за употребљавање грађевина или справа, које би имале уплива на својства воде или њен ток или висину или би се са тим обале у опасност доводиле, нужно је предходно дозвољење надлежне власти.

Ово дозвољење власти нужно је и код употребљавања вода означених у чл. 4., ако би то имало следства за права других, или уплива на својства, ток, или висину воде у другим јавним водама.

Исто тако несме се ништа без дозвољења власти до саме воде у кориту реке засађивати, пунити,

подзиђивати, одкопавати или преграђивати, уколико би то имало избројана следства.

Но ако би, било из економних, било из санитетских или којих других узрока, у општем интересу нужно било, да се или којој реци, речици или потоку каква окука просече, те да се тиме одклоне штете или умноже користи, то власт по своме извиђењу, и по саслушању оних, којих се тиче, може наредити, да се то изврши, а онима, који би тим просецањем штету претрпели, даде накнада по закону о експропријацији, и по сразмерности од оних, који се тиме користе.

Члан 16.

Грађевине на води, за подизање којих се изискује предходно дозвољење власти, јесу нарочито: воденице, ваљанице, барутане, стружнице, фабрике и т. п.

И за измену оваквих грађевина нужно је предходно дозвољење власти, уколико би то имало уплива на ток, висину, пад или потрошак воде.

Члан 17.

Ово дозвољење даваће се на писмено, и у њему ће бити тачно означено место, количина и начин употребљавања воде. Количина воде несме се на други начин определити, него тачним описом справе за пропуштање воде и означањем времена за употребу воде. Ако би околности захтевале, могу се поставити и нарочити услови, којима ће се уредити

и осигурати општа употреба воде, и дозвољење може се дати на ограничено време, или с правом, да се може и опозвати.

Члан 18.

У датом дозвољењу власт ће одредити и рок, за који се дозвољена грађевина подићи и прорадити има, које ако се неучини, онда се губи добивено дозвољење. Рок овај може бити до три године, обзирући се на величину грађевине и на друге околности при поједином случају.

Члан 19.

При одређивању количине воде, која се буде давала за употребу, власт ће се обзирати с једне стране на потребу млиоца, а с друге на остатак воде, што је према променљивости стања воде за даљу употребу цузна. Нарочито се не сме појединоме толика количина воде дати, да општине или села буду са тим изложена оскудости воде у случају пожара, или за њихове домаће потребе.

Члан 20.

Одобрене грађевине морају господари истих тако направити и одржавати, да оне, колико је год могуће, остављају слободан ток води и леду, да риболову и другом употребљавању воде не чине никаква излишна отежавања и стешњавања, и да не буде никакво безкорисно расипање воде.

Ако онај, кога се тиче, докаже, да по овоме није учињено, то ће надлежна власт наредити, да се поправи што треба, оставивши за то потребан рок, па ако по истеку тога не буде извршено, што је наређено, власт ће наредити, да се о трошку непослушнога изврши што треба.

Члан 21.

Ако се успор, поплава или друга оштећавања, која би каква од ових грађевина причињавала, могу отклонити спуштањем или преиначавањем грађевине или којим другим начином, то је дужан господар исте да учини.

А за грађевине, код којих је одклоњење ово немогуће, вреди оно, што се у чл. 53. овог закона наређује.

Члан 22.

Код свију оваквих грађевина мора се означити највећа дозвољена висина воде, и у случају обвезаности, да се вода на опредељеној висини одржава, мора се означити и дозвољена нисина воде, и то каквом сталном мером, а на трошак господара грађевине.

Код грађевина, које се буду подизале после овог закона, поставиће се ова мера одма при њиховом подизању, а код већ постојећих грађевина у течају једне године, од дана ступања у живот овог закона. Ова мера мора бити постављена на

месту, гди се може лако загледати и њој приступити, и мора се тако одржавати, да је осигурана од намерног или случајног квара, или промене положаја.

Члан 23.

Форму ове мере и правила за њено постављање и одржавање прописаше министар грађевина.

Члан 24.

Чим би вода преко дате највеће висине дотичној грађевини расла, господар грађевина мора отврањем устава и у опште одклоњенем свију сметња воду дотле испуштати, докле се она опет не спусти на означену висину.

У случају небрежења у томе, а на захтевање оних, који би тиме били оштећавани или у опасности, месна полицајна власт наредиће, да се оток воде на трошак и одговорност небрежљивог господара одма изврши.

Исто тако местна полицајна власт наредиће, да се одржава одређена нивина воде, ако се то не би држало.

Члан 25.

Ако добивено право на подизање које од ових грађевина није при дозвољењу изречно па само лице молиоца ограничено, онда оно прелази на свагдашњег господара грађевине или места, за које је добивено дозвољење.

Добивено дозвољење вреди само за ону грађевину на води, или само за оно место, за коју је грађевину или место дато. А ако би се једна грађевина хтела преобратити у другу, или подићи на другом месту, онда је нужно ново дозвољење за то.

Члан 26.

Кад ко добије право, да воду из јавне реке одводењем употреби на своје цели, то су при употреби и потрошку ове воде меродавни услови у самом дозвољењу постављени. При овоме, у случају сумње вреди као правило, да се дозвољење односи само на потребу предузећа, и по томе, ако би преко тога воде претицало, тај вишак остаје на расположењу власти.

Члан 27.

При пожару или мимопролазећој прекој нужди за воду, местна полицајна власт има право, да за привремену употребу воде, била она јавна или приватна, у општем интересу, изда сходне наредбе, и ове одма изврши без икакве накнаде.

Члан 28.

Ако која општина или село нема у опште довољно воде, оно има право, да по предходном одобрењу полицајне власти, по мери своје потребе, а без икакве накнаде, добије од оних, који имају право употребе вода споменutih у чл. 4., нужну

количину воде, која би преко њихове потребе на исту цељ претицала.

Но ако би са употребом оваких вода нужна била и употреба земљишта било државног, општинског или приватног, за такву употребу одузеће се толико земљишта, колико потреба захте и за то земљиште даће се накнада по закону о експропријацији, ако се о њој дотичне стране саме не сагласе.

ОДЕЉАК ТРЕЋИ

о надлежним властима и њиховом поступку.

Члан 29.

Власт, која ће давати дозвољење, и у опште решавати питања о употреби воде, у смислу чл. 15. и 16. овог закона, уколико то не подлежи грађанским судовима, јест начелство онога округа, у коме се жели подићи, или у коме постоји грађевина за употребу воде.

Члан 30.

Молба, за подизање оваких грађевина, подноси се начелству у смислу предидућег члана, а у тој молби мора бити тачно означено:

1., Место и вода, на којима се жели подићи дотична грађевина, са планом положаја места и воде — ситуације, — и

2., Каква се грађевина подићи намерава, у којој величини, и са којом количином воде, заједно са планом о грађевини.

Грађевине, које су на водама од незнатне важности, као: воденице, поточаре, ваљавице, стружнице, баштовански долани и тиме подобне, не подлеже овим прописима односно поднашања плана ситуације и грађевине уз молбу, нити треба ради одобрења обраћати се окружном начелштву, већ се за њих тражи одобрење од општинског суда и одбора, који га даје бесплатно, ако нађе, да се таквим грађевинама неће никоме штета чинити.

Но ако би доцније такве грађевине штету чиниле и та се не би могла одклонити каквом поправком или ако неби хтео господар грађевине такву поправку извршити, — биће дужан на тужбу оштећених а по решењу власти, која је одобрење дала, ову грађевину уклонити без икакве накнаде.

Члан 31.

Ако се из саме молбе а без икакве сумње већ види, да се дотично дозвољење из обзира за јавне интересе дати неможе, онда ће се оно без даљег испитивања одбити. А ако то не буде, онда ће начелство наредити извиђење по потреби преко инжењера и друга два вештака и на самом месту у плану ситуације означеном, при коме ће се извиђењу нарочито на следејуће тачке пажња обратити:

1., Да ли се и на који целесходни начин грађевина извршити може,

2., Које користи или штете отуда произићи могу,

3., Да ли се може дати захтевана количина воде без штете за већ постојеће подобне грађевине и без опасности за јавне интересе, и

4., Да ли дотична грађевина, намењена индустријалној цели, неће употреби воде на земљоделске цели неодољиве препреке полагати, и да ли се ова противност интереса не би одклонила, ако би се за индустријално предузеће узела каква друга тачка на тој води.

Члан 32.

Ако се појави сумња да се захтевана грађевина у опште, или на предложени начин дозволити не може, то ће се основи сумње саопштити молиоцу.

Члан 33.

Нема ли оваке сумње, нити је молба противна јавним интересима, или молиоц остане и по саопштеним му основима сумње при својој молби, онда ће власт одредити једно рочиште најдаље у течају два месеца, и на исто позвати сва позната интересирана лица са обадве стране, или њихове заступнике, па у њихову присуству целу ствар прегледати, и њихове примедбе и изјаве саслушати.

Ко од позваних лица на ово рочиште не дође, сматра се да пристаје на оно, што власт без његових примедба нађе и реши, а ко од интересираних не буде позван, њему остаје отворен пут, да до коначног решења своје примедбе чини.

Члан 34.

При овоме извиђењу власт ће поглавито гледати, да постигне сагласије између интересираних лица,

а ако то не буде могуће, онда ће учинити тачно исељдовање свију спорних тачака, употребивши при томе, ако је нужно, и вештаке, било по захтеваљу дотичних страна, било по сопственом нахођењу.

Члан 35.

О целом раду на овоме рочишту власт ће сачинити протокол, у који ће ставити, на што су се стране сложили, ако је сагласије постигнуто, а ако то није, онда ће описати стање ствари са наводима и изјавама обеју страна и принесеним доказима.

Члан 36.

По учињеном извиђењу власт ће издати решење са побудама, и доставити га свима интересираним странама.

Члан 37.

Противу овога решења може се незадовољна страна жалити министру унутрашњих дела, а решење је министарско извршно.

Жалба се даје писмено или усмено опоме окружном начелству, које је решење издало, у течају 15 дана од дана пријема решења, противу кога се жалба подноси, саображавајући се у томе §§. 119. 311 и 312 грађ. пост.

Члан 38.

Благовремено подвешена жалба задржава решење од извршења. Но ако је ово решење издато у тој

цељи, да се код грађевина изнова одпочетих или већ постојећих што одклони, преиначи или да се грађевина сасвим уклони, па би било очевидне опасности у одлагању, власт може, и ако је жалба изјављена, наредити, да се изврши оно, што је за одклоњење опасности неизоставно нужно.

Члан 39.

Кад решење постане извршно а одобравајуће је, онда ће се на основу тога издати молитоу дозвољење, да дотичну грађевину подићи може.

Члан 40.

Извршење грађевина, за подизање којих се изискује по овом закону дозвољење власти, стоји под врховним надзором надлежног окружног начелства.

По томе сваки, који оваквог рода грађевину подигне, не сме у њој рад одпочети пре, него што извести начелство, и од овога добије дозвољење, да та грађевина може прорадити. А начелство ће наредити, да се грађевина у року од 30 дана прегледа и увери се, да ли је извршена по условима постављеним у дозвољењу за подизање њено, па ако би какве недостатке или одступање од тога нашло, наредиће, да се то допуни и исправи, па тек онда издати дозвољење, да се у њој радити може.

Члан 41.

Непосредни надзор над грађевинама, за подизање којих се изискује дозвољење власти, воде местне

полицајне власти, а ове могу у преким случајима наређивати оно, што би у интересу јавне безбедности нужно било, а гди није онакност у одлагању, извештава ће надлежно окружно начелство.

Неизврши ли се оно у остављеном року, што би у преким случајима месна полицајна власт наредила, она је властна, да нареди извршење нужнога посла на трошак непослушнога.

Члан 42.

Трошкове око исељдовања и прегледања овога рода грађевина сноси молилац, а по сразмерици и онај, који при исељдовању својим неоснованим наводима такве проузрокује. И окружно начелство при решавању главне ствари, решиће, и ко ће, и у колико ове трошкове сносити или накнадити.

Трошкове око извиђања истуна противу прописа овог закона, сносиће кривац.

Члан 43.

За свако дозвољење на подизање какве нове грађевине на води, плаћа се такса у државну касу од 50 до 250 динара, према величини и важности грађевине, што ће надлежно окружно начелство у поједином случају одредити решењем, којим дозвољава какву грађевину.

Исто тако и за преиначење постојеће грађевине, ако ово преиначење условљава већу употребу воде, плаћа се такса од 25 до 150 динара.

Члан 44.

Код сваког окружног начелства установи ће се протокол, у који ће се завести све постојеће грађевине на води, за које би се по овом закону морало имати дозвољење власти, и у будуће заводити све оне, које се буду дозволиле.

Члан 45.

Сваком је слободно овај протокол прегледати као и акта иследовања око какве грађевине, и узети препис од тога по наплати таксе по закону.

Члан 46.

Форму и вођење ових протокола прописаће министар унутрашњих дела.

ОДЕЉАК ЧЕТВРТИ

Прелазно наређење.

Члан 47.

Све грађевине на води, које се затеку кад овај закон у живот ступи, сматрају се, да су местно право задобиле, и по томе не потребују накнадног одобрења полицијне власти, осим што се за у будуће имају управљати по прописима овог закона.

Члан 48.

Господари овог рода грађевина дужни су у течају 100 дана од дана кад овај закон ступи у

живот, поднети опис места и опис своје грађевине надлежној ереској власти, а ова ће то спровести начелништву.

Ко то не уради у овом року, платиће у име казни онолико, колико би у име таксе платио, кад би тражио дозвољење, да наново грађевину подиже. А ако то не уради и у другом датом му року од 50 дана, губи местно право и забраниће му се радња.

Казну ову изриче начелништво решењем, против кога се може жалити у смислу чл. 37. овог зак.

Члан 49.

Кад начелништво добије списак свију постојећих грађевина на води у своме округу, оно ће решити, које од ових грађевина треба прегледати а које не.

Окружни инжењер прегледаће по прописима овог закона и правилима, која пропише министар грађевина (чл. 23.), све оне грађевине на води, за које је начелништво решило, да их прегледати треба.

Дотична општина одређује по два лица, која су са стањем воде и околине позната и која су вична у оном роду грађевине, која се прегледа, да инжењеру дају обавештења о свима појединостима, која од њих тражио буде. Ова лица подписиваће као сведоци протокол инжењерског рада и прегледа.

Исто тако окружни инжењер прегледаће и оне грађевине на води, за које је начелништво решило, да се не прегледају, ако се појаве тужбе са основаним разлозима, да су те грађевине на штету општу, општине или појединаца.

У првом случају господар грађевине сносиће трошак око овог извиђаја а у другом случају плаћа крива страна.

Члан 50.

Ако се извиђењем покаже, да дотична грађевина може опстати и на месту гди је, и у садашњем стању, онда ће се дотичном господару исте издати дозвољење по овом закону, у ком ће дозвољењу изложено бити, у каквом се стању грађевина налази односно употребе воде.

Члан 51.

Нађе ли се, да која од грађевина, по месту може опстати, али би се морала престројити, то је њен господар дужан, да је по датим му условима од власти престроји.

Рок за извршење овога престројења власт ће оставити до две године по обзирима у члану 18. овог закона.

Члан 52.

Господар овакве грађевине, пошто изврши назначена му престројења, као и власт, управљаће се у даљем поступању по пропису члана 40. овог закона.

Члан 53.

Ако се нађе, да која од ових грађевина, не може никако на досадашњем месту опстати, она ће се дићи са накнадом по закону о експроприацији, ако се о тој накнади саме стране не сагласе.

Накнада ова даваће се из државне касе, ако се дизање грађевине чини у интересу општем, а ако се чини у интересу општине, села, или у опште извесног броја житељства, онда се од њих накнада ова и наплаћује.

Члан 54.

За грађевине старе, које се дижу (члан 53.), даваће се накнада како за местно право, тако и за саму грађевину, а земљиште остаје господару; напротив за грађевине, подигнуте по овом закону, даваће се накнада само за грађевину а не и за местно право.

Члан 55.

Спорови око грађевина на води, који се затеку несвршени, кад овај закон ступи у живот, пресудиће се по досадашњим законима без призрења на овај закон.

Препоручујемо Нашем министру унутрашњих послова и Министру грађевина, да овај закон обнародују и о извршењу се његовом старају, властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

26. Децембра 1878.
у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

Видео и ставио државни печат,

чувар државног печата,

министар правде,

Д. Матић с. р.

Министар унутрашњих послова,

Рад. Милојевић с. р.

Министар грађевина,

Р. Алишић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости Божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА ОНО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

о додатну уредбу од 27 Октобра 1839 год. (Збор I стр. 129).

Члан 1.

Окружни благајник држаће сам кључ од благајнице, и рукујући сам новцима по постојећим законим прописима и наредбама Министарства финансије, сам ће одговарати за све недостатке и неисправности у њој.

А окружни Начелник одговараће за накнаду, у колико благајник не би био у стању, да учињену штету по осуди подмири, у томе случају: прво, ако би пропустио на концу сваког месеца учинити преглед и закључење по дневнику касе у смислу прописа од 30 Јуна 1845 године (Збор. III. стр. 67) тачке под 5; друго ако би при прегледу сазнао за недостатак и неисправност у каси и вођењу дневника, на пропуство јавити и учинити даљи корак по томе; и треће, ако би у току месеца сазнао о каквој неисправности благајне а не би одмах извршио ван-

редни преглед, него би чекао, да то учини на крају месеца.

Члан 2.

На вршење прегледа у другом одељку члана првог у овом закону, може окружни начелник званичним актом одредити и помоћника Начелства, у ком случају ово лице одговара по оном другом одељку члана првог, а не окружни начелник.

Члан 3.

Кад ступи у живот овај закон, губе закону силу прописи у уредби од 27 Октобра 1839 год. (Збор. I. стр. 129), под 1, 3, 6 и 7, по којима је био дужан окружни начелник држати један кључ од окружне благајнице и присуствовати при примању у касу и при издавању новаца из ове; а у исто време укида се и највише решење од 4 Јула 1845 године (Збор. 30. стр. 313), о поштрењу горње уредбе од 27 Октобра 1839 год. о одговорности окружних начелника, заједно са највишим решењем од 1 Августа 1845 год. (Збор. III. стр. 87), по коме су неписмени окружни начелници били ослобођени од држања кључа окружне благајнице, као и сва противна наређења.

Члан 4.

Овај закон ступа у живот, кад га Књаз потпише.

Препоручујемо Нашим Министрима: унутрашњих дела и финансије, да овај закон обнародују и о извршењу се његовом старају, властима заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покорвају.

28. Децембра 1878.
у Нишу.

(М. П.)

*Види и ставио државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,*

Д. Матић с. р.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

Министар унутрашњих послова,

Рад. Милојковић с. р.

Министар финансије,

В. Јовановић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШЉЕМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

о суђењу и о законима, по којима ће се судити у присаједињеним пределима.

Члан I.

До сад основани приватно-правни односи у присаједињеним пределима, у колико нису расправљени и решени, као и право о својини непокретности и о наслеђу, доказиваће се и судити код судова по досадашњем у тим пределима обичају; а у колико тај правни обичај не би био изванредно познат, саображаваће се начелима српског грађанског законика.

Члан II.

Што се пак тиче правних односа између оних, који у тим пределима неке земље држе и раде, и оних, који са тих земаља траже извесне користи и услуге под разним називима, као и случајева, где једном припада земља а другом зграда, то ће се доцније решити законодавним путем, пошто се тачно проучи и извиди.

Члан III.

А унапредак, пошто овај закон у живот ступи: о грађанским законима у опште, лична права гра-

ђана по сопственим својствима, права и дужности супружника, права и дужности родитеља и деце, права на ствари, државина и права држања, прибављање ствари, прибављање ствари прираштајем и припатком, прибављање ствари предајом, о залози, о службеностима, о тестаменту или завештању, о садржају, смислу и тумачењу тестаментa, о томе како завешталац о свом имању може располагати, о уговорима у опште, о поклонима, о остави или аманету, о наручи или послузи, о зајму, о пуномоћству и деловодству, о промени, о продаји и куповини, о закупу, о најму, о ортаклуку, о брачним уговорима, о уговорима одважним или на срећу, о накнади учињене штете, о начину, којим се утврђују права и обвезе, о преиначењу (промени) права и обвеза, како престају права и обвезе, као и о застарелости, — расправљаће се и судити по грађанском законикy за Кнежевину Србију од 25 Марта 1844 год. и по изменама и допунама у томе законикy учињеним.

Члан IV.

Исто тако кад овај закон у живот ступи, почеће у присаједињеним пределима важити:

1. Закон о устројству судова окружних, апелацијоног и касацијоног од 20 Фебруара 1865 год. (Збор. XVIII. стр. 23), са изменама и допунама, и устројство трговачког суда од 12 Децембра 1859 год. (Збор. XII. стр. 107), са допуном § 15 истог устројства од 3 Јануара 1867 год. (Збор. XX. стр. 2);

2. Законик о поступку судском у грађанским парницама од 20 Фебруара 1865 год. и његове измене и допуне.

Но пређе уговорени дугови и сва примања и давања, која прелазе вредност од 250 гр. пореских, у присаједињеним пределима моћиће се до конца 1880 год. доказивати по досадашњем у тим пределима обичају и начину, и сведоцима, а да не мора бити писмене исправе, каква се тражи по § 242 грађ. пост.

У споровима пак у вредности до 50 динара расправљаће се и судити по прописима привременог закона о уређењу ослобођених предела од 3 Јануара 1878 год. (Збор. 32. стр. 250), а не по глави I. грађ. поступка;

3. Законик о поступку судском у кривичним делима од 10 Априла 1865 год., са изменама и допунама његовим, изузимајући само измене и допуне од 10 Јануара 1876 год. (Збор. XXVIII. стр. 44);

4. Закон о стецитном поступку од 17 Марта 1861 год. К. В. № 597
Сл. № 436 (Збор. 30. стр. 390), са његовим изменама и допунама;

5. Трговачки законик од 26 Јануара 1860 год. (Збор. 30. стр. 348), са изменом § 15 истог законика од 22 Новембра 1861 г. (Збор. XIV. стр. 201);

6. Казнителни законик од 29 Марта 1860 год. са изменама и допунама у њему учињеним;

7. Закон о пороти од 21 Октобра 1871 год. (Збор. XXIV. стр. 45);

8. Закон о старатељству од 25 Октобра 1872 год. (Збор. XXV. стр. 17), и закон о постављању судија за ванпарнична (неспорна) дела од истог дана и године (Збор. XXV. стр. 13), заједно са правилима о поступању у ванпарничним (неспорним) делима од 13 Децембра 1872 год. и

9. Закон о условном отпуштању криваца из казних завода од 22 Маја 1869 год. (Збор. XXII. стр. 34), заједно са упутством за извршење тога закона од 3 Јуна 1869 год.

Члан V.

Остала законска наређења за правосудну струку, која важе у старим границама Кнежевине Србије, уводиће се поступачно у живот у присаједињеним пределима, законодавним путем.

Члан VI.

Грађански спорови, који се затеку несвршени код средских и великих судија у време, кад овај закон почне важити, довршиће се по прописима закона о устројству судова и по законнику о поступку судском у грађанским парницама, обоје од 20 Фебруара 1865 год. И по томе:

1. У споровима, који се у то време затеку код средских судија непресуђени, а по грађанском поступку подлеже суђењу избраног суда (§ 434), окружни судови прекинуће даљи рад, и парничаре о томе известити решењем, а тужиоца упутити на избрани суд.

Са овим решењем вратиће се парничарима документи, ако су какве по том спору поднели.

У овом случају неће се никаква такса од парничара наплатити.

2. У оним споровима овога рода (§ 434 грађ. поступка), који буду у то време пресуђени од средских судија, ако има незадовољства или жалбе, судови ће окружни послати дело апелацијоном или касацијоном суду, према наређењу §§ 309 и 322 грађанског поступка.

Но ако касацијони суд такву пресуду уништи, суд ће окружни поступити по тачци под 1 овога члана. И у овом случају не ће се од парничара наплаћивати никакве судске таксе.

3. Спорове, који буду у то време код средских судија пресуђени, а по грађанском поступку судском подлеже суђењу окружних судова, на буду изјављена незадовољства или жалбе великом судији, окружни ће судови послати апелацијоном или касацијоном суду, коме од њих, према устројству судова и грађанском поступку, које дело припада.

4. У оним споровима, у којима су пресуде средских судија од великог судије уништене и средским судијама враћене, окружни судови поступиће по грађанском судском поступку.

5. Спорови, који се код великих судија затеку несвршени, поделиће се, према устројству судова и грађанском судском поступку, и што по овим законима припада апелацијоном суду, предаће се њему,

а што припада касацијоном суду, примиће овај, и сваки ће по свом кругу даље по њима радити.

А по делима, која се до тога дана нађу пресуђена, пресуде су одмах извршене.

Члан VII.

Сви кривични предмети, који се у ислеђењу затеку код полицијских власти или ереских судија у време, кад овај закон у живот ступи, доследиће се и пресудити по правилима законика о поступку судском у кривичним делима.

А у оним предметима, који се у то време затеку пресуђени код ереских судија, али не буду још послати великом судији, саопштиће се пресуда дотичним странама по прописима кривичног судског поступка, па потом даље поступити по прописима истог поступка и према устројству судова.

Кривична дела, која се у то време затеку невршена код великих судија, поделиће се тако, да оне предмете, који према устројству судова и закону о поступку судском у кривичним делима, подлеже разматрању касацијоног суда, прими касацијони суд, а оне, који подлеже суђењу апелацијоног суда, прими апелацијони суд, који ће потом сваки по свом кругу даље по њима радити, као да би било незадовољства или жалбе и тужиоца и оптуженога.

Члан VIII.

У време, кад овај закон ступи у живот, велике и ереске судије у присаједињеним пределима предаће своје архиве окружним судовима.

Члан IX.

Закон овај ступа у живот тридесети дан од дана кад га Књаз потпише, и од тада престају важити сва њему противна наређења у закону о привременом уређењу ослобођених предела од 3 Јануара 1878 год. (Збор. 32. стр. 250), и у закону о привременом управном подељењу и снабђењу с властима ослобођених предела од 14 Маја 1878 г. (Збор. 32. стр. 308).

Препоручујемо Нашем министру правде, да овај закон обнародује и о извршењу се његовом стара, властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

31. Децембра 1878.
у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

*Видно и ставно државно печат,
црвен државног печата,
министар правде,
Д. Матић с. р.*

*Председник мн. савета,
министар иностраних дела,
Јов. Ристић с. р.*

*Министар унутрашњих дела,
Рад. Милојковић с. р.*

*Министар правде,
Д. Матић с. р.*

*Министар грађевина,
Р. Алимпић с. р.*

*Министар просвете
и црквених дела,
А. Васиљевић с. р.*

*Министар финансије,
В. Јовановић с. р.*

*Министар војна,
почасни ађутант Његовог
Височанства Књаза,
генерал-штабни потпуковник,
Јов. Мишковић с. р.*

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

о постављању по једног судије у окружним судовима за присаједињене пределе, изузетно од §-а 6 устројства окружних судова од 20 Фебруара 1865 год. (Зборн. XVIII. стр. 23).

„У садашњем прелазном стању у окружним судовима за присаједињене пределе може се, изузетно од §-а 6 устројства окружних судова од 20 Фебруара 1856 год. (Зборн. XVIII. стр. 23), поставити по један судија и од ових лица, која нису свршила правне науке у Србији или на страни, и која нису служила пет година у судској струци“.

Препоручујемо Нашем министру правде, да закон овај обнародује и о извршењу се његовом стара, властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покорвају.

31. Децембра 1878.

у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

Видно и ставно државно печат,
чувар државног печата,
министар правде,
Д. Матић с. р.

Министар правде,
Д. Матић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

о продужењу рокова плаћања у грађанским потраживањима за ратне страдалце.

Члан I.

Закон о продужењу рокова плаћања у грађанским потраживањима од 23 Јуна 1877 год. (Зборн. 31. стр. 1), који је за срезове и округе, означене у тачци 1 члана I истог закона, продужен законом од 15 Јула 1878 год. (Зборн. 33. стр. 81), до 1 Јануара 1879 год. закључно, продужује се до 1 Јануара 1880 год. закључно, и то: за варош Књажевац, срез сврљички округа књажевачког, срез моравски округа алексиначког и друга места, која су у прошлости рату непријатељем попаљена или опљачкана; и у свима овде поменутих местима продужавају се рокови плаћања, обустављају се до горе означеног рока забране, и задржавају од извршења досуде у грађанским потраживањима.

Члан II.

Овај закон важи од дана, кад га Књаз подпише.

Препоручујемо Нашим министрима, унутрашњих дела и правде, да закон овај обнародују и о извршењу се његовом старају; властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.*

31. Децембра 1878.
у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

*Видно и славно државно печат,
чувар државног печата,
министар правде,
Д. Матић с. р.*

*Министар унутрашњих дела,
Гад. Милојковић с. р.
Министар правде,
Д. Матић с. р.*

* НАРОДНА СКУПШТИНА

НА СВОЈЕМ XXVI САСТАНКУ, ДРЖАНОМ У НИШУ 4 ЈАНУАРА 1879 ГОДИНЕ,
РЕШИЛА ЈЕ НАПРАДНО ОВО:

„Она места, која у закону од 31. Децембра 1878. год. о продужењу рокова плаћања у грађанским потраживањима за ратне страдалце нису поименце означена, да су у прошлом рату непријатељем понађена или ошљачкана, начелства дотичних округа, узимајући за мерило, докле је непријатељ у рату 1876. године у нашу земљу продр'o, пописаће и списак тих места дотичним окружним судовима доставити, ради знања и управљања“.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

На предлог Нашег војног министра, а услед нове организације војске, на основу § 3. закона о устројству војске прописујемо:

ДУЖНОСТИ, ПРАВА И ВЛАСТИ СТАРЕНИНСКЕ У ВОЈСЦИ.

I. Код штабова и војних завода.

Члан 1.

Начелник главног ђенералштаба и начелници одељења у овоме, имају оне дужности, које су прописане уредбом о устројству ђенералштаба од 24. Јануара 1876. Ф. № 577. с додатком, да сада, према новом стању ствари, начелник главног ђенералштаба има положај, власт и права корпусног команданта, а начелници одељења у главном ђенералштабу положај, власт и права бригадира у народној војсци.

Члан 2.

Управитељ војне академије, начелник артиљеријске управе и председници стручних комитета, којих су дужности одређене нарочитим прописима, имају положај, права и власт дивизијских команданата.

Члан 3.

Начелници одељења и отсека у војноме министарству — официри —, гарнизонари и управник државне
Зборник XXXIV. 6

ергеле, чије су дужности такође утврђене раније надлежним прописима, имају положај, права и власт бригадира у народној војсци.

Члан 4.

Шефови војних болница, ако су виши официри, имају положај и власт пуковских, иначе батаљонских команданата.

Члан 5.

Ово исто одређење важи за *управнике радионица и слагалишта* бојног материјала артиљеријске управе, који су официри.

Члан 6.

Профијант комисари и магационари одеће имају положај и власт четних командири, ако су официри.

II. У стајаћој војсци.

Члан 7.

За *све њове команданте и командире* прописане су дужности, права и власти, уредбом о устројству командири и штабова од 5. Марта 1874. и остају у свему исте с разликом, што ће власт за давање одустава имати:

Четни команд. војниц. и нижи чин.	3 дан.,	официр	1 д.
Батаљ. команд.	" "	8 "	4 "
Пуковски "	" "	15 "	10 "
Бригадни "	" "	30 "	20 "
Команд. ст. вој.	" "	до 2 мес.	30 "

Члан 8.

Осим тога мења се и надлежност команданта стајаће војске у тачки 8. и 11. поменуће уредбе, односно официри

и нижих чиновца при народној војсци у толико, што се њему неће шилати кондуит листе официра при овој, него само добијаће кондуит листе нижих чиновца, према којима он задржава прописану власт производства, ради одржавања општега ранга, и премештаја из народње у стајаћу војску и обратно по договору са корпусним командантима, ради бољег изобразења у служби. Тако исто у његовој надлежности остаје и комплектирање командири народне војске са прописним бројем нижих чиновца.

Члан 9.

Командант стајаће војске подноси министру месечне прегледе бројног стања само за своју дивизију, а команданти баталјона и старешине самосталних надлежних и звода подnose ове само за се такође министру.

Члан 10.

Командант коњачког пука има права, дужности и власти, које су поменутом уредбом прописане за команданта прешњег коњачког дивизијона.

Члан 11.

Ради изједначења са звањима у народној војсци имаће све старешине у стајаћој положај за један ступањ већи од дотичних звања у народној војсци. Тако командант стајаће војске има положај корпусног, команданти пешадије и артиљерије дивизијског, команданти пукова бригадног команданта и т. д.

Члан 12.

Команданти градова, чије су дужности одређене гарнизонском и градском службом, имају положај, власт и права: оних већих градова (за сад Београд и Ниш) дивизијара, а мањих бригадира у народној војсци.

III. У народној војсци.

Члан 13.

Корпусни командант највеће је од основних звања у војсци и по томе израз највишега редовног командатског положаја у овој.

Члан 14.

Као највећи војни заповедник у корпусној територији он не само командује свом народном војском свoga подручја, него и управља градовима и гарнизонима у својој територији (изузимајући београдског), а што се тиче реда, оштите и службе сигурности, а у нужном случају и употребе, њему су подчињене и све трупе стајаће војске, које су дислоциране у његовом кругу (изузимајући Београд).

Члан 15.

Тако исто под његовим главним надзором стоје и сви научни, технички и економски заводи у корпусној територији, осим београдских и артиљеријске управе у Крагујевцу.

Члан 16.

По војно-судској струци корпусни команданти врше права и дужности, које су војно судским законом од 1864 год. одређене за начелника стајаће војске и то у § 5. 33. и 39, према коме војни суд за кривична дела из редовног стања може постојати или при корпусу или код мањих команди, како је кад потреба или целесходније, да се судска расправа изврши и гди у месту постоји аудитор.

Над којим лицима корпусни командант врши дисциплинарску власт, над овима врши и војно-судску у смислу законских одређења.

Што се тиче предходне истраге и оптужења у оваквим кривичама, ову ће дужност вршити надлежни непосредни ко-

манданти, гарнизонари и друга, који су законом и прописима службени у првом реду на то позвани.

Члан 17.

Корпусне команданте поставља Књаз указом на предлог војног министра.

Члан 18.

Корпусни команданти имају положај над свима окружним грађанским властима и воде преписку са овима у своме кругу и оне с њима у свима питањима, која су у надлежности корпусних команданата.

Члан 19.

Корпусни команданти осматрају, кад год је прилика, трупе своје команде, контролишу упражњења војске, унутрашњи ред и службу појединих одељења, старају се озбиљно да се у подручјој им војсци развије војни дух и љубав ка војном позиву, да се пробуди свест о дужности народне војске насрам отачбине и владоца, брину се, да им се сви официри и старешине народне војске успособе и спреме за службу према њиховом звању и положају. Настојавају над материјалном спремом своје команде и пазе, да им је војска састављена из способних, задружних и имућних људи.

Даље брину се о граничној сигурности своје територије, пројектују утврђења у овој; средством шефова својих штабова прибарају топографске и статистичке податке о својој и суседним покрајинама, састављају из тога карте, планове и извештаје, које подноси војном министру, односно главном генералштабу.

Члан 20.

Корпусни команданти воде старање о путовима и буџијама у својој територији, да увек буду у исправном стању, па или сами позивају полицијске власти да исправке изврше

или ово достављају до знања војном министру. Исто тако они воде и врховни надзор над војним зградама и грађевинама у опште у својој територији.

Члан 21.

Што се тиче спорова око уписа и исписа из народне војске, корпусни су команданти крајња решавајућа власт, и против њиховог решења не може се више никоме жалити. Они у овоме разматрају само жалбе на решења дивизијских команданата, које им се морају редовним путем поднети.

Члан 22.

Жалбе на упис и молбе за испис из стајаће војске, које им се морају увек и само преко окружних команданата подносити, они разматрају и неуместне одбијају; а кад нађу да треба кога исписати из ове, подносиће за то предлог војном министру. При спроводу молби и жалби окружни команданти подиће све нужне податке и објасњења на основу рекрутних спискова и стања ствари, према чему онда корпусни цене уместност рекрутовања.

Противу њиховог решења може се, и то само преко њих, жалити војном министру, као одлучујућој власти у томе.

Члан 23.

Корпусни команданти имају власт, да у народној војсци постављају ескадронске командире, ађутанте батаљонске и четвође, и то по предлогу дивизијара и по уверењу о способности и валаности предложених лица, а тако исто и разрешавају оне, који се покажу неспособни и незаслужни тога.

Члан 24.

Односно давања одсуства лицима у својој команди корпусни команданти имају иста права, која су прописана овом уредбом за команданта стајаће војске (чл. 8.).

Члан 25.

За разрешење од вецбања народних војника и старешина, они су коначно решавајућа власт. И за ово као год и за одсуства они примају молбе *само редовним путем* спроведене им и са мњењем подручних им команданата.

Члан 26.

За унапређивање нижих чиновна из стајаће војске, што их прилажу на служби при подручним им командама, обраћа се команданту стајаће војске, и то због држања општег ранга њиховог, о коме ће овај водити бригу по податцима, што ће му се од стране свију команда достављати с концем сваке грађанске године.

Но односно лишавања чиновна корпусни команданти имају над овима права команданта стајаће војске и овог о томе извештавају.

Члан 27.

Корпусни команданти, као год и остали нижи, немогу сами наређивати скупове народне војске, јер се ово одређује указом на предлог војног министра, и онда команданти то извршују преко дотичних нижих команда, а средством полицијских власти (§§ 88. и 95. закона о устројству војске). Од овога се изузимају ванредни и преки случаји кад је потребно.

Члан 28.

Само у преких и ванредним случајима, кад би безбедност земље била у опасности од непријатељског напада, на би команданту било немогуће да предходно тражи одобрење од министра војног, властан је у таквом случају сам корпусни командант да нареди искупљање и потребу нужног одељења војске. Али у таквој прилици известиће о томе војног министра одма, чим добије могућност и оправдаће свој поступак.

Члан 29.

С концем сваке грађанске године команданти корпуса подносе Књазу и војном министру, обоје преко овога кондуит-листе свију својих официра и батаљонских командири народне војске, а за ниже чинове стајаће војске упућују оцене команданту стајаће војске, као што је напред речено. Оцене пак осталих старешина наредних до закључно четворође, задржавају код себе ради свога управљања.

Члан 30.

По свршетку сваког скупа и упражњења народне војске они подносе подробне извештаје војном министру о успеху и о стању спреме у вој.

Члан 31.

С концем пак сваке године подносиће они војном министру, а њима опет њихови подручни команданти, главне извештаје о целој годишњој радњи с резултатима, недостатцима и предлозима за свестрано унапређење и уређење у своје подручју.

Члан 32.

Код корпусне команде води се преглед од целокупне спреме у њиховом подручју и корпусни команданти средством својих стручних рефераната брину се, да је она увек у целости и исправности.

Члан 33.

У време рата, кад корпусни командант измаршује са активном војском, поставља му се по могућству заменик за територијалне послове, као вршиоц дужности ових.

Члан 34.

Дивизијски команданти су друго-степеног командантског звања и они у миру и у рату служе на олакшање управе командантима корпуса над овим.

Члан 35.

У рату чисто тактичке, дивизијске команде имају и у миру, поред нужне администрације, нарочити позив, да се брину о опште војничком и тактичком оспособљењу војске своје дивизије. Зато се сва упражњења и врше по упуту команданата дивизија, и кад год је могуће и под њиховим личним надзором.

Члан 36.

Дивизијским командантима подчињене су и трупе стајаће војске у њиховој територији односно реда, опште и службе сигурности; а тако исто под њиховим надзором стоје и научни технички, и економски заводи, који се налазе у територији дивизије (изузимајући београдских и артиљеријске управе).

Члан 37.

Дивизијске команданте поставља Књаз указом на предлог војног министра.

Члан 38.

И дивизијски команданти имају положај над свима грађанским окружним властима и воде с њима у своје округу званичну преписку, као год и оне с њима у свима питањима, која су у надлежности дивизијских команданата.

Члан 39.

Они, као мање оптерећени административном службом, имају дужност у толико више, да подпомажу своје корпусне команданте у гајењу доброг духа, субординације и дисциплине у својој војсци. Да је војска добро изведбана у свима војним радњама, да је одушевљена за војничким врлинама, да су официри и старешине народне војске способни, да војску воде и предводе, да је оспособе, спреме и обуче; —

да је у војсци добар дух и ред, да се сва службена правима уредно, тачно и правилно врше, брига је дивизијских команданата у првоме реду.

Члан 40.

Дивизијски команданти народне војске, као први и прави помоћници својих корпусних команданата, брину се озбиљно, да се све наредбе корпусних команданата врше верно, озбиљно и са пуно енергије и одушевљења.

Члан 41.

И дивизијски команданти, средством својих шефова штабова, прибирају топографске и статистичке податке о својој територији и заграничним покрајинама, пројектују утврђења разних положаја, брину се о одржању ћуприја и путова у своме кругу; једном речи снимају, проучавају и оцењују земљиште своје с тактичког и стратегијског гледишта у целом његовом пространству, на резултате тога подносе корпусном команданту.

Члан 42.

Жалбе и молбе око уписа и исписа из народне војске примају дивизијски команданти *само преко окружних* и са мњењем ових, па их онда према томе и стању ствари решавају.

Противу њиховог решења може се, и то само преко њих, жалити корпусном команданту, као крајњој власти.

Члан 43.

У споровима око уписа и исписа из стајаће војске дивизијски команданти немају никакве надлежности.

Члан 44.

Дивизијски командант производи у подчињеној му команди способна лица у звање војника, а тако исто и лишава

овога неспособне и незаслужне, обоје по предлозима окружних команданата, а и по сопственом уверењу и нахођењу.

Члан 45.

Дивизијски команданти у давању одсустава у својој команди имају права, која су овом уредбом за команданте бригада (пешадије и артиљерије) стајаће војске (члан 7.) прописана, сходно чл. 11.

Члан 46.

Они контролишу изостајања и ослобођавања народних војника и старешина у приликама предвиђеним чланом 97. (тач. 1--10.) уредбе о устројству команди и штабова и решавају ова у свима случајима, који нису предвиђени.

Члан 47.

Они су власни, да лише подофицирских чинова поднареднике стајаће војске, који су у њиховом подручју на служби, кад за то скриве, и ово достављају преко корпусног команданту стајаће војске; али за производство њихово чине предлоге корпусним командантима, који их спроводе команданту ст. војске, због одржања онштег под-официрског ранга у целој војсци (чл. 8.).

Члан 48.

За испуњање и употребу нужнога дела народне војске, команданти дивизија добијају потребне налоге од корпусних команданата и наређују ово преко окружних команди, које извршују средством полицијских власти. Само у прецим и ванредним случајима, кад је погранична безбедност у опасности, а сиречени су чине да траже предходно одобрења од корпусног команданта, власни су тада да сами непосредно нареду скуп потребног одељења народне војске, па према потреби и његову употребу. За овакав рад они су дужни

одна, чим добију могућност, да извести о томе корпусног команданта и оправдају свој поступак.

Члан 49.

Оцене и кондуит-листе официра и старешина народне војске иду од окружних команданата корпусним преко дивизијских команданата, који их са својим личним оценама још поткрепљују и попуњују, па онда корпусним командантима достављају. Овако бива и са оценама подофицира стајаће војске. На исти се начин расправљају и сва постављана способних и смењивања са дужности неспособних или незаслужних старешина народних.

Члан 50.

По свршетку сваког скупа народне војске они подnose опширне извештаје своје корпусног команданту о успеху у вежбању, о делатности и способу старешина, о духу и реду код војске, о стању материјалне опреме код народних војника, државне и њихове сопствене; достављају шта су све за бољитак у томе учинили или наредили и шта све још треба да се учини за усавршење свега изложеног, предлажући и тражећи средства за то, ако им случајно ова оскудевају.

Члан 51.

Дивизијски команданти подnose годишње извештаје корпусним командантима у време и онако, кад и како је то за ове речено напред, да чине војном министру.

Члан 52.

И дивизијски команданти воде рачун од целокупне убојне опреме своје војске и чине кораке, да се ова увек одржава у подпуности и исправности.

Члан 53.

Административна радња окружних команданата, која се тиче обичних редовних, новчаних и економних потреба, не иде преко дивизијских команданата, него непосредно министру или према природи ствари преко корпусне команде. Само послови, који се тичу управе војском, њеног изражања, састава, њене целокупне бојне опреме и опреме земљишта, спадају нарочито у делокруг дивизијских команданата, па зато и иду преко њих.

Члан 54.

Окружни команданти заузимају последњи степен територијалних заповедника народне војске. Они, као у положају *бригадира* народне војске, имају власт и права у давању одсуства подручном особљу и у лишавању нижих чиновна она, која су прописана уредбом овом и уредбом о устројству команда и штабова за пешачке и артиљеријске пуковске команданте стајаће војске, сходно члану 11. За производство пак нижих чиновна стајаће војске подnose предлоге својим дивизијским командантима, који их спроводе даље како је већ речено.

Члан 55.

Што се тиче извињења и ослобођења од вежбања народних војника прописано је у уредби о устројству команда и штабова, а на име у тачки 97. под 1—10.; али окружни команданти не могу дозволити у обично време више одсуства од вежбања народним војницима него до на три дана.

Члан 56.

За скупљање, упражњања и употребу народне војске, окружни команданти добијају налоге од својих дивизијских и корпусних команданата и ово врше преко полицијских власти.

Но у извазредним приликама, кад би погранична безбедност била угрожена, власни су окружни команданти, кад им није могуће предходно да изишту одобрење од својих предпостављених команданата, да и сами одма нареду искуњање, на по потреби и употребу извесног дела народне војске, које су дужни оправдати чим добију могућност.

А ако би наоружаном гомилом или метежом, или у опште делима насиља био у опасности унутрашњи мир и безбедност или законити поредак, па би се окружна полицијска власт обратила за војну помоћ, окружни команданти дужни су, да позову потребан број војника на оружје, па у споразуму са полицијском влашћу употребити га на повраћање реда и мира; а ако је окружна полицијска власт сиречена, да потражи нужну помоћ, окружни командант сам ће по свом нахођењу наредити искуњање и употребу нужног броја трупа. За овај рад у првом случају одговорна је полицијска власт, а у другом окружни командант, и дужни су да одма, чим буде могуће, све доставе своје министру и преностављеном команданту и оправдају у томе свој поступак.

Члан 57.

Окружни команданти имају права, да постављају двајеснике и десетаре у народној војсци и да лишављају тих звања оне, за које нађу, да су неспособни, незаслужни, или што скриве.

Члан 58.

Окружни команданти, као територијални заповедници, администрују и управљају свом војском свију редова оружја у своје округу у обичном времену; у време пак мобилизације и рата они, као бригадири, предузимају команду над првом класом пешадије свога округа, а команда над пешадијом друге класе прелази на његовог помоћника, који га заступа и у дужности територијалног команданта, докле неби

измаршовала и друга класа, у ком случају ову дужност одривља или нарочито за ово одређени официр или начелник у истоме округу.

Члан 59.

Остале дужности и права окружних команданата изложене су у уредби о устројству команата и штабова у одељку под X, па остају и даље у колико нису противне преднаведеним основним одређењима за оружје команданте и у колико нису измењене устројством корпусних и дивизијских команата и делокругом ових. Тако они сада командују уједно само оним градовима, који немају својих нарочитих команданата, и у својим односима у опште у чисто војном и управном смислу настоје, па се и не обраћају непосредно, на војнога министра, него према природи послова на своје дивизијске и корпусне команданте.

Члан 60.

Помоћници окружних команданата, кад год дејствују место и у име ових, имају и власти и права њихова. У осталоме имају положај пуковских команданата у народној војсци.

Члан 61.

Начелници корпусних и шефови дивизијских штабова имају сваки у своје кругу оне дужности, које су прописане уредбом о устројству команата и штабова, а на име у одељку XIII, за шефове штабова у опште; а положај имају први бригадног, а други пуковског команданта у народној војсци с влашћу први пуковског, а други батаљонског команданта стајаће војске, сходно чл. 11. ове уредбе.

Члан 62.

Начелници артиљерије, инжењерије и санитета при корпусној команди, непосредни су резервенти корпусноме ко-

маданту за своје струке и брину се о саставу, попуњавању, изражању и спреми стручних им одељења и о целокупном стручном корпусном материјалу.

Првоне лежи у дужности и старање о барутним магациницама у корпусној територији, о њиховоме попуњавању и исправности, затим о бригадним пушкарницама с техничке стране, које стоје под непосредном управом окружних команданата и најзад пројекти о наоружању градова и утврђења.

Други, осим напоменутога, има још у задатку и да воде рачуна о војним комуникацијама и њиховој употребљивости, да предлажу нужне мере за одржавање њихово и мостова на њима, да граде утврђења и да се брину о пинирској спреми њиховој и градова у територији, да се упознају са путовима у суседним државама, о снабдењу њиховом са мостовима, о стању њихове фортификацијске спреме и да чине по својој струци предлоге за спрему војништа.

Трећи, поред изложене опште дужности, спремају односно војништа све што у њихову струку спада, средством подручних им лекара, старају се о доброј храни, неги и здрављу народних војника, кад су на скуновима; воде надзор над болницама, које су им подчињене и ревидирају у нужним случајима лекарске оцене о неспособности рекрута за стајаћу војску и о узроцима за ослобођење од венчања и службе у народној војсци.

Сва три именована начелника имају положај бригаднога команданта нар. војске, а права и власт пуковског команданта у стајаћој војсци, сходно чл. II. ове уредбе.

Члан 63.

Официри за баталоне и ескадроне при народној војсци имају оне дужности, које су прописане уредбом о устројству командида и штабова, а на име у одељку под XIII., с положајем батаљонских команданата у народној војсци.

Члан 64.

Официри при окружној команди немају у обично време права дозвољавати ни најмање одсуства никоме, осим кад командују самостално каквим одељењем, и то по овлашћењу окружног команданта; у ванредним пак околностима и у рату имају и у томе нормална права звања, која буду вршили.

Члан 65.

Дужности *осталог особља* при командама стајаће и народне војске, које није овде споменуто, остају оне, које су прописане устројством командида и штабова.

Наш војни министар нека изврши овај указ.

Ф. № 3247.

1. Јануара 1879. год.
у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

*Министар војни,
почасни ађутант Његовог Височанства,
генералштабни потпуковник,
Јов. Мишковић с. р.*

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости Божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СЕИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОМ О БУЏЕТУ

државних расхода и прихода за рачунску 1879 годину.

Члан 1.

Предрачун државних расхода и прихода, који се овом закону под А и Б прилаже, утврђује се:

у расходима на	44,212.451	грош	31	пару	пор.
или	18,615.769	дин.	и	16	дин. пара.
у приходима на	45,103.632	гроша	пореска		
или	18,991.002	дин.	и	94	дин. паре.

Члан 2.

Овлашћује се министар финансије, да по главном буџету расхода под А и посебним (специјалним) буџетима, који се прилажу под 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 и 9, а придржавајући се законих наређења, измири у течају рачунске 1879 године државне издатке, који су чланом 1 овог закона укупно означени.

Члан 3.

За измирење ових издатака стављају се министри финансије на расположеај за 1879 рачунску

годину државни приходи, који су посебно изложени у главном буџету под Б, а означени у члану 1 овог закона.

Члан 4.

Докле се не поставе стални државни званичници, чиновници и служитељи у ослобођеним пределима, издатци на плате и додатке оних чиновника и званичника, који привремено врше државну службу у ослобођеним пределима, као и на плате служитеља и на канцеларијске трошкове, имају се измиривати из кредита, који је буџетом за рачунску 1879 годину одређен на плате чиновника, званичника и служитеља и на канцеларијске трошкове у ослобођеним пределима.

Члан 5.

Вишак прихода над расходима, који по приложеном буџету износи 891.180 гроша и 9 пара пореских или 375.233 динара и 78 динарских пара, употребиће се на увећање готовине државне благајне.

Члан 6.

Буџет овај важи од 1 Новембра 1878 године.

Члан 7.

Но како је највишим решењем од 27 Новембра 1878 године било наређено, да се државне власти и у рачунској 187% години, рачунећи од 1 Новембра 1878, управљају по државном буџету, који је

законодавна власт одобрила за 187 $\frac{1}{2}$ годину, све докле Народна Скупштина не реши буџет за рачунску 1879 годину, главна контрола признаће у расходу 1879 године све оне издатке, који су одобрени били у буџету 1878 године, а овим су буџетом смањени или са свим изостављени, и то до дана кад Књаз овај закон потврди.

Препоручујемо Нашем министру финансије, да овај закон обнародује и о извршењу се његовом стара; властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

4. Јануара 1879.
у Нишу.

(М. П.)

*Видно и ставно државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,
Д. Матић с. р.*

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

*Председник министарског савета,
министар иностраних дела,*

Јован Ристић с. р.

Министар унутрашњих дела,

Рад. Милојевић с. р.

Министар правде,

Д. Матић с. р.

Министар грађевина,

Р. Алимпић с. р.

*Заступник министра просвете
и црквених дела,*

Министар правде,

Д. Матић с. р.

Министар финансије,

В. Јовановић с. р.

*Министар војни,
почасни ађутант Његовог
Височанства, Књаза,*

генерал-штабни потпуковник,

Јов. Мишиновић с. р.

ГЛАВНИ

ДРЖАВНИХ РАСХОДА И ПРИХОДА ЗА РАЧУНСКУ 1879 ГОДИНУ, ТО ЈЕСТ,

А. Главни буџет расхода.

Прилог закону од 4-ог Јануара 1879 године о буџету

В Р О Т	НА Ш Т А ?	ОСОБЕНО		СВЕГА		ОСОБЕНО		СВЕГА	
		п о р е с к и х				п л а н			
		ГРОША	п.	ГРОША	п.	ДИНАРА	п.	ДИНАРА	п.
I	Општи расходи :								
	1. Цивилна ли-та Књазу . . .	1,200.000	—			505.263	15		
	2. Народна Скупштина . . .	250.000	—			105.263	15		
	3. Државни савет . . .	404.600	—			170.357	85		
	4. Додатак председнику министарског савета . . .	12.000	—			5.052	60		
	5. На пензионирање саветника, министара и посланика као и на министре и посланике на расположењу владе . . .	40.000	—			16.842	10		
	6. На пензионирање чиновника свју струка . . .	60.000	—			25.263	16		
	7. На пензионирање испушеног професора Будевита Шпанића за 10 месеци . . .	10.000	—			4.210	52		
	8. На ангажовање чиновника по класама и на периодично повишење плата професора и телеграфика . . .	60.000	—			25.263	16		
	9. Кредит на непредвиђене редовне потребе . . .	210.000	—			96.842	11		
	10. Кредит на извјесне потребе . . .	850.000	—			357.894	74		
	11. Пензије и издржавана . . .	1,070.353	31			456.675	27		
	12. Секретар књажевог дома. (Ово се зване дела на четврти класе, и то I. класи са 16.800, II. 14.400, III. 12.600 и IV. са 9.600 гроша пор. на годину). . .	14.400	—			8.063	15		
	13. На звање управитеља књажевог двора . . .	9.600	—	4.210.953	31	4.042	10	1.773.033	16
II	Стручни расходи :								
	1. Министарство правде и главна контрола . . .	4,085.570	—			1,720.240	—		
	2. Министарство просвете и црквених дела . . .	4,893.348	—			1,976.146	53		
	3. Министарство иностраних дела . . .	1,091.216	—			494.196	20		
	4. Министарство унутрашњих дела . . .	8,481.238	—			3,571.056	—		
	5. Министарство финансије . . .	2,294.534	—			940.856	43		
	6. " војно . . .	16,700.720	—			7,031.882	10		
	7. " грађевина . . .	2,774.852	—	40.001.498	—	1,168.358	74	16,842.736	—
	За издржавање додате се изнад прихода у . . .	—	—	44,212.451	31	—	—	18,615.760	16
		—	—	891.180	9	—	—	375.233	78
	Свега . . .	—	—	45,103.632	—	—	—	18,991.002	94

Б У Џ Е Т

ЗА ВРЕМЕ ОД 1. НОВЕМБРА 1878 ДО 1. НОВЕМБРА 1879 ГОДИНЕ.

Б. Главни буџет прихода.

ДРЖАВНИХ РАСХОДА И ПРИХОДА ЗА РАЧУНСКУ 1879 ГОДИНУ.

Ч А С Т	О Д К У Д А ?	ОСОБЕНО		СВЕГА		ОСОБЕНО		СВЕГА	
		п о р е с к и х				п л а н			
		ГРОША	п.	ГРОША	п.	ДИНАРА	п.	ДИНАРА	п.
I	Непосредни данци :								
	1. Данак грађански	23,470.632	—					9,832.371	36
	2. " београдски	70.000	—					29.473	68
	3. Арач од сватајућих се Цигана	5.000	—	23,545.632	—	2.105	26	9,913.950	39
II	Посредни данци :								
	1. Бумручина са уградним таксама	5,000.000	—					2,357.894	73
	2. Трошарина	1,250.000	—					526.315	78
	3. Регални данак на со	750.000	—					315.789	47
	4. " " дуван	580.000	—					244.110	52
	5. " " од рудокопње	14.000	—	8,194.000	—			5.894	70
III	Таксе :								
	1. Судск	1,000.000	—					421.052	63
	2. Канцелар-јска приход	300.000	—					120.315	79
	3. Добошарина	80.000	—					33.684	21
	4. Шумарина	25.000	—	1,405.000	—			10.526	31
IV	Приходи правитељства :								
	1. Приход од правитељствених добара	600.000	—					252.631	58
	2. Интерес на новце	50.000	—					12.631	58
	3. Приход државне штампаре	450.000	—					189.473	68
	4. " скопом-је топчадерско и државне ергеле	85.000	—					14.736	84
	5. Приход пошти	380.000	—					160.000	—
	6. " телеграфа	500.000	—					210.526	32
	7. " управе еснафов и о-сврнутих штедионица	500.000	—	2,555.000	—			235.789	47
V	Приход школског фонда на просветне цели	—	—	1,700.000	—	—	—	715.789	48
VI	Разни случајни приходи :								
	1. Наслеђа	15.000	—					6.315	78
	2. Мангуан	45.000	—					18.947	36
	3. Казна	120.000	—					50.526	31
	4. Неодређени извори	7,524.000	—	7,704.000	—	3,168.000	—	3,243.789	47
	Свега . . .	—	—	45,103.632	—	—	—	18,991.002	94

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

1. Да се карантиска и састаначка надлежатељства, која су била на старој граници Србије према Турској, изместе ближе, на садањој граници Србије према Турској и кнежевини Бугарској.

Где ће на коме месту које надлежатељство бити, одређује Књаз својим указом, на предлог министра унутрашњих послова а по саслушању министарског савета.

2. Поред тога овлашћује се министар унутрашњих послова, да на Дрини отвори два нова састанка и постави потребне званичнике и служитеље из суме одређене буџетом за рачунску 1879 годину на карантине и састанке.

Препоручујемо Нашем министру унутрашњих послова, да ово решење обнародује и о извршењу се његовом стара; властима заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

5. Јануара 1879.
у Нишу.

(М. П.)

Видео и ставио државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,
Д. Матић с. р.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

Министар
унутрашњих послова,
Рад. Милојевић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

о укидању законодавног наређења од 25 Октобра 1872 г. (Збор. XXV. стр. 11), којим је објашњен пропис § 243 законика о поступку судском у кривичним делима од 25 Фебруара 1865 г.

Законодавно наређење од 25. Октобра 1872. год. (Збор. XXV. стр. 11), којим је био објашњен пропис § 243 законика о поступку судском у кривичним делима од 25 Фебруара 1865 године, — укида се.

Закон овај почеће важити тридесети дан од дана потписа Књажевог.

Препоручујемо Нашем министру правде, да закон овај обнародује и о извршењу се његовом стара; властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

10. Јануара 1879.
у Нишу.

(М. П.)

Видео и ставио државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,
Д. Матић с. р.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

Министар правде,
Д. Матић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ,

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА
СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

о допуни тачке 1 члана 18 закона о пороти од 21 Октобра
1871 год. (Зб. XXIV. стр. 45).

Код члана 18.

тачка 1 да гласи овако:

„Опасне крађе, §§ 223, 223 а, и 223 б, крив.
законика“.Овај закон почеће важити тридесети дан од
дана потписа Књажевог.Препоручујемо Нашем министру правде, да овај
закон обнародује и о извршењу се његовом стара;
властима пак заповедамо, да по њему поступају, а
свима и свакоме, да му се покорвају

10. Јануара 1879.

у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

Видно и ставно државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,
Д. Матић с. р.Министар правде,
Д. Матић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ,

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА
СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

о измени § 23 устројства касацијоног суда од 20 Фебруара
1865 год. (Збор. XVIII. стр. 23).§ 23 устројства касацијоног суда од 20. Феб-
руара 1865 год. (Збор. XVIII. стр. 23), замењује
се овим:„Решења касацијоног суда у делима судским
имаће наслов: „У име Његовог Височанства Књаза
Српског, Н. Н.“.

Овај закон важи од дана потписа Књажевог.

Препоручујемо Нашем министру правде, да за-
кон овај обнародује и о извршењу се његовом стара;
властима пак заповедамо, да по њему поступају, а
свима и свакоме, да му се покорвају.

10. Јануара 1879.

у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

Видно и ставно државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,
Д. Матић с. р.Министар правде,
Д. Матић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА
СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВЕРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

о изменама и допунама у казнителном законнику од 29
Марта 1860 године.

§ 221

заменjuje се овим:

Просте крађе, у вредности преко двеста гроша чаршијских, изузимајући крађу стоке и земљоделског алата, па било да само једна крађа, или да више крађа у скупу ову вредност износе; а при поврату просте крађе, које износе вредност мању од двеста гроша али више од десет гроша чаршијских, да се казне затвором од једног месеца до пет година, поред губитка грађанске части. И покушај се овде казни.

Код § 221

додаје се:

§ 221 а,

Крађа стоке и земљоделског алата, па било да само једна крађа или више крађа у скупу износе вредност већу од сто гроша, а мању од двеста гроша

чаршијских, као и при поврату, које износе вредност мању од сто гроша а већу од десет гроша чаршијских, да се као проста крађа казни затвором од шест месеца до пет година. Покушај да се и овде казни.

Код § 222

тачка 3-ња заменjuje се овим:

Кад ко покраде конинине, платно с белила, сабране плодове у пољу и у опште предмете, које људи, уздајући се у јавну сигурност, у пољу без чувара држе.

§ 223 а,

заменjuje се овим:

Ко у другим зградама, осим оних, побројаних у § 223, то јест у таковима, у којима људи не живе, учини крађу, начином у § 223 изложеним, изузимајући крађу стоке и земљоделског алата, у вредности преко двеста гроша чаршијских, да се казни половином оне казни, коју би по § 223 заслужио, да је у тамо именованим зградама учинио.

Код § 223

додаје се:

§ 223 б,

Кад ко покраде земљоделске алате или стоку, ма где ова била, ако крађа ова износи већу вредност од двеста гроша чаршијских, да се казни ро-

бијом од две до пет година. За крађе ове, које се увршћују у ред опасних крађа, судиће порогни суд.

§ 223 в.

Ко из плуга украде само раоник или пртало, или обоје скупа, судиће се по вредности плуга, као да је сав плуг украо. Ово вреди и за ралицу, — и

§ 223 г.

При поврату и стицају дела о крађи стокe и земљоделског алата казна за кривце биће блажа од оне, која је у претпоследњем и последњем одељку § 223 овог закона прописана, то јест, кривац не ће се моћи на смртну казну осуђивати.

§ 391

замењује се овим:

Затвором до тридесет дана да се казни: свака проста крађа стокe и земљоделског алата у вредности до сто гроша, а осталих ствари у опште у вредности до двеста гроша, превара пак и утаја до триста гроша чаршијских.

Но ако украдене или утајане ствари не вреде више од десет гроша чаршијских, да се казни до три дана затвора, осим случаја опасне крађе § 223. При поврату прости крађе испод десет гроша чаршијских, ако није оне, о којима трећи одељак овог §-а говори, поступиће се по наређењу § 324 овог закона. А у случају поврата, ако би вредност крађе,

преваре и утаје прелазила десет гроша чаршијских, кривац ће се суду на осуду предати.

Но ако су овакове мале крађе у вредности до десет гроша чаршијских учињене на плодовима и у опште стварима, које се непосредно појести и попити могу, и ако су оне узете за сопствено уживање, да се казне само на тужбу оштећеног. Вредност узима се по обичној цени.

Саучесници при крађи, превари или утаји да се казне као и сами главни кривци. Но лица, у другом чланку § 50, од казне изузета, изузимају се и овде.

Овај закон ступа у живот тридесети дан од потписа књажевог.

Препоручујемо Нашим министрима унутрашњих дела и правде, да овај закон обнародују и о извршењу се његовом старају; властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

10. Јануара 1879.

у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

Видео и ставио државни печат
чувар државног печата,
министар правде,
Д. Матић с. р.

Министар унутрашњих дела,
Гад. Милојевић с. р.
Министар правде,
Д. Матић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА
СЕКРЕТНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

Закону од 24. Септембра 1871. (Збор. XXIV.
стр. 6) додаје се у корист „Београдског кредитног
завода“ и „Смедеревске кредитне банке“ још и ова
повластица:

„За менице, које су есконтисане код „Београд-
ског кредитног завода“ и Смедеревске кредитне
банке“, али се не плате на време, судови ће, на
захтев ових завода, досуђивати онај интерес, који
буде означен за те менице на есконтној листи; а
заводи ће ову листу увек подносити суду у пре-
пису, који ће они сами оверити“.

Закон овај важи од дана кад га Књаз потпише.

Препоручујемо Нашим министрима: унутрашњих
дела, правде и финансије, да овај закон обнро-
дују и о извршењу се његовом старају, властима

пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и
свакоме, да му се покоравају.

10. Јануара 1879.
у Нашу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ С. Р.

(М. П.)

*Видео и ставио државни печат,
чугар државног печата,
министар правде,
Д. Матић с. р.*

*Министар унутрашњих дела,
Рад. Милојевић с. р.*

*Министар правде,
Д. Матић с. р.*

*Министар финансије,
В. Јовановић с. р.*

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЕЊАВ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА
СВУПСТВЕНА РЕШИЛА, И ДА СМО НИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВЕРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

о изменама и допунама у закону о устројству ђумрука од
12. Децембра 1863. године (збор. XVI. стр. 113).

§ 17. замењује се овим:

Нађе ли се, да је декларанат у својој декларацији што утајио, или неистинито и на штету државне касе пријавио, казниће се, како закон за то у којој врти експедиције одређује, па онда ће му се издати тескера, у којој ће се назначити, колико је од њега и на шта у име казни наплаћено.

§ 91. замењује се овим:

Али ако би се ђумруку потказало, или би он са разлогом посумњати могао, да који путник има поред себе ствари, које би хтео да пренесе кришом, те да на њих не плати прописану ђумручину и регални данак или трошарину, онда ће се такав путник визитирати у канцеларији ђумрука, у присуству једног контролора, ревизора или ма ког ђумручког

званичника, а по потреби и другог ког лица, које би ђумрук одредио.

Женска лица могу се само женскињем визитирати, и то ако се каква особита разлога за подозрење има.

Прикривене ствари, које би се ухватиле, одузеће се и с њима ће се даље поступити по § 111.

§ 92. замењује се овим:

Ако путник сам не покаже, да у своме пртљагу носи ствари, на које се плаћа ђумручина, или и регални данак и трошарина, казниће се по пропису првога одељка § 110.

§ 98. замењује се овим:

Узгредне таксе јесу: тескерина, такса за декларацију, стоварина, чуварина, пошевина, кантарина, оловина, оборина, каалдрмина, скеларина и возарина.

§ 101. с његовом заменом од 20.

Септембра 1871. год. (Зб. XXIV.

стр. 4) замењује се овим:

Стоварина и чуварина плаћа се на еспапе, који би на ђумручком стоваришту или у ђумручком магацину остали дуже од десет дана. За првих десет дана, рачунају ту и дан, кад је еспап примљен и дан, кад је издан, не плаћа се у име стоварине и чуварине ништа; а после тога плаћа се у ово име сваки дан по пет пара динарских на 100 килограма.

На гас, палидрвца и друга палила, ђезап, ви-триола и све друге лако запаљиве ствари наплаћиваће се у име стоварине и чуварине после првих пет дана по десет пара динарских на 100 килограма на дан.

На грађу, дуге, дрва за огрев, песак, даске, прости непрерађени камен, земљу, циглу, црци, Ђерамиду, наплаћиваће се после првих десет дана на кубични метар по 20 пара динарских на дан.

У наплаћивању стоварине и чуварине време краће од једног дана рачуна се у цео дан.

§§ 102. и 103. са изменом од 20.
Септембра 1871. (Зб. XXIV. стр. 4.)
укидају се.

§ 110. замењује се овим:

Ко у декларацији својој при увозу или извозу утаји или неистинито пријави еснап оглашени безуслово за увоз или извоз, платиће за казну четири пута онолико ђумручине, или и четири пута онолико трошарине и регалног данка, колико би имао да плати на прикривену каквоћу еснапа, кад би је истинито пријавио био, или колико би поред редовне пријаве имао да плати на онај део еснапа, који би се прегледом од стране ђумрука преко пријављене количине као прикривен нашао.

Ко би у декларацији својој при увозу или извозу утајно и неистинито пријавио еснап оглашени условно за увоз или извоз, т. ј. на повратак или прераду, или на спекулацију или на смешташте, храну на

млевене, стоку на израну, томе ће се у име казни наплатити четири пута онолико ђумручине, или и четири пута онолико трошарине и регалног данка, колико би изнела разлика између таксе, која би припала на пријављену количину или каквоћу еснапа, и таксе, која би припала на еснап, што би се ђумручким прегледом нашао, на било, да је тога еснапа пријављено више или боље каквоће, или мање и лошије каквоће.

Разлика у такси, коју би декларанат имао платити, кад пријави мању количину или лошију каквоћу еснапа, рачуна се и при условној и при безусловној експедицији: кад се еснап уноси у земљу према увозној, а кад се носи изван земље према извозној ђумручкој тарифи.

Разлика у такси, коју би декларанат имао платити, кад при условној експедицији покаже већу количину или бољу каквоћу еснапа, рачуна се обратно, т. ј. кад се еснап уноси у земљу према извозној, а кад се износи изван земље према увозној ђумручкој тарифи.

Разуме се по себи, да нема места никаквој казни, ако би ко при условној експедицији пријавио већу или бољу каквоћу оног еснапа, који при своје повратку не би подлежао наплати ни ђумручине ни регалног данка ни трошарине.

Ако господар еснапа не би хтео да плати казну прописану § 110., ова ће се наплатити јавном продајом еснапа утајаног или неистинито пријављеног. Ако би што преко те казни претекло, вратиће се

господару еснапа. Овај ће се позвати, да своје новце прили. Не дође ли он на овај позив за годину дана, рачунаћи то од дана позива, онда губи право на новце и ови ће тада припасти државној благајни.

Ово опредељење важи и за остале казне, које овај закон одређује, изузимајући казну за кријумчање робе, о чему постоје особени прописи.

§ 111. с његовим допунама од 26. Новембра 1865. год. (Зб. XVIII. стр. 173) и од 14. Децембра 1867. год. (Зб. XX. стр. 38) замењује се овим:

Ко би крадом у Србију унео или из ове изнео какав еснап или производ, на који се плаћа ђумручина, или и регални данак и трошарина, па би се у том ухватио, казниће се одузимањем свију кријумчаних ствари, као и средстава, којима је кријумчање учинио, као што су: кола, коњи, чамци, лађе и сав прибор, који уз њих иде, и т. д. Овако одузете ствари продаће се јавно лицитацијом, па ће се новци, који се отуд добију, употребити као што је наређено § 119.

§ 112. укида се.

§ 113. замењује се овим:

Ако би се за кријумчање дознао тек пошто би укријумчани еснап у руке другог прешао, еснап ће се одузети од купца, ако се овај не буде намирио с кријумчаром, па онда ће се с њиме поступити по § 111. Ако ли се кријумчар с купцем већ намирио, онда ће се онај осудити да плати колико

износи целокупна вредност еснапа и ова ће се осуда послати полицијској власти на извршење.

Но ако би се купац с кријумчаром био најпре договорно, или би се доказало, да је он знао, да је еснап тајно пренет, онда ће се од њега укријумчани еснап одузети, па јавно продати, и новци који се за њега добију по § 111. употребити.

§ 119. с његовом допуном од 26. Новембра 1865. (Зб. XVIII. стр. 173) замењује се овим:

Ко поткаже, па се по томе доиста и открије, да је какав еснап при експедицији утајан или неисправно пријављен на штету државне благајне, па да то прегледом од дотичних чиновника није откривено, добиће у име награде половину оне казни, која се за тако потказану утају или неисправност буде наплатила по овоме закону.

Од ове награде изузимају се само ђумручки чиновници и практиканти.

Ко поткаже или ухвати какво кријумчање еснапа, добиће награду, па ма у каквом се положају или служби он находио. Награда ова одредиће се овако:

1. Ако је ко потказао кријумчање, па се ово помоћу власти ухватило, онда ће се од новца, који се по § 111. за кријумчани еснап добију, једна четвртина дати потказачу, друга четвртина поделиће се на оне, који су у хватању еснапа суделовали, а половина припаће државној благајни.

2. Ако је оно лице, које је кријумчање потказало, кријумчање ствари само без помоћи власти похватао, или ако је ко и без потказивања кријумчане ствари похватао и ђумруку предао, онда ће се од новца, који се отуда по § 111 добију, половина дати ономе, који је кријумчане ствари похватао, а половина ће припасти државној благајни.

§ 120. замењује се овим:

Коме ђумручки званичници и служитељи на захтевање или по потреби, а свакојачко по дозволи или наредби ђумрука, врше експедицију еспана, или воде надзор при утоваривању, стоваривању или преносу еспана, или на какав други посао раде на местима изван ђумрука, ако су ова места удаљена више од четврт а мање од једног сахата, дужан је дати овим ђумручким званичницима и служитељима пристојан подвоз у природи или у новцу, најмање за један сахат; а ако су места удаљена један или више сахата од ђумрука, онда и попутину, — обоје по закону од 20. Августа 1863. г. (Зб. XVI. стр. 46).

У првом случају попутина се плаћа само ако би посао на месту трајао више од по дана.

На местима, која су удаљена од ђумрука мање од четврт сахата, не плаћа се ни попутина ни подвоз.

За вршење експедиција и других послова ноћу, мимо времена одређеног за редовну ђумручку радњу, на било то код ђумрука или ван ђумрука, платиће се у име награде за сваку ноћ, па ма колико експе-

диција које ноћи трајала, указним званичницима по 5 динара, а неуказним званичницима и служитељима по 2½ динара.

Кад би више њих на једном месту и у једно време еспане експедовали, они ће сви заједнички само једну награду за подвоз и попутину дати, а неће сваки посебно накнаду давати.

§ 121. замењује се овако:

Еспани, који се из једног места Србије у друго преносе Дунавом, Савом и Дрином, подлеже само ђумручком надзору и ђумручкој експедицији, а на њих се не плаћају никакве таксе осим узгредних, у колико би ове сама експедиција изискивала.

За злоупотребе, које би се учиниле са еспанима уз пут или на самоме ђумруку, казни се онако исто, као што се казни и за злоупотребе с увозним и извозним еспанима. О овоме као и о начину експедиције и надзора над еспанима, прописаше ближа одређења министар финансије.

Овим изменама укидају се:

Шеста тачка закона о регалном данку на со, од 2. Јуна 1864. године (Зб. XVII. стр. 259);

Трећа тачка закона о трошарини од 18. Јануара 1869. год. (Зб. XVII. стр. 15.); и

Сва друга законска наређења, која су овим изменама и допунама противна.

Закон овај важи од дана, кад га Књаз потпише.

Препоручујемо нашем министру финансије, да овај закон обнародује и о извршењу се његовом старом, властима пак заповедамо, да по њему поступају а свима и свакоме, да му се покорвају.

10. Јануара 1879.

у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

*Видео и ставио државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,
Д. Матић с. р.*

*Председник министарског савета,
министар иностраних дела,*

Јов. Ристић с. р.

Министар унутрашњих дела,

Рад. Милојевић с. р.

Министар правде,

Д. Матић с. р.

Министар грађевина,

Р. Алимпић с. р.

*Заступник министра просвете
и црквених дела,*

Министар правде,

Д. Матић с. р.

Министар финансије,

В. Јовановић с. р.

Министар војни,

почасни ађутант Његовог

Високог Степа Ђулаза,

генерал-штабни потпуковник,

Јов. Мишиковић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости Божијој и вољи народа,

КЕЊАВ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

о дипломатским заступништвима и о консулатима српским у иностранству.

Члан I.

Дипломатска заступништва Србије у иностранству постоје: у Бечу, Букурешту и Цариграду, а заводе се још у Атини, Берлину Лондону, Паризу, Петрограду, Риму, Цетињу и у Бугарској.

Члан II.

Један исти заступник може, у исто време, бити акредитован код више дворова.

Члан III.

Дипломатски заступници, као што је одређено највишим решењем од 28 Октобра пр. год., деле се на три врсте.

Прва се састоји из изванредних посланика и пуномоћних министара (Envoyés Extraordinaires et Ministres Plénipotentiaires); друга из министара резиде-

вата (Ministres Residents); трећа из отправника послова, Chargés d' affaires).

Члан IV.

Дипломатска заступништва имају по потреби, једног или више секретара, а тако и придатих званичника (Attachés) с платом или без плате.

Тумаче (драгомане), који могу носити и титулу секретара-тумача, могу имати само дипломатска заступништва на истоку.

Члан V.

Плата дипломатским заступницима и њиховом персоналу одређује се државним буџетом у смислу закона о чиновницима грађанског реда.

Члан VI.

Србија акредитује и консуле у иностранству.

Консули су или награђени или ненаграђени (почасни).

Консули првог рода деле се на три врсте:

Прва се састоји из генералних консула, који могу носити и титулу дипломатских агената и отправника послова; друга из консула; а трећа из вице-консула.

Консули другог рода (почасни) могу бити узети и од ментана страних поданика, а деле се такође на три врсте: прва се састоји из генералних консула; друга из консула или вице-консула; трећа из консулских агената.

Члан VII.

Плаћени вице-консули, секретари, а на истоку и тумачи (драгомани) могу се придавати само консулима првог рода (награђенима).

Члан VIII.

Места плаћених агената означених у члановима VI и VII и њиховог персонала, отвараће се државним буџетом, где ће се и њихова плата одређивати у смислу закона о чиновницима грађанског реда, а места бесплатних консула (почасних) заводиће се књажевим указом.

Члан IX.

Овај закон ступа у живот од дана Књажевог потписа.

Препоручујемо председнику Нашег министарског савета, Нашем министру иностраних дела и Нашем министру финансије, да овај закон обнародују и о извршењу се његовом старају, властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

18. Јануара 1879.

у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

*Видно и стварно државно печат,
прес државног печата,
министар правде,
Д. Матић с. р.*

*Председник министарског савета,
Министар иностраних дела,
Јов. Ђистић с. р.
Министар финансије,
В. Јовановић с. р.*

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости Божијој и вољи народа,

КЕЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА
СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВЕРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

о додатну шумској уредби од 4 Априла 1861 год. (Збор. XIV стр. 59).

Шумској уредби од 4 Априла 1861 год. (Збор. XIV, стр. 59) додаје се:

Члан I.

Ко хоће у општенародним шумама да струже даске за трговину или спекулацију, мора за ту радњу искати нарочито одобрење од министра финансије.

У сваком одобрењу означаће се изречно: место, на коме се стружница подиже и време, за које одобрење важи.

Ни једно одобрење не ће се дати на време дужије од 15 година.

Члан II.

За само одобрење плаћа се годишње на корист државне благајне по 50 динара на сваку стружницу с једном тестером.

Члан III.

Сеча и употреба шуме за стружнице врши се строго по одредбама шумске уредбе.

Члан IV.

Стругару, за кога се докаже, да је гору секао противно одредбама шумске уредбе, или да је коме ишао на руку, да гору недозвољеним начином сече, или да је покрадена дрва куповао, и у опште да је радио противу прописа ове уредбе, министар финансије одузеће одобрење, које му је дато за стругарску радњу, и наредиће, да стружницу дигне.

Члан V.

За штету, коју би служитељи, раденици или настојници стругарски шуми нанели, одговоран је гошподар стружнице.

Сва наређења министра финансије дужан је гошподар стружнице тачно вршити.

Казне шумском уредбом прописане важе и за стругаре.

Члан VI.

Министар финансије прописаће правила за извршење ових одредаба.

Ко учини што противно овим правилима, или не учини што се њима одређује, казниће се од 10—50 динара.

Члан VII.

Овај закон важи од дана, кад га Кнез потпише. Препоручујемо Нашем министру финансије, да овај закон обнародује и о извршењу се његовом

стара, властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

18. Јануара 1879.
у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ С. Р.

(М. П.)

*Ведно и стално државно печат,
чувар државног печата,
министар правде,
Д. Матјах с. р.*

*Министар финансије,
В. Јовановић с. р.*

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости Божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВЕРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ

У

ЗАКОНУ О ПЕЧАТЊИ

Члан I.

Укидају се у изменама и допунама закона о печатњи од 15 Децембра 1875 године: први и други одељак испод тачке б. члана другог, и чланови: шести, седми, осми, дванајести, тринајести, од тачке друге до краја, двадесет први, двадесет шести, двадесет седми, двадесет осми, тридесети, тридесет други, педесети, и други одељак члана педесет првог, који одељак гласи: „под исту казну подпада и онај, који препечата из страних новина оно, због чега су оне за Србију забрањене“.

Члан II.

Повраћају се у важност чланови: шести, осми, дванајести, двадесет први, двадесет шести, двадесет седми, двадесет осми, тридесети, и тридесет други, закона о печатњи од 23-ег Октобра 1870 године.

Члан III.

Први и други одељак испод тачке 6. члана другог, у изменама и допунама од 15 Децембра 1875 год. замењује се овим:

„Чим власт нађе, да су поднесени предозначени докази исправни, издаће дотичном лицу уверење, да је испунило прописане услове за отварање ове радње, и не ће му правити никакве сметње у предузимању исте.

А ако му власт чини сметње, има места жалби на министра унутрашњих дела, или ако му суд не би хтео објавити фирму, може се жалити касационом суду“.

Члан IV.

Члан седми измена и допуна од 15 Децембра 1875 године замењује се овим:

„Сваки штампар мора осим дужносног примерка (члана 6), послати два примерка од сваког печатаног дела државној библиотеци у Београду и један примерак државној библиотеци у Крагујевцу, које ће му о пријему тога дати уверење.

Печатане ствари, поменуте у последњем одељку члана шестог, изузимају се од овог правила“.

Члан V.

У члану тринајестом измена и допуна од 15 Децембра 1875 г. тачке: 2, 3, 4 и 5, и последњи одељак замењује се овим:

2, „да је навршио двадесет и пет година старости;

3, да има пуну способност располагања са својим имањем;

4, да није осуђен за злочинство или преступ, због кога се губи грађанска част, о чему ће поднети уверење од надлежног суда, и да је доброг владања, о чему ће поднети уверење од своје општине;

5, да је свршио који факултет на великој школи у Србији, или на каквом страном свеучилишту, ако хоће да уређује лист или повремено списе политички, политично-економни, или сатирични, а ако хоће да уређује лист војеног задржаја, да је свршио војену академију у Србији или на страни, или богословију, ако је лист богословског садржаја; и

6, да је најмање две последње године плаћао потпун грађански данак и остале општинске и државне прирезе и трошкове.“

Члан VI.

Члану дванајестом у изменама и допунама од 15 Децембра 1875 године додаје се у првом одељку после речи: „а судиће их редовни судови“ ово: „као хитне претходно по прописима закона о хитним предметима“.

Члан VII.

Повраћеном у важност члану 27 закона од 23 Октобра 1870 год. додаје се на крају тачке друге ово:

„А доцније откривање другог нећа не ослобађа“.

Члан VIII

Члан педесети у изменама и допунама од 15 Децембра 1875 године замењује се овим:

„Новинама и повременим списима, као и књи-гама, што изван Србије излазе, може министар унутрашњих дела забранити унос у Србију.

Кад им се унос сталио забрани, то ће се об-знанити у званичним новинама“.

Члан IX.

Овај закон ступа у живот од дана потписа Књажевог.

Препоручујемо Нашем министру унутрашњих дела, да овај закон обнародује и о извршењу се његовом стара. властима заповедамо, да по њему по-ступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

18. Јануара 1879.

у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с р.

(М. П.)

*Видно и ставно државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,
Д. Матаћ с. р.*

*Министар унутрашњих дела,
Рад. Милојевић с. р.*

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости Божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВЕРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО!

Следеће допуне закона о устројству војске од 20 Марта 1864 године.

После § 5 додаје се:

§ 6.

Сви, који су служили у стајаћој војсци, пре-лазе у резерву стајаће војске, у којој остају четири године, рачунајући од дана отпуста из стајаће војске.

Ова обвеза почиње вредити за оне, којима је рок службе у стајаћој војсци истекао у 1876 години. Од тога се изузимљу само они, који су постали у народној војсци веће старешине од двајесника.

§ 7.

Од ове службе у резерви стајаће војске сасвим се ослобођавају:

1. Самци, који су смрћу задругара такови по-стали за време службе, и

2. Они, којих се задружни брат налази у ста-јаћој војсци или њеној резерви, а од способних за-другара немају никога, или имају само оца.

§ 8.

После одслужења овог четиригодишњег рока ре-зервисте прелазе у народну војску.

§ 9.

Скупове резерве стајаће војске наређује Књаз на предлог војног министра, а годишње најмање као и код народне војске.

§ 10.

Наоружање, спрема и храна резерве стајаће војске бива на исти начин, као што је и за народну војску прописано.

Препоручујемо Нашем министру војном и унутрашњих дела, да овај закон обнародују, а свима нашим министрима, у колико се кога тиче, да се о извршењу његовом старају; властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

18. Јануара 1879.
у Нишу.

(М. П.)

*Видно и ставно државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,
Д. Матић с. р.*

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

*Председник министарског савета
министар иностраних дела,
Јов. Ристић с. р.
Министар унутрашњих дела,
Рад. Милојковић с. р.
Министар правде,
Д. Матић с. р.
Министар грађевина,
Р. Аликић с. р.
Заступник министра просвете
и црквених дела
министар правде,
Д. Матић с. р.
Министар финансије,
В. Јовановић с. р.
Министар војни,
почаски ађутант Његовог
Височанства, федерал-штабни
потпуковник,
Јов. Мишиковић с. р.*

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

*ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА
СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:*

Да аманети и писма, која долазе за народне војнике на позицијама налазеће се, или их они шаљу, не подлеже плаћању поштанских такса, рачунајући од 1. Децембра 1878. године, од када су поште прешле опет под управу министарства унутрашњих дела.

Препоручујемо Нашем министру унутрашњих послова, да ово решење обнародује и о извршењу се његовом стара; властима заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

18. Јануара 1879.
у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

*Видно и ставно државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,
Д. Матић с. р.*

*Министар
унутрашњих послова,
Рад. Милојковић с. р.*

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

Одобрили смо и одобравамо решење народне скупштине :

1., Арендаторима оних државних добара, која је непријатељ у рату уништио, или им је употребу спречио, опрашта се сасвим аренда и кирија за све време, за које се та добра нису никако могла уживати.

2., Арендаторима оних добара, која је државна власт за време рата заузела, или је употребу њихову спречила, као и онима, којима су збегови употребу добра спречили, смањиће се аренда у онолико у колико се докаже, да су отуда штете имали.

3., Арендаторима државних бродова, који су бесплатно превозили бегунце и њихову имовину за време ратног стања, смањиће се аренда у колико би њихове услуге као изузетне ванредну накнаду заслуживале.

О примени ових одлука на поједине случајеве решаваће државни савет на предлог министра финансије.

Наш министар финансије нека ово решење изврши.

18. Јануара 1879.

у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

Министар финансије,
В. Јовановић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО :

Тачка 4. члана 5. у закону о пензионом фонду за удовице и децу умрлих чиновника од 21. Октобра 1871. (Збор. XXIV. стр. 27) објашњује се овако :

„Од контрактуралног чиновника, који је месечне улоге редовно давао, ванредни улог наплатиће се, ако и кад ступи у дјејствителну службу, по оним годинама, које је имао, кад је у контрактуралну службу ступио“.

Препоручујемо Нашем министру финансије, да овај закон обнародује и о извршењу се његовом стара, властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

18. Јануара 1879.

у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

Видно и ставио државни печат.

чувар државног печата,

министар правде,

Д. Матић с. р.

Министар финансије,

В. Јовановић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости Божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

о уређењу више женске школе.

Члан 1.

Задатак је више женске школе, да даје више образовање женскињу и да спрема учитељке за наше школе.

Члан 2.

Виша женска школа има пет разреда, а сваки разред свршава се за годину дана.

Оне ученице, које желе постати учитељке основних школа, дужне су, у течају петог разреда, практично изучавати школски рад у вежбаоници, која се заводи при вишој женској школи са четири разреда основне школе. Правила за ову вежбаоницу прописује министар просвете и црквених дела.

Поред тога, по свршетку петог разреда и овог практичног курса, приправнице за учитељке, полагаће учитељски испит из ових предмета:

1. Науке хришћанске,
2. Српског језика са српском књижевношћу,

3. Српске и опште историје,
4. Педагогике са школским радом,
5. Рачуна,
6. Земљописа,
7. Јестаственице, и
8. Женског рада.

Члан 3.

Оне ученице, које су свршиле вишу женску школу с добрим успехом, а нису походиле у течају петог разреда и вежбаоницу, ни полагаале учитељски испит, могу то чинити и доцније, по одобрењу министра просвете и црквених дела.

Испит тај полагаће из предмета, који су побројани у члану 2.

Члан 4.

У вишу женску школу примају се ученице, које нису млађе од 10, нити старије од 13 година, а које су с добрим успехом свршиле основну школу или се приватно спремале. У првом случају полагаће пријемни, а у другом приватни испит, као што је прописано за све средње школе. — Ученице, које су редовно свршиле који разред гимназије или реалке с добрим успехом, примиће се у следећи виши разред више женске школе. — Уписивање бива првих дана школске године, а до краја Августа могу се уписати још оне ученице, које су изостале због важних узрока.

Члан 5.

У вишој женској школи учиће се ове науке:

1. Наука хришћанска,
2. Српски језик,
3. Српска историја,
4. Општа историја,
5. Историја српске књижевности,
6. Педагогика с методиком,
7. Рачун,
8. Земљописе политички,
9. Јестаственица,
10. Хемија,
11. Експериментална физика са космографијом,
12. Хигијена с дијететиком,
13. Женски рад са кројењем и шивењем хаљина,
14. Краснописе и цртање,
15. Гимнастика и играње,
16. Музика: певање и свирање,
17. Страни језици: руски, француски и немачки.

Свака ученица дужна је учити један, ма који од ових страних језика, који сама или родитељи њени изберу; но може и два и сва три изучавати, ако жели.

Члан 6.

Сви у члану 5 поређани предмети обвезни су за све ученице више женске школе, осим свирања, које се оставља на вољу, и оне, које буду училе свирање, плаћаће одређени хонорар.

Члан 7.

У ком ће се обиму ове науке предавати у вишој женској школи, и како ће се поделити на разреде и часове, прописаће министар просвете и црквених дела, по саслушању школског савета.

Члан 8.

Виша женска школа има управитељку, и за сваки разред по једну класну учитељку, потребан број предавача, учитеља и учитељака језика и вештина и помоћнице класним учитељкама.

Члан 9.

Управитељка, као непосредни старешина школе, води бригу, да се у школи добар поредак одржава, да сви, који припадају школи, како наставници тако и ученице врше своје дужности, и у свему што се школе тиче и њеног унапређења, чини предлоге министру просвете и црквених дела. Она, у договору са класним учитељкама и предавачима, саставља и подноси министру на одобрење распоред предмета на часове и одређује ред испита. Прима и уписује ученице у почетку школске године и одређује комисију за пријемне и приватне испите. Води књиге о трошковима око завода и полаже контроли рачуне о истима. Она може, у хитним и важним случајевима, распустити целу школу на читав дан. Она прима и отпушта служитеље.

Члан 10.

Класне учитељке пазе на ред у разредима, воде белешке о долазењу ученица у школу, пазе на понашање и владање ученица како за време школских часова, тако и за време одмора између часова, и воде ученице свог разреда у цркву, кад којој дође ред.

Свака класна учитељка предаваће и по који предмет и може имати недељно до 12 часова; и ако би класна учитељка предавала који страни језик или вештину, она не ће за то имати никаквог додатка.

Члан 11.

Управитељка и класне учитељке више женске школе могу бити само оне, које су с врло добрим успехом свршиле код нас вишу женску школу или на страни сличну школу; које су положили учитељски испит (члан 2) са врло добрим успехом и поред тога, са врло добром оценом, вршиле дужност помоћнице више женске школе или учитељке основне школе најмање две године. Оне имају прву плату хиљаду пет стотина (1500) динара годишње. А за тим имају и периодичку повишицу и то по свршетку сваке пете године по две стотине педесет (250) динара. Последњу периодичку повишицу добиће оне на свршетку тридесете године службе. При периодичкој повишици рачунаће им се и оне године службе, које су до сад провеле у тим звањима. Управитељка, осим тога, има још пет стотина (500) динара додатка и стан с огревом, ако то има у са-

мом здању школском, а иначе нема права на стан и огрев.

Члан 12.

Управитељку и класне учитељке поставља министар просвете и црквених дела, и оне, што се тиче рока службе и пензије, задржавају сва она права, која имају учитељи и учитељке основних школа.

Ради заступања класних учитељака, у време њихове болести, и предавања по неких предмета, а поглавито ради спремања будућих класних учитељака, постављаће се у вишој женској школи и потребан број помоћница класним учитељкама, са годишњом платом по осам стотина (800) динара.

Члан 13.

За предавање појединих наука, које не би могле стићи да предају класне учитељке, може министар просвете и црквених дела одредити стручне професоре из других просветних завода, као хонорарне предаваче. Ови хонорарни предавачи имаће плате за један час недељни сто и педесет (150) динара годишње.

За предавање вештина и страних језика може министар просвете и црквених дела, у случају потребе поставити нарочите учитеље или учитељке са годишњом платом од хиљаду (1000) до хиљаду и пет стотина (1500) динара.

Члан 14.

Дисциплина у школи поверава се управитељници и класним учитељкама, а помоћницама само онда, кад заступају класне учитељке.

Казни, којима се могу подвргавати ученице више женске школе, јесу: опомена, укор, етајање у скамији и изван скамије, одлучење од школе на време и искључење на свагда из завода. Прве три казни: опомену, укор и етајање изриче како управитељка тако и свака класна учитељка у своме разреду; а последње две: одлучење и искључење изриче управитељка у договору са класним учитељкама, но последња: искључење, не ће се моћи извршити без претходног одобрења министра просвете и црквених дела.

Члан 15.

Одговори ученица оцењују се са 5, 4, 3, 2, 1. 5 значи одлично, 4 врло добро, 3, добро, 2 слабо, 1 рђаво. Те ће се белешке заводити у каталоге, које ће чувати класне учитељке.

Резултати годишњих бележака пореде се са резултатима испитних бележака. Која ученица има у резултату резултата два (2), та мора поновити разред, а која има у резултату резултата више од два, но из појединих предмета има два или један, та ће морати поновити испит из тих предмета. При поновљеном испиту оцена три (3) довољна је за правку испита и прелазак у старији разред.

Члан 16.

Годишњи испит у вишој женској школи држаће се у времену од 10 јуна до краја истог месеца, по програмима, које су наставници у почетку школске године поднели.

Члан 17.

Учитељски испит полагаће се пред комисијом, коју, по одобрењу министра просвете и црквених дела, избере управитељка са класним учитељкама и свима наставницима, и то у времену од 16 августа, па до краја истог месеца. На овим испитима председаваће изасланик министра просвете и црквених дела.

Ближа наређења о овим учитељским испитима прописаће министар просвете и црквених дела.

Члан 18.

Одмор школски, осим божићних и васкршњих празника, бива још и лети од 1 јула до 16 августа.

Члан 19.

Сви трошкови око ове школе подмириваће се, по одобрењу законодавне власти, из онштег кредита, одређеног на просветне цели.

Члан 20.

Овај закон ступа у живот почетком идуће школске године, а то је 16 августа 1879 год. и тада

престаје важити закон о устројству више женске школе од 17 јуна 1863 године и све оно, што је на основу тога закова наређивано.

Препоручујемо Нашем министру просвете и црквених дела, да овај закон обнародује и о извршењу се његовом стара; властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

19. Јануара 1879.
у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

*Видео и ставило државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,
Д. Матић с. р.*

*Заступник министра просвете
и црквених дела,
министар правде,
Д. Матић с. р.
Министар финансије,
В. Јовановић с. р.*

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости Божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ИСТРЕБУЈЕМО:

ЗАКОН

за одређење комисија, које ће испитивати имовне односе у ослобођеним пределима.

Члан 1.

Овлашћује се влада Његовог Височанства, да одреди у ослобођеним пределима окружне комисије, које ће испитати и проучити односе између оних, који у тим пределима неке земље држе и раде, и оних, који с тих земаља траже извесне користи и услуге под разним називима, као и односе у случајима, где једном припада земља а другом зграда.

Члан 2.

Чланови ових комисија, који буду државни чиновници, добијаће из државне благајне подвозне и попутне трошкове по одредбама §§ 2 и 3 „Закона о накнади подвозних, попутних и селидбених трошкова државних чиновника и служитеља“, од 20 августа 1863 год. (Збор. XVI, стр. 46); а они, који буду избрани из народа, добијаће накнаду какву добијају и народни посланици по одредби члана 2 „Закона о путном и дневном трошку посланика на Народној Скупштини“ од 12 октобра 1870 год. (Збор. XXIII, стр. 115).

Члан 3.

Министар финансије прописаће правила за извршење овог закона.

Члан 4.

Закон овај важи од дана кад га Књаз потпише. Препоручујемо свима Нашим министрима, да овај закон обнародују и о извршењу се његовом старају, властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покорвају.

19. Јануара 1879.
у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

*Видно и ставно државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,
Д. Матић с. р.*

*Председник министарског савета,
министар иностраних дела,*

Јован Ристић с. р.

Министар унутрашњих дела,

Рад. Милојковић с. р.

Министар правде,

Д. Матић с. р.

Министар грађевина,

Р. Алишић с. р.

*Заступник министра просвете
и црквених дела,*

Министар правде,

Д. Матић с. р.

Министар финансије,

В. Јовановић с. р.

Министар војни,

*почасни ађутант Његовог
Височанства, Књаз,
генерал-штабни потпуковник,*

Јов. Мишковић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

о измени допуне § 479 грађ. судског поступка од 14 Јула 1878 године (Збор. 33 стр. 58).

Члан I.

Последњи одељак допуњенога § 479 грађ. судског поступка од 14 Јула 1878 год. (Збор. 33, стр. 58) замењује се овим:

„Од давања кауције ослобођавају се само интабуланти и неинтабулисани повериоци, за чији је рачун непокретно имање узето у попис, и то ако и у колико њихове тражбине с интересом, по одбитку претходећих пречих тражбина, не прелазе процену дотичног имања у време продаје.“

Члан II.

Овај закон важи од дана кад га Књаз потпише. Препоручујемо Нашим министрима: унутрашњих дела и правде, да закон овај обнародују и о из-

вршењу се његовом старају; властима заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

19. Јануара 1879.
у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

*Видно и ставно државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,
Д. Матић с. р.*

*Министар унутрашњих дела,
Рад. Милојковић с. р.
Министар правде,
Д. Матић с. р.*

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости Божијој и вољи народа,

КЕЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

о изворима за одужење државног дуга учињеног у рату за ослобођење и независност народа.

УВОД

Члан 1.

Извори за одужење државног дуга учињеног у рату за ослобођење и независност народа, јесу:

I. Упис у радње.

II. Процент:

а). На плате, пензије и приходе чиновника грађанског и војног реда, свештеника, правозаступника и општинских званичника;

б). На приходе манастирских и црквених добара.

I. Упис у радње

Члан 2.

Радње, у које се по овом закону уписује, јесу:

1. Држање гостионице (хотела), кафане, механе, крчме, пивнице, забавне баште и других јавних места за продају пића.

2. Продаја дувана.

3. Продаја адиђара, накита и украса, скупоцених и нескупоцених.

4. Продаја златних, позлаћених, сребрних и посребрењених ствари.

5. Продаја скупоцених кожних постава и израђених кожа у опште кад их продаје онај, који их није сам израдио.

6. Продаја рукавица, чипака и помодних ствари.

7. Продаја мириса и мирисавих смеса.

8. Болтацијска и галантеријска, магазијска, гвозђарска и лимарска трговина; бакалска радња и продаја колонијалних производа у опште; лончарска трговина, кад је води онај који њене предмете не израђује сам; продаја кућног намештаја (мебла) и тапетарска трговина; продаја штофова, одела и обуће на стоваришту; свтничарска трговина.

9. Банкерски, кредитни и размењачки (сарафски) послови, и давање новаца под интересе.

10. Агентски послови за трговачке, осигурачке и бродарске цели: комисионска и шпедиторска радња.

11. Шпекулантске радње; мливарска радња, касапска радња; дрварска, платнарска, ужарска и опанчарска трговина, кад јој предмете не израђује сам онај који с њима тргује.

12. Грађевинске радње (архитектура, инжињерство, немарство).

13. Лекарска и апотекарска радња.

14. Држање купатила (илира, амама и т. д.).

15. Колачарска, посластичарска, земичкарска, симицијска и у опште пекарска радња.

16. Пиљарска, мандрацијска и млекацијска трговина.

17. Продаја играчака и карата.

18. Мађијске, опсенарске и друге забаве; театралне претставе; држање циркуса, менаџерије и панорама; приређивање игранака, концерата и других јавних забав.

19. Свако занимање и стање које какав приход доноси, а није изречно изузето чланом 3 овог закона.

Члан 3.

Од уписа који је овим законом прописан, изузимају се:

1. Пољска привреда, са свима гранама свога производства.

2. Занатлијске, фабричке, вештачке и друге радње, које нису изречно именоване у члану 2 овог закона.

3. Књижевна радња; продаја књига и у опште књижарска трговина.

4. Државне привредне радње.

5. Представе и концерти, које народно позориште за своју целъ приређује.

Члан 4.

Нико не може предузети ни радити на своје име ни једну од радња, што су изложене у члану 2 овог закона, докле се у ту радњу по овом закону не упише.

Члан 5.

Упис у радње или је општи или посебан.

Општи упис наређује општински суд у почетку сваке године, и то у течају месеца Јануара. Упис овај обухвата све, који се тада затеку у којој од радња, што су споменуте у члану 2 овог закона, или који се реше, да коју од тих радња предузму, или је обнове, по што су је напустили били.

Општински суд позива јавно, да се сви ови по закону упишу у радње, и свако од њих дужан је овоме суду јавити: шта, где, за које време и у којој мери радити жели.

Посебан упис обухвата оне, који после Јануара предузму коју од радња означених у чл. 2 овог закона, или је обнове, по што су је напустили били. Сваки од ових дужан је, да сам јави општинском суду, шта, где, за које време и у којој мери радити намерава.

Члан 6.

Општински суд уписује сваког, ко му се по члану 5 овог закона јави, у књигу, која ће се нарочито за упис у радње спремити.

Свако од ових дужан је одговорити на свако питање, које би му се поставило у цели уписа и у опште извршења овог закона.

Члан 7.

Ко не би хтео одговорити на питања, која би му се поставила у овој цели, или не би хтео одго-

ворити за 15 дана, од дана кад му питања постављена буду, или ко у свом одговору не би праву истину казао, него би је прикривао, тога ће општински суд по своме знању и уверењу уписати у радњу.

Члан 8.

У радње које се раде трајно у дућанима или радионицама тако да се као сталне сматрати могу, уписује се на годину дана, и то у оној општини, у којој се и раде.

У радње које се раде трајно, али не у дућанима или радионицама, него без ових, уписује се у оној општини, у којој живе они који те радње раде.

У радње које ни по времену ни по месту нису трајне и сталне, уписује се као што је одређено чл. 11 и 12 овог закона.

Члан 9.

За упис у сталне радње плаћа свако по врсти и реду у који по овом закону увршћен буде.

Од овог плаћања изузима се ко се у радњи већ затекао, али ко по уверењу општинског суда није у стању да плати пун данак.

Но ко би у будуће хтео да предузме радњу, моћи ће се по овом закону уписати само ако плаћа пун данак.

Врсте има две:

Прва врста.

У прву врсту долазе радње, којима се годишњи приход процени по овом закону до 10.000 динара.

Врста ова дели се на двадесет и један ред, овако :

	ПЛАТА	НА ПРИХОД
	ГОД.	ПРОЦЕНЕН
	ДИНАРА	
I. ред	150	10.000
II. "	140	9500
III. "	130	9000
IV. "	120	8500
V. "	110	8000
VI. "	100	7500
VII. "	90	7000
VIII. "	80	6500
IX. "	70	6000
X. "	60	5500
XI. "	50	5000
XII. "	40	4500
XIII. "	30	4000
XIV. "	25	3500
XV. "	20	3000
XVI. "	15	2500
XVII. "	12	2000
XVIII. "	10	1500
XIX. "	8	1000
XX. "	3	500
XXI. "	2	исход 500

Друга врста.

У ову врсту долазе радње, којима се годишњи приход процени преко 10.000 динара.

За уписе у радње плаћа се овако :

ДИНАРА		НА СТО
На приход преко 10.000	па до 20.000	по 2
" " " 20.000	" " 30.000	" 2½
" " " 30.000	" " 40.000	" 3
" " " 40.000	" " 50.000	" 3½
" " " 50.000		4.

Члан 10.

У свакоме месту општински одбор, у договору са три до пет повереника, које из разних редова грађанства општински суд са одбором избере, оцењује и одређује, у коју ће врсту, и који ред ко увршћен бити. Ово ће одбор чинити у присуству државног званичника, кога министар финансије одреди, и који ће бдити, да се закон као што треба врши.

У распоређивању на врсте и редове гледа се поглавито на ово : од какве је важности која радња у коме месту ; колико је ко капитала у своју радњу уложио ; колико радника држи, и коликом и каквом у опште радном снагом и радним сретствима располаже ; какве трговачке свезе има, и од куда и како предмете своје радње набавља ; колико капитала годишње у радњи обрне ; колико прихода од радње очекивати може, и какве је имућности у опште.

Одбор општински све ће ово брижљиво испитати, па ће према томе, а по својој савести и увиђавности одредити, колико ко да плати за уписе у радњу, пазећи да се никоме никаква неправда не учини.

Члан 11.

У радње које нису сталне, као што су радње које се раде од времена на време или само за неко време, као и радње, које се не раде у дућану, или на једном одређеном месту, и радње на панађурима, уписује се и за уписе плаћа одвојено. А плаћа се по 1 до 26 динара на дан, према важности радње, према капиталу, који се њоме обрће, и приходу, који

се од ње очекивати може, и према стању онога ко је ради, што ће све оценити општински суд, у присуству комисара, кога министар финансије одреди.

Члан 12.

Као несталне сматрају се и оне радње, које су изложене под бројем 18 у члану 2 овог закона. У ове радње уписује се нарочито у свакој општини, где се ове раде; а плаћа се за упис у напред и овако:

На сваку циркуску претставу по 20 динара.

На сваку театралну претставу до 10 динара.

На сваку мађијску, опсенарску и другу забавну претставу по 6 динара.

На сваки концерт, на сваку јавну игранку и забаву, према месту где се држи и публици за коју се приређује, а по оцени полицајне власти по 12 до 36 динара.

На панораме и менаџерије, плаћа се на дан према вредности њиховој и приходу, који се од њих очекивати може, а по оцени полицајне власти по 6 до 12 динара.

На обртаљке (вртешке, витлове), љуљанке и друге јавне забавице на дан по оцени полицајне власти по 3 до 10 динара.

Члан 13.

Упис у радњу важи само за оног, који је уписан, и то за радњу, у коју је уписан, и за време и место, на које је уписан, а не може се преносити на друге предузимаче, ни ширити на друге радње и друго време и место.

Члан 14.

Кад више њих удружено или заједнички раде једну радњу, они се уписују на заједничку фирму, или заједничко име друштва које сачињавају, на заједнички и за упис плаћају.

Но ако би они, који су ортаци или удружени, радили у више дућана и радионица, или на више страна, дужни су да се за сваки дућан, за сваку радионицу и за сваку страну одвојено упишу, па да и за сваки упис одвојено плате.

Члан 15.

Ко хоће да ради једну или више радња у више дућана, или радионица, или на више страна, дужан је да се за сваки дућан, за сваку радионицу и за сваку страну одвојено упише, и да за сваки упис одвојено плати.

Ко хоће да ради више радња у једном дућану или једној радионици, уписаће се заједнички у све радње, а за упис платиће према укупној цени прихода, који се од свију тих радња очекивати може.

Члан 16.

Пошто се сврши упис у радње, он ће се заједно са распоредом, или оценом колико ко да плати, изложити јавно у општини на преглед свима којих се тиче.

Овако изложен остаће упис 10 дана.

После тога, и то најдаље за 8 дана, поднеће се он заједно са распоредом или оценом, првој надзорној власти на одобрење.

Ако би се коме учинило, да му је неправда учињена, он ће за 12 дана, од дана кад је упис са распоредом и оценом јавно изложен, учинити представку, да се исправи што би налазио, да му је неправично учињено.

Ова представка поднеће се општинском одбору кад је питање о његовом распореду и његовој оцени, а полицајној власти кад је питање о распореду и оцени ове власти.

Општински одбор и полицајна власт дужни су, да издаду своје решење за 10 дана, од дана кад им се представка поднесе.

Ко би имао да се жали прогиву решења општинског одбора, жалиће се по срезовима среској, а по варошима окружној власти или управи вароши, и то најдаље за 10 дана, од дана кад је решење примио.

Власт којој се буде жалило, дужна је издати своје решење најдаље за 15 дана, од дана кад је жалбу примила.

Ко би имао да се жали противу решења полицајне власти, жалиће се министру финансије, и то најдаље за 8 дана, од дана кад је то решење примио.

Члан 17.

За упис у сталне радње плаћа се на полгођа.

На свако полгође рачуна се половина оне уписне цене, која је за целу годину одређена.

Што има да се плати за које полгође, то ће се платити све унапред, па ма колико се времена у том полгођу радња радила.

Ко започне радњу после рока који је овим законом за општи упис означен, платиће само за време које остане још до краја оног полгођа, у ком је радњу предузео.

Члан 18.

Што има да се плати за упис у сталне радње, платиће се кад се и порез даје.

Ко се упише у радњу пошто је већ порез дао, дужан је платити за упис најдаље за 30 дана, од дана уписа.

Члан 19.

Ко се по овоме закону у радњу упише, и за упис колико треба плати, издаће му уверење о томе она власт, којој новце положио буде.

Уверење ово гласиће на име онога, ко је у радњу уписан, и за упис платио, па ће за њега само и важити.

Члан 20.

Ако би онај, ко се у радњу уписао и за упис платио, умро пре него што би прошло полгође за које је платио, његови наследници, ако их има, могу његову радњу на себе пренети, а не морају платити више за полгође за које је он већ платио. Само су у том случају ти наследници дужни, да се за два месеца, од дана кад је умро онај кога наслеђују,

изјасне, да су ради да наставе радњу његову, те да у ову на место његово уписани буду.

Члан 21.

Ко не би учинио што је по овом закону дужан да учини, па би започео нову или наставио стару радњу, пре него што би се коме треба јавио за упис у ту радњу, платиће за казну још једном онолико, колико би платио кад би се правилно у ту радњу уписао био.

Члан 22.

Ко би се противио овоме закону послужио уверењем које је другоме по члану 19 овог закона издано, да би сам избегао упис и плаћање за упис, казниће се повчано са 100 до 500 динара, према важности предузећа.

Члан 23.

На захтев општинске или полицајне власти свако мора да покаже уверење које по члану 19 овог закона добије. Ко то не хтедне учинити платиће за казну 25 до 50 динара.

Члан 24.

За оне који не стоје под нашим законима а буду предузели, или радили коју од радња именованих у члану 2 овог закона, дужни су учинити што се за упис овим законом наређује, и платити колико по овом закону треба, имаоци дућана и радioniца у којима се та радња ради или кућа у којима живе

они који је раде. Ко би изоставио ово учинити, платиће за казну још једном онолико, колико би за редован упис платио био.

II. Процент.

Члан 25.

Процент се плаћајује:

а., На плате, пензије и приходе чиновника војеног и грађанског реда, свештеника, правозаступника и општинских званичника.

б., На приходе манастирских и црквених добара.

Члан 26.

Плате, пензије и приходи на које се процент плаћа, деле се на ова три реда:

I. Плате, пензије и приходи архијепископа и епископа, као и уопште приходи који износе преко 10.000 дин. годишње.

II. Плате, пензије и приходи што износе до 10.000 динара годишње.

III. Приходи манастирских и црквених добара.

Члан 27.

Процент се рачуна и плаћа овако:

У I реду као што се рачуна и плаћа и за упис у радње, којима се годишњи приход процени преко 10.000 дин. (види чл. 9 о. закона).

У II реду према распореду што је изложен у члану 9 овог закона за упис у радње, којима се годишњи приход процени до 10.000 динара тако да се и овде плаћање дели на 21 ред и да сваки овај

ред плаћа на процењен приход онолико исто, колико се на толики приход плаћа и за упис у радње.

У III. реду по 3 на сто.

Ко не плаћа пун данак, изузима се и од плаћања процента.

Тако исто изузимају се од плаћања процента и учитељи и други којима плата, или пензија, издржање и приход износи мање од 200 талира на годину.

Члан 28.

Ко би поред плате или пензије имао још и другог прихода, па би овај приход долазио под одредбе одељка о упису у радње, томе ће се тај приход заједно са платом или пензијом у рачун узети, па ће му се онда по чл. 9 и чл. 27 овог закона одредити, колико укупно на све има да плати.

Члан 29.

Министар финансије наредиће, да по срезovima општински одбори са председником општинског суда у присуству једног чиновника кога средња власт одреди, а по окружним варошима нарочите комисије у Јануару сваке године оцене и одреде, колико ко према члановима 9, 27 и 28 овог закона треба да плати.

Комисије по варошима сачињаваће:

а, Местни општински одбор са председником општинског суда.

б, Један финансијски, један судски, један војени и један полицијски чиновник, један свештеник и један правозаступник.

Ове чланове комисије одређиваће министар финансије.

в, Три до пет повереника које местно чиновништво и свештенство из своје средине, или из средине местног грађанства избере.

Члан 30.

У оцењивању прихода и одређивању процента комисија ће гледати на имућност и укупно стање оних који проценат плаћају.

Она ће саставити списак свију који по овом закону треба да плате проценат, па ће их позвати, да јој о своме стању и приходу даду обавештења, по образцу који ће министар финансије прописати.

Свако је дужан, да каже истину о своме приходу, да попуни листу која ће му се спремити по образцу што буде прописан, и да ту листу потврди својим потписом, па онда да је комисији пошаље.

Члан 31.

Ко не би послао комисији листу за 15 дана, од дана кад је прими, а не би то могао оправдати основаним разлозима, комисија ће му сама приход проценити, и проценат одредити, и он тада нема права, да се противу те процене и одредбе жали.

Члан 32.

Пошто комисија сврши процену и распоред, она ће их изложити јавно у општини на преглед свима којих се тичу.

Овај излог трајаће 10 дана, и за то време свако ко проценат плаћа, има право да каже, ако му је каква неправда учињена.

Са проценем и распоредом поступиће се у осталоме као што се поступа и са распоредом и оценом при упису у радње (види чл. 16).

Члан 33.

Тако исто и што се плаћања процента тиче, важе оне исте одредбе које уређују и плаћање за упис у радње, у колико се оне на плаћање овог процента применити могу (види чл. 17, 18, 19, 21, 22 и 23).

III. Опште одредбе.

Члан 34.

Министар финансије може у свако доба наредити, да се, у интересу што веће правичности и што тачнијег извршења закона, ванредно прегледа (ревидује) и што боље дотера распоред плаћања, које је овим законом прописано, и уједно одредити комисију, која ће овај преглед извршити и распоред као што треба дотерати.

Члан 35.

Ко за 30 дана не плати што по овом закону треба да плати, власт ће од тога колико треба наплатити, онако као што и порез наплаћује.

Члан 36.

Полицајне власти дужне су водити бригу, да се уписи, оцене и распореди што се законом про-

писују, у своје време изврше, и да се од свакога колико треба наплати.

По варошима извршиваће се све то под надзором полицајских власти.

Члан 37.

Извршиоци закона, који су позвани да наплате што се по овом закону платити има, одговорни су за све што не наплате у року који је овим законом одређен, и то ће се све накнадити из њихове сопствене имаовине, ако не би били у стању доказати, да ништа њиховом кривицом није остало ненаплаћено.

Члан 38.

Што се по овом закону наплати, припада државној благајни као приход, а има се употребити на одужење државног дуга.

У наплаћивању овог државног прихода примаће се и каматне упутнице (купони) српско-народног зајма којима је време да се исплате; па и саме државне обвезнице на које је тај зајам узет, ако им је рок за исплату истекао, или им је исплата законом наређена.

Ове каматне упутнице и ове државне обвезнице примаће се у пуној вредности која је у њима означена.

Члан 39.

Правила и упутства за извршење овог закона прописује министар финансије.

Члан 40.

Закон овај важи од дана кад га Књаз потпише, на докле државни дуг трајао буде.

IV. Прелазна одредба.

Члан 41.

Уписи, оцене и распореди што се овим законом наређују, извршиће се за ову годину најдаље до краја месеца Марта.

Препоручујемо Нашем министру финансије, да овај закон обнародује и о извршењу се његовом стара, властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покорвају.

19. Јануара 1879.
у Нишу.

(М. П.)

*Видно и ставно државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,
Д. Матић с. р.*

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

*Председник министарског савета,
министар иностраних дела,
Јов. Ристић с. р.*

*Министар унутрашњих дела,
Рад. Милојковић с. р.*

*Министар граде,
Д. Матић с. р.*

*Министар грађевина,
Р. Аликић с. р.*

*Заступник министра просвете
и црквених дела,
министар правде,
Д. Матић с. р.*

*Министар финансије,
В. Јовановић с. р.*

*Министар војни,
почасни ађутант Његовог
Височанства Књаза,
генерал-штабни потпуковник,
Јов. Мишиковић с. р.*

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости Божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА
СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВЕРДИЛИ И ПОТВЕРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

о устројству оружног фонда

У цели олакшице наоружања српске војске са сувременим ватреним оружјем оснива се оружни фонд.

Члан 1.

Овај се фонд састоји из добивеног новца, и то:
а, Од свако-годишње уштеде целокупног војног буџета.

б, Од улога сваке пореске главе по пола динара, што ће се уз сваки порез купити.

в, Од добровољних прилога појединих личности, друштава.

Члан 2.

Овај новац може се употребити на набавку потребног оружја по партијама, или у један пут за целокупну количину оружја.

Да ли ће се један или други начин да употреби и када, решава Књаз на предлог војног министра а по саслушању министарског савета.

Члан 3.

Новац овог фонда налази се на руковању код управе фондова ради увећавања.

Сваке године по свршеном рачуну саставља се преглед уштеђеног новца од редовног војног буџета, па се ова сума одмах пошље управи фондова.

Ово има почети да важи за рачунску 187% годину.

Препоручујемо Нашем министру војном да овај закон обнародује, а свима Нашим министрима, у колико се кога тиче, да се о извршењу његовом старају; властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

19. Јануара 1879.

у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

*Видно и својом државном печат
чувар државног печата,
министар правде,
Д. Матић с. р.*

*Председник министарског савета,
министар иностраних дела,
Јов. Ристић с. р.*

*Министар унутрашњих дела,
Рад. Милојевић с. р.*

*Министар правде,
Д. Матић с. р.*

*Министар грађевина,
Р. Алимшић с. р.*

*Заступник министра просвете
и црквених дела,
Министар правде,
Д. Матић с. р.*

*Министар финансије,
В. Јовановић с. р.*

*Министар војни,
почасни ађутант Његовог
Височанства, генерал-штабни
потпуковник,
Јов. Минковић с. р.*

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости Божијој и вољи народа,

КЕЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

Следеће измене и допуне закона о потпори војних инвалида и породица погинулих, умрлих и несталих војника.

Члан 8.

Замењује се овим:

Добровољци и устани уређених чета (били наши или страни поданици), који би у рату за Србију постали инвалиди, у смислу чл. 2 овог закона, добијаће потпору као и остали војници; а по смрти инвалида њихове породице, које сада у Србији живе, добија ће потпору према чл. 3 овог закона.

Породице добровољаца и усташа, које сада у Србији живе, добијају потпору и тада, ако је доброволац или усташ у рату погинуо, од рана умро, или нестао, према одређењима члана 1 овог закона.

Члан 31.

Замењује се овим:

У фонд овај улагаће свака пореска глава уз полугодишњу порезу с главе на главу по пола динара.

А ако и у колико овај улог и други на ову цељ одређени извори не би били довољни, подми-

риваће се нарочитим прирезом. Количину овог приреза одобраваће законодавна власт.

Препоручујемо Нашем министру војном да овај закон обнародује, а свима Нашим министрима у колико се кога тиче, да се о извршењу његовом старају; властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покорвају.

19. Јануара 1879.
у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

*Видно и ставно државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,
Д. Матић с. р.*

*Председник министарског савета,
министар иностраних дела,
Јов. Ристић с. р.*

*Министар унутрашњих дела,
Рад. Милојковић с. р.*

*Министар правде,
Д. Матић с. р.*

*Министар грађевина,
Р. Алимпић с. р.*

*Заступник министра просвете
и црквених дела,
министар правде,
Д. Матић с. р.*

*Министар финансије,
В. Јовановић с. р.*

*Министар војни,
почасни ађутант Његовог
Височанства Књаза,
генерал-штабни потпуковник,
Јов. Мишковић с. р.*

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

о ванредним државним расходима и приходима за рачунску
1879 годину.

Члан 1.

Предрачун ванредних државних расхода и прихода, који се овоме закону прилаже, утврђује се:

у расходима на	18,915.911 гроша и 34 паре пор.
или	7,964.594 дин. и 46 дин. пара.
у приходима на	21,431.517 гроша и 4 паре пор.
или	9,023.796 дин. и 67 дин. пара.

Члан 2.

Српски народни зајам, који је расписан на основу законодавне одлуке од 19 Јануара 1876 године, а тако исто и приновак овога зајма, који је расписан на основу члана 3 закона од 10 Јула 1878 године о ванредним државним расходима и

приходима за рачунску 1878 годину, у колико још није измирен, прикупиће се *по закону за измирење српског народног зајма* од 23 Јула 1877 год. (Збор. 31 стр. 42—44) најдаље до 1 Јануара 1880 године, па ће се употребити на измирење ванредних расхода означених у члану 1 овог закона.

Члан 3.

На основу члана 19 закона о трошарини на ивио од 19 Јула 1877 год. (Збор. 31 стр. 28—33) употребиће се и приход од ове трошарине на измирење ванредних државних расхода, који су у члану 1 овог закона изложени, а и сви они приходи, који ће се добити *на основу закона од 19 Јануара 1879 год. о изворима за одушење државног дуга учињеног у рату за ослобођење и независност народа.*

Члан 4.

Вишак ванредних прихода над ванредним државним расходима, који по приложеном предрачуну износи 2,515.605 гроша и 10 пара пореских или 1,059.202 динара и 21 дин. пару, употребиће се на исплату ратних трошкова.

Члан 5.

Закон овај важи од 1 Новембра 1878 године. Препоручујемо Нашем министру финансије, да овај закон обнародује и о извршењу се његовом стара, властима пак заповедамо, да по њему

поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

19. Јануара 1879.
у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

Видео и ставио државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,
Д. Матић с. р.

Председник министарског савета,
Министар иностраних дела,
Јов. Ристић с. р.
Министар унутрашњих дела,
Рад. Милојковић с. р.
Министар правде,
Д. Матић с. р.
Министар грађевина,
Р. Алимпић с. р.
Заступник министра просвете
и црквених дела,
министар правде,
Д. Матић с. р.
Министар финансије,
В. Јовановић с. р.
Министар војни,
почасни ађутант Његовог
Височанства Глаза,
генерал-штабни потпуковник,
Јов. Мишковић с. р.

БУЏЕТ ЗА 1879.

А. Ванредних расхода.

Прилог закону од 19. Јануара 1879. год. о ванредним државним

Број	НАШТА?	ОСОВЕНО		СВЕГА		ОСОВЕНО		СВЕГА	
		ГОРОСКИХ		ДИНАРА		ДИНАРА		ДИНАРА	
		ГРОША	П.	ГРОША	П.	ДИНАРА	П.	ДИНАРА	П.
I.	Српски народни зајам расписани на основу закона од 19. Јануара 1876. год. у 12,000,000 динара, и закона од 10. Јула 1878 год. у 2,880,000 динара, што чини укупно 14,880,000 динара.								
	а. Камата на 5,788,192 ⁸⁸ динара овога зајма, примљеног од почетка разреза на до 1. Јула 1878 год. а према времену појединих уплата:								
	1. Од 1. Јула 1876. до 1. Јула 1877. год. 229,936 ⁷⁵ динара =	524,724	35			220,936	79		
	2. Од 1. Јула 1877. до 1. Јула 1878. год. 444,732 ⁷⁶ динара =	818,739	05			344,732	26		
	3. Од 1. Јула 1878. до 1. Јула 1879. год. 462,935 ⁷⁷ динара =	1,099,471	28			462,935	45		
	б. Камата на 586,813 динара примљених од 1. Јула до 1. Новембра 1878. год. а од времена појединих уплата на до 1. Јула 1879. године, 41,997 ⁰⁵ динара =	99,745	04	2,542,680	32	41,997	95	1,070,602	45
II.	Добровољни зајам примљени на основу члана 5. законодавне одлуке од 19. Јануара 1876. год.								
	1. Камата на добровољни зајам за прву годину, на разлику суме и са ризиком интересом, до 1. Јула 1877. год. Ванредним буџетом за 1878. год. одобрено је на исплату ове камате 53,525 дин.; на рачун ове суме плаћено је 2,631 ⁷⁶ динара, а остало још да се плати 55,609 ⁹⁰ динара =	132,059	10			55,603	90		
	2. Камата на овај зајам за време од 1. Јула 1877. до 1. Јула 1878. године. На рачун ове суме, која је ванредним буџетом за 1878. год. одобрена на ове две у 60,000								
	За пренос			2,542,680	32			1,070,602	45

РАЧУНСКУ ГОДИНУ.

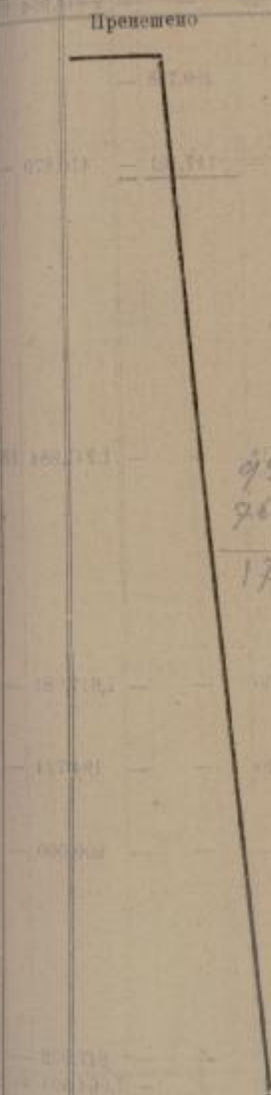
Б. Ванредних прихода.

расходима и приходима за рачунску 1879 годину.

Број	ОД КУДА?	ОСОВЕНО		СВЕГА		ОСОВЕНО		СВЕГА	
		ГОРОСКИХ		ДИНАРА		ДИНАРА		ДИНАРА	
		ГРОША	П.	ГРОША	П.	ДИНАРА	П.	ДИНАРА	П.
I.	Остатак непривуљеног народног зајма, расписаног по законодавној одлуци од 19. Јануара 1876. и закону од 23. Јула 1877. године. Овај остатак, као што је у ванредном буџету за 1878. г. назначено, износио је 4,950,609 ⁸⁷ динара. На рачун те суме примљено је до 1. Новембра 1878. године 586,813 динара, а остаје још да се прими 4,403,796 ⁸⁷ динара . . . =								
II.	Цео вреловак овога зајма, која је расписан на основу члана 3-ег закона од 19. Јула 1878. године, о ванредним државним расходима и приходима за 1878. годину. Од овога зајма до 1. Новембра 1878. није ништа примљено, а он износи 2,880,000 динара . . . . . =								
III.	Трошарина на пиво . . . =								
IV.	Нови извори по закону од 19. Јануара 1879 г. за одужење државног дуга учињеног у рату за ослобођење и независност народа . . . =								
	За пренос			21,431,517	04			9,023,796	87

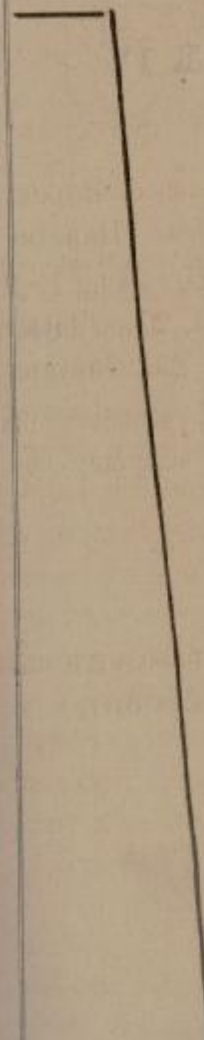
Број	Н А Ш Т А ?	Особено		СВЕГА		Особено		СВЕГА	
		ПОРЕСКИХ		ДИНАРА		ПОРЕСКИХ		ДИНАРА	
		ГРОША	П.	ГРОША	П.	ГРОША	П.	ГРОША	П.
	Пренешено			2,542.680	32			1,070.602	45
	динара, плаћено је 6.049 ³⁰ динара, а остало још да се плати 53.950 ⁷⁰ динара =	128.132	35			53.950	70		
	3. Камата за време од 1. Јула 1878. године до 1. Јула 1879. год. на разне суме и с различитим интересом 69.131 ⁴³ динара =	164.187	06			69.131	43		
	4. Повраћај доброволног зајма. По рачунским књигама овога зајма остало је на крају Октобра 1878. год. 1.251.736 ³⁰ динара са интересом и без интереса, од које суме треба вратити до 1. Јула 1879. год. 762.947 ⁸⁰ динара =	1,812,001	01	2,296,380	13	762,947	80	941,633	89
III.	Зајам у Русији учињени на основу законодавних одлука од 13. Октобра 1875. и 19. Јануара 1876. год. у 2,130.000 папирних рубаља.								
	1. Камата на овај зајам за прву годину од 1. Августа 1876. до 1. Августа 1877. г. 127,800 рубаља, или рачунајући 1 рубаљу по фор. 1 ¹⁶ кр. и вред. = фор. 148.248 а дук. нес. по фор. 5 ³³ = 26.520 дук. нес. и 6 гр. пор. =	742.566				312.659			
	2. Отплата 2% за прву годину од 1. Августа 1876. до 1. Августа 1877. год. 42.000 рубаља или по горњем курсу = фор. 49.416 = 8.846 дуката нес. и 2 гр. пор. =	247.522		990.088		104.220		416.879	
	3. Камата од 1. Августа 1877. до 1. Августа 1878. год. на 2,087.400 рубаља износи 125.244 рубаље = фор. 145.283 ²¹ = 25.989 дук. нес. 22 гр. 27 пар. пореских =	727.714	27			306.406			
	4. Отплата за другу годину од 1. Августа 1877. до 1. Августа 1878. год. свега 45.156 рубаља = фор. 52.380 ³⁰ = 9.370 дук. нес. 13 гроша и 18 пара пореских =	262.373	13	990.088		110.473		416.879	
	5. Камата за трећу годину од 1. Августа 1878. до 1. Августа 1879. год. на 2,042.244								
	За пренос			6,759.237	05			2,845.994	25

Број	О Д К У Д А Р	Особено		СВЕГА		Особено		СВЕГА	
		ПОРЕСКИХ		ДИНАРА		ПОРЕСКИХ		ДИНАРА	
		ГРОША	П.	ГРОША	П.	ГРОША	П.	ГРОША	П.
	Пренешено			21,431.517	04			9,023.796	67
									
	За пренос			21,431.517	04			9,023.796	67

А. Ванредних расхода.

Број	НАШТА?	ОСОБЕНО		СВЕГА		ОСОБЕНО		СВЕГА	
		ПОРЕСКИХ				ДИНАРА			
		ГРОША	П.	ГРОША	П.	ДИНАРА	П.	ДИНАРА	П.
	Пренешено	—	—	6,759.237	05	—	—	2,845.904	28
	рубле свега 122,534 ⁶¹ рубле = фр. 142,140 ¹⁴ = 25,427 дук. пес. 16 гр. и 11 пара пор. =	711.972	11			299,788			
	6. Отплата за ову годину 47,865 ³⁰ рубака = с. 55,523 ³³ = 9,932 дук. пес. 19 гр. и 29 пара пореских . . . . . =	278,115	29	990.088		117,101		416,879	
IV.	Повраћај утрошених де- нонита. На основу члана 5. законодавне одлуке од 19. Јануара 1876. године упо- требљено је деноната свега 7,743.322 гр. и 24 паре пор. Од ове суме враћено је до 1. Јула 1878. године 553,617 гр. 25 пара, и од 1. Јула до 1. Новембра 1878. 263,227 гр. 20 пр., свега враћено 816,845 гр. 5 пр. а остало још 6,926,477 гр. 19 пара, од које суме има да се врати у овој 1879. г. =	—	—	2,949,712	19	—	—	1,241,984	18
V.	Исплата набавка са стра- не за ратне потребе, које су одобрене највишим решењем од 16. Јула 1877. год. На оно име, а на терет оне суме од 5,040,000 гроша пор., која је одобрена ванредним буџетом за 1878. год. издата је до 1. Новембра 1878. год. 1,197,295 гроша и 10 пара, а остало још да се исплати . . . . . =	—	—	3,842,704	30	—	—	1,617,981	
VI.	Повраћај зајма ратним стра- далцима, колико је ванред- ним буџетом за 1877. и 1878. годину одобрено . . . . . =	—	—	462,469	20	—	—	194,724	
VII.	Исплата реквизиција рат- ним страдалцима, колико је ванредним буџетом за 1877. и 1878. годину одобрено . . . =	—	—	1,900,000		—	—	800,000	
VIII.	Исплата набавка у земљи од 1876. г. које су одобрене највишим решењем од 16. Ју- ла 1877. год. На ово име, а на терет оне суме од 2,111,200 гр. пор., која је одобрена ван- ре ним буџетом за 1878. год., издата је до 1. Новембра 1878. год. 99,500 гр. пор., а остало још да се изда . . . . . =	—	—	2,011,700		—	—	847,032	
	За изравнање додије се вишак прихода у . . . . . =	—	—	18,915,911	84	—	—	7,364,594	46
		—	—	2,515,605	10	—	—	1,059,202	21
	Свега	—	—	21,431,517	04	—	—	9,023,796	67

Б. Ванредних прихода.

Број	ОД КУДА?	ОСОБЕНО		СВЕГА		ОСОБЕНО		СВЕГА	
		ПОРЕСКИХ				ДИНАРА			
		ГРОША	П.	ГРОША	П.	ДИНАРА	П.	ДИНАРА	П.
	Пренешено	—	—	21,431.517	04	—	—	9,023.796	67
									
	Свега	—	—	21,431,517	04	—	—	9,023,796	67

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

Одобрили смо и одобравамо решење Народне скупштине:

„Укида се највише решење од 10. Јуна 1840 год. (Зб. З. стр. 160), као и оно од 27. Јануара 1860 год. В.М. 269.“

Наш министар финансије нека изврши ово решење.

19. Јануара 1879.
у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

Министар финансије,
В. Јовановић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉЈЕМО СИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

„Овлашћује се министар унутрашњих дела, да може издати на прављење дванајест школа и две среске канцеларије, заглавског и сврљичког среза, у окр. књажевачком, до две стотине хиљада гроша пореских; на осам школа у округу црноречком до шесет хиљада гроша пореских; на две школе у округу крајинском до двадесет и пет хиљада гроша пореских; на три школе и једну среску канцеларију у округу алексиначком до осамдесет хиљада гроша пореских; на две школе у окр. крушевачком до тридесет и пет хиљада гроша пореских; а у другим окрузима, у којима су школе или среске канцеларије у рату са Турцима 1876 год. порушене или погореле, — по прекој потреби и доказаној количини, дати дотичној општини или срезу, потребну суму из болничког фонда дотичног округа, на зајам, за три године без интереса, који зајам да се врати по истеку трогодишњег рока.“

Препоручујемо нашим министрима: унутрашњих дела и финансије, да ово решење изврше.

19. Јануара 1879.
у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

(М. П.)

*Видно и ставно државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,*

Д. Матић с. р.

*Министар унутрашњих дела,
Рад. Милојковић с. р.*

*Министар финансије,
В. Јовановић с. р.*

УПУТСТВА

за извршење закона од 10. Јануара 1879. године о изменама и допунама у закону о устројству ђумрука од 12. децембра 1863. године.

Битне измене и битна наређења у закону о устројству ђумрука од 12. децембра 1863. представљају одредбе, које су изложене у §§^{ма} 98. 101. 102. 103. 110. 111. 119. 120. и 121. закона од 10. јануара 1879.; остале одредбе овог закона само упућују на те битне измене и та битна наређења. Изузимају се §§ 102. 103. и 112., који су са свим укинати.

У појединости речене измене и наређења ова су:

1.) У § 98. досадашња реч „магазина“ замењена је са речи „стоварина“.

Ђумруци ће дакле од сада и при таксирању есана и у књигама изостављати реч „магазина“, на радити онако, како се у следећој тачци наређује.

2.) § 101. одређује, како ће се и колико „стоварине и чуварине“ наплаћивати на есанае, који би преко времена што је у њему означено, лежали на ђумручком стоваришту или у ђумручком магацину.

Према овоме на есанае, који би лежали ван ђумручкога стоваришта или магацина, неће се наплаћивати на име стоварине и чуварине ништа.

3.) Гас, палидрвца и друге лако запаљиве ствари могу само на ђумручком стоваришту лежати; у магацин се не смеју уносити. Али за које би ствари ђумрук нашао, да их је опасно и на стоваришту држати, као што се то може узети нарочито за барут, динамит и друге експлодујуће предмете, он може наредити, да се те ствари и ту не смештају, или ако су већ смештене, да се одмах дигну.

Ако при продаји еспану или стоци не изађе довољна цена, ђумрук има права, да ту продају обустави, па другу за друго време одреди. Према томе при продаји треба увек да присуствује и који од ђумручких чиновника.

Продаја еспана врши се полицијеском влашћу. Ако ове нема у месту, а ствар не би трпела одлагања, или еспан не би вредео више од 200 динара, продаја се може извршити и местном општинском влашћу.

У осталоме и за ове продаје еспана важе она иста правила, која важе за јавне продаје у опште.

7.) Нова је ствар и наређење прве тачке замењенога § 119., по коме се сад има давати награда и ономе, који поткаже, па се по томе доиста и открије, да је какав еспан при експедицији утајан или неисправно пријављен на штету државне благајне, но да то прегледом од дотичних чиновника није откривено.

Дотични чиновници за преглед еспана јесу како прегледачи ђумрука, или њихови замењеници, тако и они, који су прописом о дужностима званичника ђумручких (у Београду чиновник главне контроле) позвани, да над тим прегледом врше редовну контролу. По томе награда ће се потказачу давати само за онај еспан, којег утаја није од ових званичника откривена; иначе потказа не вреди и потказач нема права ни на какву награду, ако би иету утају сами ти званичници својим редовним прегледом пронашли и казнили.

8.) Трећи одељак § 119. говори о томе, како ће се делити новац, добивени продајом каквог кријумчареног еспана.

Смисао овог параграфа јасан је. Само не треба губити из вида, да пре него што се приступи подели, ваља од целе суме одбити све трошкове, који су и ако су око хватања кријумчања учињени, као: трошак за оглас, добонарину, кирију за кола, ако су кола употребљена и т. п., па тек оно, што преко тога остане, поделиће се као што овај параграф прописује.

Ако је за један иети еспан, а свакојако пре него што је ђумрук хватање кријумчања наредио, било више потказача, награда ће припасти само ономе, који је кријумчање први јасно и одређено потказао, па се оно по таквој поткази после доиста и ухватило.

С тога ће ђумрук свакога потказача протоколно преслушати чим му што поткаже, забележив ту не само дан, него и час, у који је дошао. Преслушање ове не мора се одмах заводити у деловодни протокол, а ако потказач захте, ђумрук треба да му да и писмено признање, како му је извесно кријумчање и кад потказао.

9.) § 120. уређује ствар о попутини и подвозном трошку за чиновнике и службоце ђумручке, кад врше какав посао изван ђумрука, као и о награди, кад коме што ноћу раде.

Што се тиче попутине и подвоза, кад се коме што ради изван ђумрука, наређење је тим јасније што се то и до сад упражњавало. Ваља само знати, да је бирање: хоће ли се дати подвоз у природи или у новцу, остављено ономе, коме се посао врши.

Што се тиче награде за рад ноћу, мимо времена одређеног за редовну ђумручку радњу, ту треба разумети време од залаза до излаза сунца. За рад дзњу, па ма то било и празником, не може се ни од кога тражити никаква награда.

Под послом, који се ноћу може да ради, ваља разумети присуство или надзор при утоваривању већ експедираних еспана, као и присуство или надзор при истоваривању еспана на ђумручко стовариште, или у магацин, па и то, ако је прека потреба, и ако при том и ђумрук вађе, да се тим не могу догодити злоупотребе или нереди; саме експедиције еспана нису ни у ком случају дозвољене ноћу, изузимајући ситуације, хитне путничке експедиције и оне, које су предвиђене прописом о дужностима ђумручких званичника.

Колико ће се кад за какав посао изван ђумрука, или кад се ради ноћу, употребити званичника и служилаца —

то ће одређивати ђумрук према потреби посла, узимајући пре свега у обзир предохрану од злоупотреба, које би се могле догодити на штету државне благајне.

10.) § 121. измењен је у толико, што се сад по њему злоупотребе с местним провозним еспанима казне као и злоупотребе с увозним и извозним, а це као с провозним еспанима, и даље, што је министру финансије остављено, да он сам прописе ближа одређења не само о тим казнама него и о начину експедиције и надзора над еспанима.

Правила ова прописале се особено и доцније. Док то не буде, ђумруци нека раде онако, као што су и до сад радили, с том само разликом, што ће злоупотребе, ако би се догодиле, казнити онако, како сад овај измењени параграф наређује.

А.бр. 961.

25. Јануара 1879. год.
у Београду.

Министар финансије.

В. Јовановић с. р.

РАСПИС

свима војним овр. командама, осим ослобођених крајева.

Законом о широј војеној обвези, од 1. Децембра 1877. год. наређено је било, да се може узимати комора од лица, која су од војске била ослобођена.

Ова комора давати је или у натури, или у новцу по одређеној такси.

Попис лица за давање коморе, вршиле су оружане војене са општинским властима, према одредби чл. 1. поступка, издатог 1. Јануара пр. год. ЕМ 6, а према чл. 3. истог поступка општине су имале водити нарочити списак од онога, шта је који и у којој вредности дао.

Како се пак заоставше ствари имају да расправе и новац по гурени да подели, према наређењу чл. 8. поступка, те да тако сваки само саразмеран део свога улога добије због извесних губитака и штете у стоци и материјалу, — то, да би се према томе наређењу могло да поступи, министар војени налаже свима окружним војним командама, а и свима општинама, да свака власт поступа по својој надлежности у следећем:

1. Општине, а и приватни, дужни су да се старају, да се у својим тражбинама намире у течају три месеца дана, од дана престанка рата, као што то приписује чл. 10. поступка, јер све што после овога времена остане неокончано, употребити се на корист инвалидског фонда. На како је демобилизација војске извршена 30. Новембра пр. год., то ће се одређени рок од тог доба и рачунати; јер узете ствари до тог доба нису ни могле бити враћене. Тражбине се дакле имају извршити до конца Фебруара месеца ове год.

2. Општине ће у списку, који су водиле, белажити: ко се у остављеном року јавно, да му се ствари или новац поврате. И ако се који у остављеном року не буде јавно са тражењем, општине ће решавати, да то лице губи право на повраћај ствари или новца, и о томе ће га решењем известити.

3. Ко на овај начин изгуби право на повраћај ствари, тога ће се ствари лицитандо продати, на новац да се пошаље каси вој. министарства као приход инвалидског фонда.

Ако који изгуби право на повраћај новца, то ће се само јавити вој. министарству, на ће се новац пренети у касу фонда инвалидског.

4. Поклоњене ствари имају се такође лицитандо продати на корист поменутог фонда.

5. Сваки је дужан своје ствари да прими натраг, у ономе стању, у коме су, без икакве накнаде (према чл. 5.), а од њих се тада одузимају и уништавају признанице издате им.

Војене власти дужне су да се старају, да се повраћај ствари преко општина што пре изврши.

6. Ако је коме шта од ствари пропало, општине ће давати уверења о вредности пропалих ствари.

7. Ако је чија ствар тако упропаћена, да се или више не може да употреби, или је у велико од своје вредности изгубила, те са тога сајбија исте не хтедне је примити, то ће се тако упропаћена ствар лицитандо продати, на новац да се пошаље војном министарству, а дотичном лицу издаће општина уверење, шта је коме и у којој вредности пропало, као што је тако у чл. 5. поступка наређено.

8. Према потреби могле су се набављати ствари, из новца, крикупљених по овом закону. По томе дакле, све ствари, купљене овим новцем, имају се продати, на новац да се пошаље. Но ако је нарочито за чији новац каква ствар купљена, то нека се та ствар томе лицу и преда, као што наређује чл. 6. поступка. Не хтедне ли је пак ово да прими, то нека се јавно прода, на новац да се пошаље вој. министарству.

9. Добивени новац од продатих ствари, по тач. 7. и 8. овог расписа, дели се по гурени.

10. Ако се где у каквој каси буде још налазио новац, прикупљен по овом закону, то нека се исти одмах пошаље вој. министарству ради поделе.

11. Због тога, што се сав новац налази у каси вој. министарства, то ће се у Београду установити један одбор, који ће новце по гурени за сваки округ поделити. И кад одбор изнађе проценат који се има изгубити, наредиће се тада, да се новац властима разашље, на ће оне саразмерно свакоме лицу новац

поделити. Тада се од њих одузимају издата им уверења и уништавају се.

12. Да би пак овај одбор могао новац по гурени поделити, војене окружне команде при-
ближиће податке од општина, и према истима, попуниће списак овог обрасца:

Приметба.		нов је у рату погинуо.	изгубио право на повраћај новца.	50 новца продато и добијено 30.000. По томе се има од укупне вредности одбити 90.000 гр. чар. и 30.000 гр. чар. послато вој. министарству ради поделе.	арђена упропаћени.	нов, као са свим упропаћеним продат. Новац је послат вој. министарству да се новац општој каси ради поделе по гурени.
1	Н. Н. за Н. Н.	2400	—	—	300	8000
2	"	—	—	—	—	—
3	обручена компана у Шапцу	—	—	30.000	—	500
4	Н. Н. за Н. Н.	2400	2400	—	—	—
5	"	—	—	—	—	—
6	"	—	—	—	—	—
7	"	—	—	—	—	—
8	"	—	—	—	—	—
9	"	—	—	—	—	—
10	"	—	—	—	—	—
11	"	—	—	—	—	—
12	"	—	—	—	—	—
13	"	—	—	—	—	—
14	"	—	—	—	—	—
15	"	—	—	—	—	—
16	"	—	—	—	—	—
17	"	—	—	—	—	—
18	"	—	—	—	—	—
19	"	—	—	—	—	—
20	"	—	—	—	—	—
21	"	—	—	—	—	—
22	"	—	—	—	—	—
23	"	—	—	—	—	—
24	"	—	—	—	—	—
25	"	—	—	—	—	—
26	"	—	—	—	—	—
27	"	—	—	—	—	—
28	"	—	—	—	—	—
29	"	—	—	—	—	—
30	"	—	—	—	—	—

13. Све што се овим расписом наређује, има се извршити до краја месеца Фебруара т. г., а попуњени спискови, да се пошљу најдаље до 15. Марта т. г.

Пре издатог закона о широј војеној обвези, расписато је било под 20. Нов. 1877. год. А.М. 8.399., да се за артиљерију ремонтује извесан број кова из целе Србије.

Дозвољено је било и тим расписом, да се у место кова може и новац узимати. Новац се је слао војеном министарству.

Како је пак и ова радња обухваћена законом о широј војеној обвези, то се и она има расправити, по постојећем поступку и на начин, како се то овим расписом наређује.

За то ће се команданти састарати, да се примљени кови по овом распису врате сајбијама, у колико се пак кови не би могли вратити, то ће команданти прибавити нужне податке, из којих ће се сазнати: колико се и коме има накнада учинити. Тако исто јавиће: колико је који у новцу дао, те да се према томе и њима новац по гурени подели. Но ове податке команданти ће особеним списком саопштити војеном министру најдаље до 15. Марта тек. године а у истој форми.

ЕМ 1.101.

3. Фебруара 1879.

Београд.

Министар војени, поштомом
Јов. Мишковић с. р.

НАРЕДБА

Министра финансије издана свима властима о примању руских рубаља.

Пошто су руске рубаље у суседним државама знатно повијене, и пошто се оне због дане им веће вредности код нас гомилају и тиме наносе штету државним благајнама и приватним, привуђен сам, да на основу закона о повчаној тарифи од 1. Априла 1866. године, а у свези с расписом Министра финансије од 30. Априла 1876. год. Е.Бр. 1.048. наредим следеће:

1. Да се примање руских рубаља здравих и с венцем обустави на државним благајнама до даље наредбе.
2. Да се вредност овим рубаљама у чарнијском течају од 19 повије на 17 (седамнајест) гроша.

ЕМ 352.

5. Фебруара 1879.

Београд.

Министар финансије,
В. Јовановић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и воли народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

На предлог Нашег министра унутрашњих дела, а по саслушању Нашег министарског савета, на основу члана 2 закона од 17 Децембра 1878 године, и докле се међународно нова граница потпуно не обележи.

Одредили смо и одређујемо простор и границе окупација и срезовима, и места за среске канцеларије у ослобођеном и присаједињеном Србији земљишту:

I. У Нишком округу:

1. Нишки срез, коме да буде среска канцеларија у Нишу, и да му припадну ова села:

1. Лазинац	18. Влаче
2. Ново-Село	19. Вукманово
3. Чокот	20. Еминова Кутина
4. Доње Међурово	21. Лазарево
5. Горње Међурово	22. Радикина Бара
6. Белотинце	23. Суви Дол
7. Чапљинце	24. Брзи Брод
8. Бубањ	25. Доња Студена
9. Пасја Пољана	26. Горња Студена
10. Малошине	27. Ванцарево
11. Класура	28. Чуљеник
12. Кнежица	29. Јелашница
13. Ђурлина	30. Вања
14. Церушина	31. Раутово
15. Чезина	32. Просек
16. Габровац	33. Островица
17. Бератово	34. Куновица

35. Сићево	51. Горњи Корман
36. Малча	52. Доњи Корман
37. Пасјача	53. Церје
38. Ореовац	54. Горња Топоница
39. Горња Врежина	55. Паљина
40. Кнез Село	56. Бравље
41. Врело	57. Миљковац
42. Јасеновик	58. Берчице
43. Гор. Матијевац	59. Вртиште
44. Доња Врежина	60. Трупале
45. Каменца	61. Чумурава
46. Доњи Матијевац	62. Мезграја
47. Ум	63. Чивлак
48. Лесковић	64. Медошевац, и
49. Рујник	65. Поповац.
50. Бреница	

2. Заплањски срез, коме да буде среска канцеларија у Доњем Душнику, а привремено у Нишу, и да му припадну ова села:

1. Д. Присијан	25. Краставче
2. Г. Присијан	26. Копривица
3. Равна Дубрава	27. Прокопова Кутина
4. Комарица	28. Драшкова Кутина
5. В. Крчимир	29. Јагичје
6. М. Крчимир	30. Гркиње
7. В. Вртоп	31. Марија Кутина
8. М. Вртоп	32. Горње Влаче
9. Шебет	33. Горњи Барбеш
10. Личје	34. Доњи Барбеш
11. Семче	35. Топоница
12. Ступница	36. Ново-Село
13. Доње Драговље	37. Владандрица
14. Гаре	38. Русна
15. Горње Драговље	39. Дукач
16. Доњи Душник	40. Грајевице
17. Сопотница	41. Слатина
18. Миљковац	42. Јануња
19. Горњи Душник	43. Дрјевац
20. Калетинац	44. Букиновица
21. Овсинци	45. Злокућане
22. Чагровац	46. Јасеново
23. Ђелије	47. Чивлак
24. Дуга Пољана	48. Јелашница

49. Црковница	53. Горња Лукошница
50. Градашница	54. Доња Лукошница, и
51. Разгојна	55. Бабичко.
52. Грахањина	

3. Лесковачки срез, коме да буде среска канцеларија у Лесковцу, и да му припадну ова места:

1. Лесковац, варош	40. Чукљеник
2. Брестовац	41. Стрјковце
3. Кутаеш	42. Вели Поток
4. Шарлинце	43. Накривањ
5. Доње Бријање	44. Чивлак
6. Вогојевац	45. Брза
7. Кумарево	46. Булушка
8. Навалин	47. Сланујенце
9. Бабиште	48. Дрводеља
10. Мрштале	49. Вузова Глава
11. Номаница	50. Тодоровце
12. Злоћудово	51. Вина
13. Горње Крајнице	52. Миросевце
14. Братмилонце	53. Герина
15. Мањојловце	54. Радоњина
16. Доње Крајнице	55. Турековац
17. Бадинци	56. Велановце
18. Губеревац	57. Стопања
19. Горњи Буниброд	58. Сварце
20. Доњи Буниброд	59. Доње Трњане
21. Жижавина	60. Власе
22. Велика Габровница	61. Горње Трњане
23. Мала Копашница	62. Горње Синковце
24. Мала Габровница	63. Доње Синковце
25. Залужане	64. Винарци
26. Зољево	65. Залужња
27. Тулово	66. Прибој
28. Слатина	67. Подријанце
29. Велика Копашница	68. Мира
30. Велико Трњане	69. Стопања
31. Пресечина	70. Печењенац
32. Рударе	71. Дуљаве
33. Шајновац	72. Липовица
34. Паликућа	73. Чеклин
35. Шинице	74. Брејановце
36. Горња Јања	75. Капшатар
37. Доња Јања	76. Чивлак, и
38. Вучије	77. Дедина Бара.
39. Жабљане	

4. Власотиначки срез, коме да буде среска канцеларија у Власотинцима, и да му припадну ова места:

1. Дадинци	27. Бољари
2. Сејаница	28. Црнатово
3. Ковачева Бара	29. Црна Бара
4. Градиште	30. Врезовица
5. Допушње	31. Шиншава
6. Козаре	32. Ковотница
7. Јастребац	33. Рајино Поље
8. Орашје	34. Скрапеш
9. Ладовница	35. Пуњетина
10. Батуловци	36. Пискупово
11. Гложан	37. Липовица
12. Добротин	38. Средор
13. Прилепац	39. Ломница
14. Кукавица	40. Стајковац
15. Руње	41. Власотинци, варошница,
16. Ново Село	42. Дарковац
17. Брод	43. Пресла
18. Добро Поље	44. Црвена Јабuka
19. Гаре	45. Радосин
20. Ора	46. Раков До
21. Добровиње	47. Кална
22. Лесковца	48. Градска
23. Врело	49. Јабучовик
24. Дејан	50. Грделница и
25. Свође	54. Црна Трава.
26. Крушевница	

II. У Нишавскоме округу:

1. Нишавски срез, коме да буде среска канцеларија у Широту, и да му припадну ова села:

1. Гиљан	11. Насјач
2. Велики Суводол	12. Присјан
3. Мали Суводол	13. Камик
4. Попор	14. Држина
5. Костур	15. Војнеговци
6. Блазо	16. Смрдан
7. Лопашница	17. Сухово
8. Церовик	18. Јалбатина
9. Бари Чољук	19. Веровица
10. Расница	20. Власи

21. Гор. Држина	44. Милојковац
22. Грапа	45. Срећковац
23. Бањски До	46. Гојин Дол
24. Планињада	47. Осмаково
25. Доброшево	48. Враниште
26. Станичиње	49. Црнолиште
27. Нишор	50. Шугрин
28. Сопот	51. Стањанци
29. Добри Дол	52. Мирковци
30. Градешница	53. Калва
31. Бериловци	54. Инова
32. Извор	55. Татрусца
33. Јовановац	56. Габровница
34. Крувац	57. Шестигабар
35. Велико Село	58. Засковци
36. Ореовица	59. Јаловик Извор
37. Басара	60. Балта Бериловци
38. Трњане	61. Вртовци
39. Ржана	62. Алдина Река
40. Црвенчево	63. Равно Буџе
41. Одоровци	64. Јања и
42. Чивиглавици	65. Црни Врх.
43. Обреновац	

2. Височки срез, коме да буде среска канцеларија у Великој Лукањи, и да му припадну ова села :

1. Темска	14. Подровеник
2. Рудиње	15. Базовик
3. Рагодеш	16. Церово
4. Ореовица	17. Славиње
5. Топли Дол	18. Брлог
6. Засковци	19. Изатовци
7. Велика Лукања	20. Каменица
8. Бела	21. Еловица
9. Гостуша	22. Дојкинци
10. Поклешница	23. Ржана
11. Мала Лукања	24. Браћевци
12. Завој	25. Росомач, и
13. Копривашићина	26. Реовци.

3. Бело-паланачки срез, коме да буде среска канцеларија у Белој Паланци, и да му припадну ова места :

1. Класура	3. Дол
2. Тујеновац	4. Кли

5. Вукуровац	25. Ново Село
6. Дољна Глама	26. Синац
7. Макиште	27. Трешњанце
8. Дол. Риљ	28. Бабини Бал
9. Дражево	29. Г. Глама
10. Вран Дол	30. Козија
11. Крупац	31. Витановци
12. Гор. Риљ	32. Мирановци
13. Шпај	33. Љубатовци
14. Глаговац	34. Орља
15. Вргудинци	35. Пајеш
16. Тополинца	36. Градиште
17. Вега	37. Долац
18. Мокра	38. Тамњанина
19. Ореовац	39. Црвени Брег
20. Дољ. Копривница	40. Ланиште
21. Гор. Копривница	41. Црча
22. Дивљани	42. Лесковик
23. Кременац	43. Косеновац и
24. Бела Паланка	44. Равни Дол.

4. Лужнички срез, коме да буде среска канцеларија у Лужници, и да му припадну ова села :

1. Звоице	24. Церев Дол
2. Искровци	25. Куса Врана
3. Одоровци	26. Шумковица
4. Јасенов Дол	27. Берин Извор
5. Ракица	28. Пресека
6. Бороно	29. Валниш
7. Прача	30. Ралин
8. Драговита	31. Бабушевац
9. Искрвеница	32. Злокућани
10. Горње Крњино	33. Студена
11. Доње Крњино	34. Стрелац
12. Шљивовик	35. Камбелевци
13. Стрижевац	36. Масуровци
14. Премаљеник	37. Радвињци
15. Извор	38. Бердуј
16. Сурачево	39. Љубе Ражда
17. Горчиши	40. Гричар
18. Радошевац	41. Линово
19. Калуђерево	42. Куваница
20. Вава	43. Завидинци
21. Стог	44. Дол
22. Сиња Глава	45. Врстов Дол
23. Кијовац	46. Остатовица

47. Штрбовац	51. Модра Стена
48. Мало Бојинци	52. Братшовац
49. Мазграја	53. Ресвик и
50. Велики Војинци	54. Бежиште.

III. У Врањскоме округу:

1. Пчински срез, коме да среска канцеларија буде у Врању, и да му припадну ова села:

1. Моштаница	38. Лепчице
2. Ранутовце	39. Копанане
3. Бресница	40. Русце
4. Клашњица	41. Сурдуљ
5. Гор. Баљинови	42. Турковица
6. Мечковац	43. Марганце
7. Суви Дол	44. Пуношевце
8. Рашка	45. Луково
9. Пљачкавица	46. Варбарушице
10. Тесовиште	47. Наставце
11. Обличка Села	48. Средњи Део
12. Струганица	49. Лева Река
13. Гумеринице	50. Тибужде
14. Војиндел	51. Златокоп
15. Собина	52. Дулац
16. Доброшево	53. Доњо Требешње
17. Шинранце	54. Горњо Требешње
18. Доње Врање	55. Куничице
19. Гор. Нерадови	56. Ратаје
20. Дол. Нерадови	57. Прии Лук
21. Рабнице	58. Бок
22. Стронско	59. Ново Село (Жбевци)
23. Павловице	60. Ђуковац
24. Дубница	61. Товлац
25. Катун	62. Брезовица
26. Содерце	63. Вишеви
27. Вуношевац	64. Стари Глог
28. Миливојце	65. Бабина Пољана
29. Честеми	66. Вања
30. Преображење	67. Бумарево
31. Гор. Отуља	68. Изумна
32. Дол. Отуља	69. Првонек
33. Гор. Жабско	70. Прии Врх
34. Дол. Жабско	71. Сливница
35. Боњска	72. Дуга Лука
36. Буштрање	73. Корбевац
37. Буљесовце	74. Бујковац

75. Липовица	83. Крива Феја
76. Пањевље	84. Ново Село
77. Преволац	85. Сувојница
78. Себе Врања	86. Декутинци
79. Врбово	87. Стајковци
80. Богошевац	88. Рђавица и
81. Несврта	89. Полом.
82. Класурица	

2. Пољанички срез, коме да среска канцеларија буде у Големом Селу, и да му припадну ова села:

1. Прибој	30. Дреновац
2. Мазараћ	31. Секарије
3. Островица	32. Ушевце
4. Стубол	33. Смиљевци
5. Јовац	34. Урманци
6. Белановце	35. Влаче
7. Велишево	36. Рождаце
8. Равна Река	37. Станце
9. Лепенца	38. Градња
10. Бачвиште	39. Крушева Глава
11. Кацаун	40. Стрешак
12. Дреновац	41. Мијаковце
13. Сува Морава	42. Големо Село
14. Куново	43. Студина
15. Солачка Сена	44. Тумба
16. Костомлатица	45. Лалинице
17. Српски Дол	46. Липовина
18. Јагњило	47. Гор. Округлица
19. Врстово	48. Дол. Округлица
20. Кукавица	49. Мелово
21. Калиманце	50. Мртвица
22. Д. Баљиновице	51. Бистрица
23. Репнице	52. Кораћевац
24. Гор. Јабучко	53. Граово
25. Дол. Јабучко	54. Репиште
26. Јастребац	55. Теговиште
27. Рдово	56. Ореовица и
28. Летовиште	57. Несврта.
29. Зебнице	

3. Масурички срез, коме да среска канцеларија буде у селу Власини, и да му припадну ова села:

1. Руђићи	4. Калиманци
2. Кржинци	5. Козница
3. Дуљани	6. Манајале

7. Битврџа.	26. Дут Деа
8. Вучеделци	27. Мачкатица
9. Дол. Романовци	28. Мањак
10. Гор. Романовци	29. Гузевље
11. Сурдуљина	30. Лебет
12. Прекодолци	31. Власина
13. Виновци	32. Топли Дол
14. Луковци	33. Предсјае
15. Длогојница	34. Лични Дол
16. Алакинци	35. Криелица
17. Житораџа	36. Бричевије
18. Једлашина	37. Гарине
19. Масурица	38. Цеп
20. Загужани	39. Сушевије
21. Дипово	40. Конигарце
22. Лескова Бара	41. Леутеж
23. Дајино Село	42. Војшина, и
23. Баџијевац	43. Послојце.
25. Кијевац	

IV. У Топличкоме округу:

1. Добрички срез, коме да среска канцеларија буде у Прокупљу, и да му припадну ова места:

1. Сечаница	22. Гор. Расовача
2. Петровац	23. Дол. Расовача
3. Дудулајац	24. Вучић
4. Бресница	25. Вожурна
5. Крајковац	26. Бериње
6. Вилег	27. Самариновац
7. Крупац-Круш	28. Делевац-Долан
8. Мрамор	29. Кочан
9. Облачина	30. Влахово
10. Рожина	31. Лукомир
11. Валичевац	32. Речица
12. Арбанасац	33. Јасеница
13. Гор. Стражава	34. Житораџа
14. Вугариновац	35. Шајиновац
15. Меровина	36. Пуковац
16. Врест	37. Дол. Цриатово
17. Валанцац	38. Гарић
18. Граднице	39. Сърдић
19. Мекши	40. Вуковац
20. Костадинач	41. Дол. Стражава
21. Ново Село	42. Орљан

43. Леваја	65. Бабин Поток
44. Батушница	66. Драшковац
45. Аршановац	67. Дреновац
46. Гор. Девча	68. Меџа
47. Дол. Девча	69. Гор. Бријање
48. Гласинац	70. Дол. Бријање
49. Костанина	71. Бадњевац
50. Цигољ	72. Гор. Цриатово
51. Дешаловци	73. Грудан
52. Класурица	74. Тополица
53. варош Прокупље	75. Асановац
54. Ђакус	76. Пасјача
55. Пејковац	77. Дудово
56. Валиновац	78. Момчило
57. Гор. Кординац	79. Студенац
58. Дол. Кординац	80. Добротић
59. Вајчиновац	81. Бучинац
60. Микуловац	82. Водина
61. Шарлинац	83. Бела Вода
62. Вољчинац	84. Губетин, и
63. Подина	85. Поток.
64. Појата	

2. Прокупачки срез, коме да среска канцеларија буде у селу Белоњину, но привремено у Прокупљу и да му припадну ова села:

1. Ковандук	20. Преколуце
2. Вамбурек	21. Древица
3. Д. Трнава	22. Д. Бресница
4. Будатовац	23. Г. Бресница
5. Пашинце	24. Орашан
6. Д. Речица	25. Кондељ
7. Г. Речица	26. Д. Сварча
8. Г. Трнава	27. Маџера
9. Релинци	28. Г. Сварча
10. Баботинце	29. Д. Јашаница
11. Поток	30. Г. Јашаница
12. Д. Плана	31. Коњуша
13. Ресинци	32. Белоњин
14. Меровци	33. Претежан
15. Мршељ	34. Д. Драгуша
16. Велика Плана	35. Г. Драгуша
17. Дреновац	36. Алабан
18. Бресничкић	37. Шулемањ
19. Кончић	38. Међу-хан

39. Претрешња	72. Манастирце
40. Придворица	73. Церовина
41. Кача-пур	74. Мали Кутловац
42. Чучале	75. Велики Кутловац
43. Ценица	76. Мучање
44. Д. Пребреза	77. Д. Плочник
45. Г. Пребреза	78. Г. Плочник
46. Блаце	79. Д. Топоница
47. Д. Врбовце	80. Г. Топоница
48. Г. Врбовце	81. Д. Бејаштица
49. Попово	82. Прекаштина
50. Сабаница	83. Г. Бејаштица
51. Буковац	84. Буколорамно
52. Д. Трбуње	85. Пестин
53. Г. Трбуње	86. Обртинце
54. Цукела	87. Јабучје
55. Рашица	88. Раја
56. Тунаре	89. Широкоњево
57. Суводол	90. Крушевица
58. Стубаљ	91. Бресје
59. Ваце	92. Арбанашка
60. Калудра	93. Смрдан
61. Тмава	94. Прекади
62. Спање	95. Гајиновац
63. Прескочна	96. Шишмановац
64. Коње	97. Г. Ковуша
65. Више Село	98. Пискаљ
66. Чунгуле	99. Тушинце
67. Вачиновце	100. Вича
68. Потурђаја	101. Точан
69. Барбатовић	102. Грабовица
70. Д. Гргуре	103. Тргови-лаз, и
71. Г. Гргуре	104. Богудевац.

3. Косаничка срез, коме да буде среска канцеларија у Куршумлији, и да му припадну ова места:

1. Барлово	11. Перуника
2. Вршевце	12. Влајиње
3. Бело Поље	13. Муљевић
4. Плаковић	14. Невада
5. Ново Село	15. Жуча
6. Пепелевац	16. Сагоњево
7. Мачковац	17. Пачорађа
8. варошица Куршумлија	18. Паваштица
9. Д. Микуљана (Српнџ).	19. Мерћез
10. Г. Микуљана	20. Магова

21. Мала Река	} Трећак	68. Шама Лука
22. Шарбар		69. Мировце
23. Трећак		70. Васиљевце
24. Д. Левић		71. Трпеза
25. Г. Левић		72. Заграђа
26. Судумље		73. Свиљинште
27. Чокотаре		74. Баћо Глава
28. Терекаре		75. Мирнина
29. Кнежево		76. Тивовце
30. Равниште		77. Врело
31. Грабовица		78. Г. Шатра
32. Дединце		79. Жагрова
33. Топрман		80. Растелица
34. Космаћ		81. Вањска
35. Крчмар		82. Д. Шатра
36. Кућ		83. Трмца
37. Дозна		84. Буњанице
38. Г. Крчмар		85. Дабиновац
39. Кастрат		86. Тачевац
40. Каменица		87. Дуг Део
41. Висока		88. Бесолина
42. Лумница		89. Данковић
43. Гуривница		90. Лугћ
44. Механа		91. Дуга Лука
45. Полом		92. Брестовац
46. Власа		93. Селова
47. Дешашка		94. Игриште
48. Рап		95. Пачарада
49. Буринице		96. Порада
50. Калудра		97. Пардус
51. Купино		98. Бачић
52. Зебица		99. Љугова
53. Куза		100. Жалица
54. Вучјак		101. Калиманце
55. Прекорађа		102. Д. Луково
56. Раковица		103. Сеоце
57. Вегрмен		104. Г. Луково
58. Кутлаж		105. Требиње (Трешњевица)
59. Мачија		106. Мрча
60. Рударе		107. Трајина
61. Воће		108. Штава
62. Љуша		109. Вибица
63. Орача		110. Радумје
64. Паваштица		111. Ковина
65. Водица		112. Иричић
66. Орлиште		113. Витош
67. Матарова		114. Домишевић

115. Бело Поље	121. Планина
116. Блажево	122. Мијоковић
117. Боранце	123. Марушић
118. Градац	124. Бело Врдо
119. Бозовци	125. Лесково, и
120. Заплавина	

4. Јабланички срез, коме да буде ереска канцеларија у Лебанима, и да му припадну ова села:

1. Бошњаци	30. Штулац
2. Тогочевац	31. Преко Пчелица
3. Пергата	32. Рујниковац
4. Теловац	33. Радовце
5. Лугаре	34. Кривача
6. Пусто Војловце	35. Мијанлица
7. Пекавица	36. Бувце
8. Враковице	37. Будекаре
9. Вел. Војновце	38. Тупале
10. Коњина	39. Дрводеља
11. Ждеглово	40. Сковрца
12. Дубово	41. Гргуровац
13. Граница	42. Кљајини
14. Лопатница	43. Леопаштица
15. Горње Бријање	44. Капит
15. Стубла	45. Радевце
17. Плавци	46. Равна Бања
18. Придворица	47. Грбовче
19. Бинђуша	48. Мушница
20. Драговац	49. Власа
21. Бојник	50. Моравце
22. Црквица	51. Лукат
23. Мајковац	52. Сјерина
24. Гор. Кољувце	53. Савриц
25. Доње Кољувце	54. Међа
26. Лебане	55. Дреновац
27. Шумане	56. Црнатово
28. Шилово	57. Грудеш
29. Гељега	58. Топовица

Препоручујемо Нашем министру унутрашњих дела, да овај указ изврши.

6. Фебруара 1879.
у Нишу.

Министар унутрашњих дела,
Ген. Мијаковић с. р.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости Божијој и вољи народа,

КНЕЗ СРПСКИ.

На предлог Нашег министра финансије, и по саслушању Нашег министарског савета, а на основу законодавног решења од 19 Децембра 1878 год. наредили смо и наређујемо:

Члан 1.

Изменитају се ђумручке станице, које су биле на старој граници Србије према Турској, за сад:

I. Према кнежевини Вугарској:

1. ђумрук грамадски, у Цариброд, под именом царибродски;
2. ђумрук пандиралски, у Брезник, под именом брезнички; и
3. ђумрук суповачки, у Балтабериловац, под именом балтабериловачки.

II. Према Турској:

1. ђумрук алексиначки, у Врању, под именом врањски; и
2. ђумрук Јанкове Класуре, у Куршумлаву, под именом топлачки.

Члан 2.

Отварају се нове љумручке станице на Дрини, и то:

1, у Малом Зворнику, под именом мало-зворнички; и

2, у Љешници, под именом љешнички.

Наш министар финансије, нека овај указ изврши.

9. Фебруара 1879.

у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

Министар финансије,

В. Јовановић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости Божијој и вољи народа.

КЊАЗ СРПСКИ.

На предлог Нашег Министра финансије, и по саслушању Нашег Министарског Савета, а на основу XVI и XVII члана закона о српским народним новцима од 10. Децембра 1878. године, одредили смо и одређујемо:

ТАРИФУ,

по којој ће наше државне благајне примати стране новце у динарској течају.

Члан 1.

А., Новци држава, које сачињавају новчани савез на основу међународне конвенције закључене у Паризу 23. (11.) Децембра 1865., или које иначе по начелима и одредбама те конвенције своје новце кују.

Метал	НАЗИВ НОВЦА	ТЕЖИНА У ГРАМОВИМА	САДРЖИНА ЧИСТОГ ЗЛАТА ИЛИ СРЕБРА НА ХИЛАДУ ДЕЛОВА	ВРЕДНОСТ	
				ДИНАРА	ПАРА
I. Француски					
Злато	100 франака ...	32.258	900	100	—
	50 " ...	16.129		50	—
	20 " ...	6.452		20	—
	10 " ...	3.226		10	—
Сребро	5 " ...	1.613	835	5	—
	5 " ...	25.000		4	50
	2 франка ...	10.000		1	80
	1 франак ...	5.000		—	90
	50 сантим. ...	2.500		—	45

Метал	НАЗИВ НОВЦА	ЗАКОНА ТЕЖИНА У ГРАМОВИМА	САДРЖИНА ЧИСТОГ ЗЛАТА ИЛИ СРЕБРА НА КИЛОГРАЈУ ДЕЛОВА	ВРЕДНОСТ	
				ДИНАРА	ПАРА
II. Белгијски.					
Злато	20 франака	6. ⁴⁵²	900	20	—
	10 "	3. ²²⁶		10	—
Сребро	5 "	25. ⁰⁰⁰	835	4	50
	2 франка	10. ⁰⁰⁰		1	80
	1 франак	5. ⁰⁰⁰		—	90
	50 сантима	2. ⁵⁰⁰		—	45
III. Италијански					
Злато	100 лира	32. ²⁵⁸	900	100	—
	50 "	16. ¹²⁹		50	—
	20 "	6. ⁴⁵²		20	—
	10 "	3. ²²⁶		10	—
Сребро	5 "	1. ⁶¹³	835	5	—
	5 "	25. ⁰⁰⁰		4	50
	2 лире	10. ⁰⁰⁰		1	80
	1 лира	5. ⁰⁰⁰		—	90
50 центезима	2. ⁰⁰	—	45		
IV. Швајцарски					
Сребро	5 франака	25. ⁰⁰⁰	835	4	50
	2 франка	10. ⁰⁰⁰		1	80
	1 франак	5. ⁰⁰⁰		—	90
	50 сантима	2. ⁵⁰⁰		—	45
V. Грчки					
Злато	100 драхама	32. ²⁵⁸	900	100	—
	50 "	16. ¹²⁹		50	—
	20 "	6. ⁴⁵²		20	—
	10 "	3. ²²⁶		10	—
Сребро	5 "	1. ⁶¹³	835	5	—
	5 "	25. ⁰⁰⁰		4	50
	2 драхме	10. ⁰⁰⁰		1	80
	1 драхма	5. ⁰⁰⁰		—	90
50 левата	2. ⁵⁰⁰	—	45		

Метал	НАЗИВ НОВЦА	ЗАКОНА ТЕЖИНА У ГРАМОВИМА	САДРЖИНА ЧИСТОГ ЗЛАТА ИЛИ СРЕБРА НА КИЛОГРАЈУ ДЕЛОВА	ВРЕДНОСТ	
				ДИНАРА	ПАРА
VI. Нови аустро-угарски					
Злато	8 форината, 20 франака	6. ⁴⁵²	900	20	—
	4 форинте, 10 франака	3. ²²⁶		10	—

Б. Новци, који нису ковани по начелима и одредбама међународне новчане конвенције од 1865.

Метал	НАЗИВ НОВЦА	ЗАКОНА ТЕЖИНА У ГРАМОВИМА	САДРЖИНА ЧИСТОГ ЗЛАТА ИЛИ СРЕБРА НА КИЛОГРАЈУ ДЕЛОВА	ВРЕДНОСТ	
				ДИНАРА	ПАРА
I. Руски					
Злато	Полумперијал, 5 рубаља	6. ³⁴³	916. ⁰⁰	20	50
Сребро	Рубља, 100 ко- пејака	20. ³³⁵	868. ⁰⁰	3	30
II. Стари аустро-угарски					
Злато	Дукат	3. ⁴⁹⁰	986	11	75
Сребро	Форинта, 100 крајцара	12. ³⁴⁵	900	2	—
III. Немачки					
Злато	20 марака	7. ⁹⁶³	900	24	50
	10 "	3. ⁹⁸²		12	25
Сребро	5 "	27. ⁷⁷⁷	—	4	60
IV. Енглески					
Злато	Суверен, фунта стерлинга, 20 шиллина	7. ⁹⁵⁸	916. ⁰⁰	25	—

Метал	НАЗИВ НОВЦА	ЗАКОНА ТЕЖИНА У ГРАМОВИМА	САДРЖИНА ЧИСТОГ ЗЛАТА ИЛИ СРЕБРА НА ХИЛАДУ ДЕЦИМА	ВРЕДНОСТ	
				ДИНАРА	ПАРА
V. Турски.					
Злато	Мецедија цела, 100 гроша	7. ²¹⁶	916. ⁶⁶	22	60
	Мецедија поло- вина, 50 гроша .	3. ⁶⁰⁸		11	30
	Мецедија четвр- тина, 25 гроша .	1. ⁵⁰⁴		5	—
Сребро	Мецедија 20 гр.	24. ⁶⁶⁵	830	4	—

Члан 2.

Државне благајне не ће примати:

а., Оне стране новце, који нису у овој тарифи именовани.

б., Стране новце, који су излизани, крњави, непуноважни (јексични), бушени или иначе оштећени и искварени.

Члан 3.

Стране сребрне новце без разлике државне благајне примаће у једном плаћању само до 25%.

Члан 4.

Ова тарифа почеће важити од 1. Марта ове године.

Наш министар финансије нека овај указ изврши.

9. Фебруара 1879.

у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

Министар финансије,
В. Јовановић с. р.

ПРАВИЛА

за артиљеријски комитет.

На основу члана 6. устројства војних комитета, а саобразно опредељењима овога, министар војни прописује следећи пословни ред и надлежност артиљеријског комитета:

Члан 1.

Артиљеријски комитет, као специјално војво научно надлештво, *непосредни је помоћни орган министра војног*, те по томе и стоји у званичној вези само с њиме и са главним генералштабом, а средством свога председника.

Члан 2.

У круг рада артиљеријског комитета спада: научно и практично испитивање и оцена следећих питања:

а, наоружање наше војске и то: како садашњим оружјем, које је на употреби код војске, тако и најсходније преоружавање са новим.

б, наоружање градова и утврђених положаја и опсадна и градска артиљерија.

в, утврђење и извршење утврђења са артиљеријског гледишта.

г, техничка производња наших артиљеријских радионица: оружја, муниције, барута, подвоза и запрежних материјала.

д, слагалишта (арсенали, депони) израђеног и сировог артиљеријског материјала, односно примања и чувања; барутни магацини, односно конструкције и построја истих.

е, устројство артиљеријских команди и надлештава, устројство артиљерије и њена администрација. Израђивање

правила и прописа по струци артиљеријској, одређивање програма предавања за артиљеријске школе, оцењивање стручних књига и проналазака и пројектовање награда за то.

Осим тога комитет има да прати и проучава свеколики савремени развитак артиљерије, и да предлаже сходне примене код нас (члан 3. устројства.)

Члан 3.

Комитет следује позиву главног ђенералштаба, односно решавања појединих питања, која му овај на миње послао буде; тако исто и кад га овај позове ради заједничког претреса каквог важног питања, (чл. 2. устројства в. комитета;) а у подобним питањима и оба комитета (артиљеријски и инжињирски) могу се споразумети, да заједнички какво важно техничко питање претресају и реше.

Члан 4.

За одривљање својих послова, комитет држи састанке, које председник по потреби одређује. У позиву сваки пут саопштава члановима предмет, о коме ће се саветовати и решавати.

Члан 5.

О сваком састанку по текућем броју саставља се протокол у који се заводи:

а, предмет за расправљање и од кога је упућен.

б, побуде предходеће закључку (са појединим мишљењем ако га буде.)

в, закључак присутних чланова, који се гласањем, почевши од најмлађег у седници, доноси.

Члан 6.

У пуноважним седницама вредиће они закључци или решења, за која да глас апсолутна већина чланова; а ако

је парни број чланова при решавању, па се гласови поделе, онда важи она половина, у којој је глас председников или његовог заменика.

Члан 7.

У седници деловођа има право гласања као и други чланови.

Члан 8.

Протокол сваке седнице подписује председник и сви присутни чланови, а закључак у виду реферата са подписом председниковим шаље комитет министру војном или главном ђенералштабу (чл. 2. устројства) *као миње своје или предлог.*

Члан 9.

Комитет може држати своје седнице, кад буде на скупу више од половине чланова.

Члан 10.

За свако важније питање, пре него што га узме у расправу, комитет може одредити одбор из своје средине; а то исто може учинити и за израду појединих извешћа, саставља и цртежа, кад се потреба укаже.

Кад одбор свестрано проучи питање, онда о њему подноси комитету извештај, који се у седници оцењује.

Члан 11.

Комитет може сходно члану 4. устројства затражити увек миње и од осталих стручњака, који нису чланови комитета, па били они у месту или на страни, и они су дужни одазвати се томе.

Члан 12.

Да ли ће се и у колико рад комитета износити на јавност у званичном војном листу, решаваће војни министар.

Члан 13.

Кореспонденцију, која се тиче унутрашње администрације комитета, као надлежства у опште, води председник са војним министарством по правилу о деловодству власти без судовања чланова.

Члан 14.

Деловођа је непосредно подчињен председнику, и њему одговара за тачност вођена записника рада артиљеријског комитета, онако исто, као што је одговоран и за тачно одправљање осталих административних послова.

Члан 15.

Кад председник не може доћи на састанак, јавиће то најстаријем члану и препоручиће му да га заступи. У том случају заступник председников има сва права и дужности председникове.

Члан 16.

Ако се догоди, да коме члану комитета не буде могуће на састанак доћи, због службених или иначе оправдавајућих пренова, дужан ће бити да благовремено о том извести председника, са наводом узрока о изостанку.

Члан 17.

Комитет предлаже лица, која би требало слати у стране државе, ради присуствовања при пробама и штудирања по струци артиљеријској и израђује за то нужне инструкције.

Члан 18.

За научно и практично расправљање артиљеријских техничких питања, комитету стајаће на расположењу.

а, библиотека, снабдевена са важнијим војним списима и журналима; а докле се ово по времену и могућству не обра-

зује, служиће се комитет оном главног генералштаба, војне академије и артиљеријског одељења војног министарства.

б, артиљеријско стрелиште са потребним справама за артиљеријске опште.

в, збирка оружја и артиљеријске опреме у природи, моделима и пртежима, како наше тако и осталих држава, и од свију војних стручних проналазака, која ће се постепено сабирати према средствима и прилици.

Члан 19.

Од свих ових, као и од осталих канцеларијских ствари својих, комитет ће водити инвентаре по пропису, а рачунополагач биће по правилу сâм председник као старешина надлежства.

Члан 20.

За набавке свега у опште, што је комитету потребно, обраћаће се председник с предлозима министру, на ће се ове по одобрењу вршити у надлежном одељењу војног министарства.

Члан 21.

Комитет нема никакве новчане администрације, јер му персонал, који не припада стално каквој команди или каквоме војном надлежству, прима плату непосредно на каси војног министарства, по списку општем са особљем овога.

Члан 22.

За унутрашњу своју администрацију комитет има нарочити деловодни протокол одвојен од седничког протокола.

Члан 23.

Комитет подноси инвентаре своје главној контроли непосредно.

Члан 24.

За извршење опита тражиће комитет увек кратким путем од команданта стајаће војске потребан број људи са нужном опремом, а начелник артиљеријске управе стављаће комитету на расположење све, што комитет буде тражио, у колико то не потребује нарочитог решења министарског.

По овим правилима управљаће се од сада комитет и они, којих се ова у колико буде тичала.

ФЖ 941.

16. Фебруара 1879.

у Београду.

*Министар војни,
почасни ађутант Његовог
Височанства Ђаза,
генерал-штабни потпуковник,
Јов. Мишковић с. р.*

ПРАВИЛА

за инжењирски комитет.

На основу члана 6. устројства војних комитета, а саобразно опредељењима овога, министар војни прописује следећи пословни ред и надлежност инжењирског комитета:

Члан 1.

Инжењирски комитет, као специјално војно научно надлештво, *непосредни је помоћни орган министра војног*, те по томе и стоји у званичној свези само с њиме и с главним генералштабом, а средством овога председника.

Члан 2.

У круг рада инжењирског комитета спада научно и практично испитивање и оцена следећих питања:

а, техничко-инжењирске стране постојећих градова у нашој отачбини, кад се поведе реч о томе, како да се оснаже, одржавају или пониште, даље, како би валамо солидно и целесходно утврдити положаје за одбрану на границама и унутрашњости отачбине, како пак, саобраћајне пруге и свезне тачке ових, када су оне важне по трговину, или војне цели, како прелазе преко река, теснаце планинске и у оште сваку важнију стратегијску тачку и т. д.

б, како да се изведу трасе комуникација (обични друмови, водени, жељезнички, мостови) с обзиром на тачке, које имају војничке важности на томе простору а са гледишта фортификацијског; нарочито пак оне трасе, које улазе у рејон већ постојећих градова, или ипаче већ утврђених положаја.

в, како да се савршено и подвуче извуче сва могућа корист (са техничког гледишта) од употребе друмова, било

обичних, водених или жељезничких, приликом преноса људства, стоке, војног материјала, убојне опреме, болесника и т. д. за време рата или мира.

г, израђивање правила и основа (порама), по којима би се управљали извршници свију војних грађевина, па биле ове фортификационог значаја, или би се типале становања војника и војничке стокe или смештаја предмета, као што су; касарне, болнице, учионице, административне зграде, радионице, ансене, казнене заводи, стражаре, ковушнице, магацини, барутни магацини и т. д.

д, унутрашње утврђење инжењирске трупе у опште, а па по се: нијонирских батаљона са одељењима, минара, сапера, понтонара и понтовирских екипажа; војно телеграфских, жељезничких и градских инжењирских одељења и т. д.

е, наоружање ових трупа и одељења и снабдевање њихових делова са инструментима, алатима, израђеним и сировим материјалом и т. д.

ж, израђивање правила за војно-инжењирске заводе: радионице, магацине израђених предмета, градских слагалишта: као и одређивање нужног броја ових завода.

з, израђивање правила и прописа по струци инжењирској, одређивање програма предавања за инжењирске школе, оцењивање стручних књига и проналазака и пројектовање на града за то.

Осим тога комитет има да прати и проучава свеколики савремени развитак инжењерије и да предлаже сходне примене код нас (члан 3. устројства.)

Члан 3.

Комитет сљедује позиву главног ђенералштаба, односно решавања појединих питања, која му овај на мишење послао буде; тако исто и кад га овај позове ради заједничког претреса каквог важног питања (чл. 2. устројства и. комитета); а у подобним питањима и оба комитета (артиљеријски и инже-

њирски) могу се споразумети, да заједнички какво важно техничко питање претресају и реше.

Члан 4.

За одривљање својих послова комитет држи састанке, које председник по потреби одређује. У позиву сваки пут саопштава члановима предмет, о коме ће се саветовати и решавати.

Члан 5.

О сваком састанку по текућем броју саставља се протокол, у који се заводи:

а, предмет за расправљање и од кога је упућен.

б, побуде предходеће закључку (са појединим мишљењем ако га буде.)

в, закључак присутних чланова, који се гласањем, почевши од најмлађег, у седници доноси.

Члан 6.

У пуноважнијим седницама вредиће они закључци или решења, за која да глас апсолутна већина чланова; а ако је нарни број чланова при решавању, па се гласови поделе, онда важи она половина, у којој је глас председников, или његовог заменика.

Члан 7.

У седници деловођа има право гласања, као и други чланови.

Члан 8.

Протокол сваке седнице подписује председник и сви присутни чланови, а закључак у виду реферата са подисом председниковим шаље комитет министру војном или главном ђенералштабу (чл. 2. устројства) као мишење своје или предлог.

Члан 9.

Комитет може држати своје седнице, кад буде на скупу више од половине чланова.

Члан 10.

За свако важније питање, пре него што га узме у расправу, комитет може одредити одбор из своје средине; а то исто може учинити и за израду појединих извешћа, саставака и цртежа, кад се потреба укаже.

Кад одбор свестрано проучи питање онда о њему подноси комитету извештај, који се у седници комитета оцењује.

Члан 11.

Комитет може сходно члану 4. устројства затражити увек мише и од осталих стручњака, који нису чланови комитета, на били они у месту или на страни, и они су дужни одазвати се томе.

Члан 12.

Да ли ће се и у koliko рад комитета износити на јавност у званичном војном листу, решаваће војни министар.

Члан 13.

Кореспонденцију, која се тиче унутрашње администрације комитета, као надлежства у опште, води председник са војним министарством по правилу о деловодству власти без суделовања чланова.

Члан 14.

Деловођа је непосредно подчињен председнику, и њему одговара за тачност вођења записника рада инжењирског комитета, онако исто, као што је одговоран и за тачно одржавање осталих административних послова.

Члан 15.

Кад председник не може доћи на састанак, јавиће то најстаријем члану и препоручиће му да га заступи. У том случају заступник председников има сва права и дужности председникове.

Члан 16.

Ако се догоди да коме члану комитета не буде могуће на састанак доћи, због службених или иначе оправдајућих преона, дужан ће бити да благовремено о томе извести председника са наводом узрока о изостанку.

Члан 17.

Комитет предлаже лица, која би требало слати у стране државе ради присуствовања при пробама и штудирања по струци инжењирској, и израђује за то нужне инструкције.

Члан 18.

За научно и практично расправљање инжењирских техничких питања комитету стајаће на расположењу:

а, библиотека стручних књига, одабраних војно инжењирских списа, периодичних журнала и т. под.; а докле се ова по времену и могућству не образује, служиће се комитет овом, главног генералштаба, војне академије и инжењирског одељења војног министарства.

б, инжењирски полигон (земљиште на коме се сваковрсно опити и вежбања инжењирска чине) и т. д.

в, збирка модела, цртежа и сваковрсног материјала, инструмената и алата, што је од потребе за опите, и од важности је по савремено развијене војно-инжењирске струке, како наше тако и осталих држава, и од свију новијих стручних проналазака, која ће се постепено сабирати према средствима и прилици.

Члан 19.

Од свију ових, као и од осталих канцеларијских ствари, комитет ће водити инвентаре по пропису, а рачунополатач биће по правилу сам председник као старешина надлежства.

Члан 20.

За набавке свега у опште, што је комитету потребно, обраћаће се председник с предлозима министру, па ће се ове по одобрењу вршити у надлежном одељењу војног министарства.

Члан 21.

Комитет нема никакве новчане администраније, јер му персонал, који не припада стално каквој команди или каквоме војном надлештву, прима плату непосредно на каси војног министарства по списку општем са особљем овога.

Члан 22.

За унутрашњу своју администрацију комитет има нарочити деловодни протокол одвојен од седничког протокола.

Члан 23.

Комитет подноси инвентаре своје главвој контроли непосредно.

Члан 24.

За извршење општа, тражиће комитет увек кратким путем од команданта стајаће војске потребан број људи са нужном опремом.

По овим правилима управљаће се од сада комитет и они, којих се ова у колико буду тицала.

ФМ 867.

16. Фебруара 1879.

Београд.

*Министар војни,
почасни ађутант Ђевоваг Високичинеца,
генералмајорски потпуковник,
Јов. Микшић с. р.*

ПРАВИЛА И УПУТСТВА

за извршење закона о српским народним новцима, од
10. Децембра 1878. год.

Члан 1.

На основу члана XVI и XVII закона о српским народним новцима, од 10. Децембра 1878. год., указом књажевима од 9. Фебруара 1879. год. одређена је тарифа страним новцима, које ће наше благајне у динарском течају од 1. Марта 1879. год. примати.

У чл. 1. ове тарифе, а под А) побројани су они страни златни и сребрни новци, који су сковани по начелима и одредбама међународне новчане конвенције од 23. (11.) Децембра 1865. год. и које ће наше благајне примати по вредности која им је тарифом означена.

У чл. 1. ове тарифе, под В) означено је, које ће од ових страних новца, што нису сковани по одредбама и начелима међународне новчане конвенције, наше благајне и по којој вредности примати.

Члан 2.

Само они страни новци, који су споменути у чл. 1. под А) и В) примаће се у државне благајне и благајне које стоје под надзором државе.

Остали страни новци, који у наведеном члану тарифе нису споменути, неће се у наше државне и јавне благајне никако примати (тач. а. чл. 2. тарифе.)

Исто тако неће се примати ни они страни новци, који су споменути у чл. 1. под А) и В) тарифе, ако су издани, крњави, непуноважни (јекенци), бушени или иначе оштећени и искварени (тач. б. чл. 2. тарифе.)

Члан 3.

Што се тиче страних новаца који нису споменути у тарифи од 9. Фебруара 1879. год., а примани су по досадањој тарифи па се 1. Марта о. г. нађу у државним благајнама, власти ће их одмах, а најдаље за 15 дана послати главној државној благајни, да се с њима по закону поступи, а то, да се изложе продаји.

Оне државне благајне, које главној државној благајни што дугују, или на име прихода што имају давати, послаће јој на отплату свога дуга или прихода све монете, које се по новој тарифи више неће примати, и уз то ће назначити, колико ове монете износе у досадањем течају, а колико кад се претворе у нов течај. А оне благајне, које главној државној благајни нити што дугују нити што на име прихода давати имају, послаће јој речене монете у замену за друге монете по новој тарифи, а на попуњење своје благајне.

Што се продајом ових новаца добије, урачунаће се у ванредни приход, а што се побијањем њихове вредности изгуби, уписаће се у ванредан расход оне рачунске год. у којој се њихова продаја извршила буде. (Чл. XVII. закона о сри. народ. новцима.)

Члан 4.

Депозити, који се код које државне власти, а за рачун приватних, затеку 1. Марта о. г. у монети, која се неће више примати у државне благајне, чуваће се у истој монети све док се питање о њима не расправи, осим ако они, који су их депоновали, затраже, да их замене монетама по новој тарифи, или да их размењу за динаре, на своју штету или корист.

Но ако не би било у благајни баш оне монете у којој су новци били депоновани, а по садашњој тарифи та монета не би се у државне благајне пријимала, или би се пријимала али по нижој вредности, поступиће се овако:

1.) Ако су новци предани у депозит у оној монети, која се и по новој тарифи прима у државне благајне, вратиће се у оној вредности, која је тој монети означена новом тарифом.

2.) Ако су новци предани у депозит у оној монети, коју по новој тарифи наше државне благајне неће више примати, онда ће се вредност ових монета претворити најпре у грошеве. У овом претварању рачунаће се речене монете по оној вредности, која им је призната тарифом у време кад су депоноване. Из грошева превешће се вредност ових монета у динарски течај, па ће се у овоме, а у монети која се у благајни нађе, и по новој тарифи, депозит вратити.

Члан 5.

Што ко има да плати којој државној или јавној благајни, може јој платити у којој хоће од ових монета, које су у оделцима А) В) тарифе споменуте, осим ако је плаћање уговорено у злату. У овом последњем случају платиће се у ма којој од ових златних монета, које су у овој тарифи споменуте, а по вредности која је ту означена.

Кад ко хоће да плати што је држави дужан и у страним сребрним монетама, ове се у једном плаћању не могу пријимати у мери већој од 25%. (Чл. 3. тарифе.)

Члан 6.

Пошто су таксе и друге одредбе о мери државних примања прописане специјалним законима у пореском или царшијском течају, и у разним монетама, то докле се ови закони не замене другим законима који ће таксе и друга примања државна одредити по новом динарском систему, поступиће се у наплатама које се буду вршиле за рачун државе овако:

Где год је вредност примања државних законом одређена у пореском течају, ту ће се та вредност и даље по постојећем закону рачунати у пореском течају, а пошто се рачун изврши и уједно скупи (сумира), онда ће се сума по-

реског течаја претворити у динарски течај, па ће се у овом течају и наплатити.

За обрачунавање динарског течаја служиће узаконени претварач од 42.

Тако ће се и, пр. при наплати ђуручине, трошарине и регалног данка, на декларацији прорачунати, колико се и на ње чега има да наплати у пореском течају, па онда ће се целокупна сума пореских гроша и пара претворити у динаре, као што је напред казано.

Пошто се претворена сума ових такса у динарима на декларацији озвачи, онда се даље испод ове нижу суме узгредних такса, и то у динарском течају. По том ће се све наплатити у динарском течају, а у монети која је новом тарифом означена.

Овако ће исто поступати и судске, полицијске и друге власти у наплаћивању својих такса, у колико ове нису процентом изражене.

У оваквом прорачунавању, као и у наплаћивању ситних такса које су одређене у парама пореским, сваки разломак пара који се покаже кад се порески течај у динарски претвори, рачунаће се у једну целу пару.

Што се тиче наплата ових такса и државних тражбина, које су до сад, по постојећим законима, наплаћиване у *чаршијском течају*, као што су н. пр. таксе поштанске, телеграфске и т. д., пошто закони о овим таксама нису замењени новим законима који би речене таксе у динарском течају одредили, то се рачунање ових такса и даље мора вршити по законима који о њима постоје. И по томе, све ове таксе морају се и даље рачунати у *чаршијском течају*, као што се и при њиховој наплати мора рачунати 20 пара чар. у 10 пара дина., све докле се постојећи закони о тим таксама не замене новим законима који ће речене таксе у динарском течају одредити.

Што се тиче ових такса и наплата државних, које су одређене у нарочитим страним монетама, као у дукатима цесарским, у талирима и цванцикама, поступиће се овако:

1.) Ако је такса или наплата одређена у дукатима цесарским, дакле у монети коју ће и по новој тарифи наше државне благајне примати, онда ће се вредност ове монете у наплати рачунати како је новом тарифом одређена (*чл. 1. одељак В) под II. тарифе.*)

2.) Ако је такса или наплата одређена у талирима или цванцикама, дакле у монетама које по новој тарифи наше државне благајне неће више примати, онда ће се вредност ових монети претворити најпре у грошеве пореске узимајући талир по 12 а цванцик по 2 гроша пор., па ће се за тим из пореских грошева вредност ових монета превести у динарски течај, као што је напред речено, и по том у динарском течају наплату извршити.

Члан 7.

Чланом XX закона о српским народним новцима, од 10 Децембра 1878 год. наређено је, да се како државни рачуни, тако и рачуни и рачунске књиге свију приватних завода, трговаца, занатлија и привредника, имају у будуће водити само по новчаном систему који је реченим законом усвојен, а то у динарима и динарским парама.

А чланом XXI закона о српским народним новцима прописано је, како ће се досадање, пореске и чаршијске вредности претварати у нову динарску вредност.

Да би власти које рачуне воде и полагају, при прелазу из старог у нови течај остале у сагласности, треба са свима својим књигама које припадају рачунској 1879 год. да поступе овако:

Сва документа прихаћа и издавања која до 1 Марта ове године остају не заведена, треба да се по реду и као што је прописано у дневник кесе заведу и сумирају; па онда

да се сума издавања од суме примања одбије, и остатак који се у грошевима и парама покаже, да се као обично у дневнику потпише, и испод њега две линије мастилом подвучу. Овај остатак гроша и пара пореских треба преобратити у динаре. Сума динара која се на овај начин пронађе, да се потпише испод линија, а поред ње да се стави и сума грошева пореских, на да се као остатак благајне од Фебруара пренесе и у дневник за месец Март, где ће се даље све у динарима водити.

У исто време треба сву монету која се на концу Фебруара као готовина благајне нађе, прорачунати по новој тарифи од 9. Фебруара 1879. год. у динаре; па ако се каква разлика покаже између целокупне ове суме и ове која је пронађена претварањем целокупног остатка пореских гроша у динаре, онда треба ову разлику рефератом провести кроз дневник, и то као добит, и ставити у приход ако и у колико више динара има, него што их је у преносу за Март било; а ако их мање има, онда је треба провести кроз дневник као штету на монетама и ставити је у расход.

Одмах за овим имају се све поједине суме из дневника до 1. Марта како из примања, тако и из издавања тачно у које треба партије развести и сумирати; кад се ово сврши, онда треба суму гроша, како на страни примања тако и на страни издавања претворити у динаре, па суме које се добију у динарима, поднети испод суме грошева.

Ове суме у динарима треба да буду двогубим линијама раздвојене и натписане речима: „динара“ и „пара“.

Пошто се ово изврши, онда ће се свако будуће примање и издавање по мојој наредби од 11. Јануара ове год. Е. бр. 54. продужити само у динарском течају.

Члан 8.

По пропису чл. XXI закона о српским народним новцима претвараће се старе вредности у нову овако:

а.) 1 стари порески грош раван је 42. динарске паре, т. ј. 24 целе и 1 десети део паре динарске.

б.) 1 стари чаршијски грош раван је 19. паре динарске, т. ј. 19 целих и 8 десетих делова паре динарске.

Само претварање врши се у пракци овако: сума пореског течаја, кад се претвара у динарски течај, множи се са 421, па онда се од суме која се тим множењем добије, последње на десно три цифре одсеку, и тада од ових две предње претстављају целе паре, а трећа, или последња, само делове једне паре. С леве пак стране све цифре претстављају целе динаре, н. пр. 468|342 вреди 468 динара и 34 и $\frac{2}{10}$ динарске паре. Ову последњу трећу цифру у парама не треба ни у што узимати, ако је она 0; но ако она износи 1 или и више као 3, 6, 7, и т. д. онда је треба узети у једну целу пару, н. пр. 468|346 вреди 468 динара и 35 пара.

У претварању самих пореских пара (без грошева) у динарске паре, треба узети, да је свака пара до 20, равна динарској пари, а 20 пара равна је 21 пари, 30 пара порески = 32, а 40 пара пор. = 42 паре динарске.

Примери за прорачунавања:

Први пример:

10 гр. 421	
10	
4210	равно 4 динара и 21 пара динар.

Други пример:

367 гр.	
421	
367	
734	
1468	
154 507	= 154 динара и 51 п. динар.

Трећи пример:

1862 гр. 28 п. вор.
 421
 1862
 3724
 7448
 783902 = 783 дин. и 91 п. и за 28 пара.

29

Сума 120 пара која је равна 1 дин. и 20 пара.

Члан 9.

Овако се исто поступа и при претварању чаршијског те-чаја у динарске, само што се у овом случају сума чаршиј-ских гроша множи са 198, а у свему осталом има се посту-пати као што је речено за претварање из пореских грошева у динарске, и као што је напред примерима објашњено.

Члан 10.

Које државне и јавне благајне не би биле у стању, да сва своја прихода и издавања до 1. Марта 1879. год. раз-веду до тог дана у које треба књиге, као што то може да буде код главне државне благајне, код управе фондова и код војног министарства, те благајне треба свакојачко, да 1. Марта своје благајне прогмедају и о њиховом се стању увере (да их шконтрају), да о томе начини поту новаца по тарифи од 9. Фебруара 1879. год. После тога оне ће продужити да сва нова прихода и давања заводе у дневник по динарском течају. Не све оно што је до 1. Марта не раз-ведено и не извршено заостало, имаће се накнадно и по-ступно да изврши.

Члан 11.

Трговачке као и остале приватне књиге водиле се од 1. Марта 1879. године само по новчаном систему који је за-

коном о српским народним новцима усвојен, т. ј. у динарима, и динарским парама.

По како су до сад трговци и занатлије у куповини и продаји еспана, рачунали 1 динар у 5 гр. чарш., то ће они, изузетно од државних благајна, при преводу својих књига на старог у нови течај, рачунати 5 гр. чар. у 1 динар.

Е.Бр. 567.

21. Фебруара 1879.

Министар финансије,

В. Јовановић с. р.

МИНИСТАР УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

свима окружним начелништвима и управама: вароши Београда и Мајданпека.

Пошто је већ почео да важи „закон о водама и виховој употреби“ од 26. Децембра 1878. године, који је послат одавде начелништву — управи — уз претпис од 3. Фебруара ове године ПМ 695., — Министар унутрашњих дела, на основу члана 46. истог закона, прописује форму протокола и уз то ова правила као поступак власти при извршењу реченога закона.

I.

О досадашњим зградама.

1. По члану 48., одељку првом, господари досадашњих грађевина на водама, које су именоване у члановима: 1 и 4. (у ове воде долазе и пограничне реке, о којима је реч у члану 3., одједно половине поред српске обале), дужни су за 100 дана, од кад је ступио у живот овај закон, да поднесу опис места и опис својих грађевина надлежној средској власти, а ова да то сprovede окружном начелништву.

Ради тога, и да би начелништво — управа — знало: на којим водама, на коме месту поименце, у атару којег села и општине и каке зграде постоје на водама, оно ће наредити да му средски начелници приликом, кад пошљу оне описе, поднесу и списак свију тих грађевина, са назначењем, коме припадају, т. ј. ко им је господар.

Него од овога пописа изузимају се оне познате грађевине, као: воденице поточаре, валавице и стружнице особито по брдним местима, као и баштовански долани, о чему је реч у члану 30., тачци 2., другом одељку. Јер такве грађевине остају под надзором општинског суда и одбора.

2. Кад начелништво добије овај списак и описе од средских начелника, оно ће наређивати даље што треба по

члановима: 4, 9, 50, 51 и 52., како ће се, после тога, моћи све те грађевине завести у један протокол, о коме ће ниже бити реч.

3. Приликом прегледа досадашњих грађевина, ваља обратити нарочиту пажњу на оне од тих грађевина, које не могу никако и даље опстати, на у томе треба поступити по члановима: 53 и 54., те да се, на тај начин, једном отклоне и штете, које су те грађевине чиниле, и избегне парничење, које је непрестано око тога трајало и задавало посла и властима и појединцима.

Разуме се по себи, да у томе треба смотрено поступати: саслушати све тичуће се стране, ствар пажљиво и довољно испитати, стране на међусобно изравнање саветовати и тек после приступити решењу у смислу прописа овога закона.

II.

О вођењу протокола у начелништву.

1. По члану 44., у протокол, који ће се чувати у начелништву, завешће се све грађевине, како оне од досадашњих које и даље остану, тако и све друге, које се у будуће буду подигле на водама у томе округу.

Досадашње грађевине завешће се кад прегледане буду, а остале заводите се редом, кад постане извршено решење, по коме добију право.

Форма тога протокола биће овака, као што је овај образац, по коме ће се направити протокол од хартије такве величине колика ће потребна бити за исцупење свију рубрика.

А тога ради нека се јемствеником прошије, бројевина листови обележе, печатом и потписом начелништва утврди колико таблица хартије саставља тај протокол, кога ће се величина оставити према броју постојећих грађевина и према томе, колико се мисли да ће у будуће бити нових грађевина за извесно време, н. пр. за 10, 15 или 20 година.

У протоколу не сме бити никаког мрљања и брисања; а све речи морају потпуно исписане бити без скраћивања. Исто тако нека се словима јасно испису и сви бројеви о означавању висине воде (н. пр. десет метра или стопа) и време и друго, (н. пр. десет година, два месеца и петнаест дана, или два врта камена воденична, две ступе за барут и т. д.)

2, Протокол треба водити чисто и у њега записивати све јасно и разгледно тако, да се то у свако време видети и лако разумети може.

О тога ће се решењем начелништва вођење тога протокола ставити у дужност нарочитом чиновнику начелништва под законом одговорношћу за сваку неисправност. А то решење нека се назначи и у протоколу у почетку и после кад се буде другоме чиновнику дало вођење, те да се и из самог протокола може сватда видети, који га је чиновник водно докле.

Разуме се, да ће се у протокол записивати само оно и онако, што буду садржавала акта и решења о којој грађевини.

III.

О будућим (новим) грађевинама.

1, По члану 29., право на подизање нових грађевина даваће окружно начелништво — управа, које је и једино надлежно за решавање питања о употреби воде по овоме закону, уколико то не подлежи грађанском суду.

За то ће се оно старати, да се сваки пут тачно испуни све оно, што је прописано у члановима: 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 25, 26, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 42 и 43.

2, Сваком таком приликом обратиће начелништво пажњу на то, да не прекорачи власт, коју му закон даје. На где би год опазило, да ствар, по својој природи, спада грађан-

скоме суду, особито где се појави спор о сопствености земље, на којој се грађевина жели подићи, или се иначе истакне питање, које у судском власт долази, упућиваће стране суду грађанскоме, да тамо претходно то расправе по основима грађанскога законика, по коме начелништво не може решавати.

И тек, пошто се ствар коначно на судовима сврши, онда ће оно моћи узети у свој поступак тражење дозвољења по прописима овога закона.

IV.

О казнима.

1, По члану 48., одељку другом, може начелништво изрећи казну онима, који не поднесу описе досадашњих својих грађевина.

У сваком таком случају треба лично саслушати онога, над којим се има изрећи казна; и о томе треба написати решење од прилике, као што се прави *пресуда* у истуцим делима.

2, У свима другим случајима, где се не изриче казна, него се буде наређивало што у смислу чланова: 14, 15, 20, 21, 24, 27, 28, 35, 49, 51 и 53., издаваће се решење. Него свакојак о тада саслушаваће се претходно дотичне стране и прибавити нужни докази за решење.

3, У оним пак случајевима, где би се нашло, да до кога има кривнице, за коју нема одређене казне у закону о водама, него која спада под одредбу § 395. кривичнога закона, који такође садржи и неке наредбе у смотрању воде (јер овај параграф из кривичнога закона остаје у важности као што је и био), у томе ће се случају поступити по томе предпису кривичнога закона. А извиђај и пресуђење биће, паралелно, по прописима полицијске уредбе од 18. Маја 1850. године и њеним наменама и допунама.

На и за жалбе против таквих пресуда, изречених на основу прописа кривичног закона, важе правила из полицијске уредбе и њених измена и допуна.

V.

О правним лицима.

У свима случајима, где се не ће изрицати казна, могу се примати и саслушавати и заступници или пуномоћници, који имају овлашћење по пропису §§ 79, 80, 81, 82, 83 и 84. грађанског судског поступка а с погледом на §§ 613 и 614 грађанског законика.

За то ће се у случајима, где више поредовника у воденици или ортака у којој грађевини има, позивати обично заступници, а код села и осталих скупова њихови закони пуномоћници, па ће се с тима свршавати ствар, пошто је и за посао лакше и за стране корисније да се мање лица позива власти.

VI.

О жалбама.

1, Против свију решења начелништва, која оно изда по овоме закону о водама и њиховој употреби, може жалбу дати, ко хоће од тичућих се страна, министру унутрашњих дела према члану 37.; али жалбодци не ће жалбе непосредно амо слати, него ће их предавати начелништву, које је издало решење, и то за 15 дана, као у грађанским парницама, држећи се у томе прописа §§ 119, 311 и 312. грађанског судског поступка.

Само тим путем поднета жалба разматраће се, а иначе не ће.

Ово важи и за решења о казнина, о којима је била реч под IV. у тачци 1., према трећем одељку члана 48.

2, Кад начелништво прими таку жалбу, оно ће је завести у протокол деловодни, пошто се најпре на њој словима напише дан пријема; по том према актима увериће се, је ли жалба на време дата (тога ради треба свагда и дан саопштења или предаје решења, словима написати), па ако је, онда ће је послати сироводним писмом министру унутрашњих дела на размотрење, са свима актима, која ће по реду сложити, прошати и печатом утврдити, и од њих и списак пратити, сходно распису понечитељства унутрашњих дела од 30. Децембра 1857. године ПМ 5.956. о пошљању акта.

3, Ако ли се види да жалба није на време дата, начелништво ће је одбацити решењем, којим ће о томе известити оног, што је дао жалбу. Па ако се и на ово решење изјави жалба у смислу тачке 1., поступиће се у свему по тачци 2.

4, Решење министра унутрашњих дела, као извршно према пропису члана 37., одељка првог, које ће се свагда одавде слати начелништву уз повраћај акта, предаваће се дотичној страни на признање као обично; али ће се свагда у начелништву задржавати достоверан препис тога решења, додат актима свога предмета.

5, Где се пак не изјави жалба, ту по себи постаје извршно решење начелништва по истеку рока за жалбу. И тада се пристуна извршењу решења, као и код случаја, где изађе министарско решење. И

6, Исто тако извршују се одмах и решења, у случају отклоњења опасности, према члановима: 24, 27, 28, 38 и 41., а жалба после иде својим путем, као што је речено у претходним тачкама.

VII.

О постављању инцинирске мере.

1, Пошто је грађевинама на води један од најважнијих знакова висина воде, то се према пропису члана 22. мора

код свију тих грађевина поставити стална мера, и то код већ постојећих грађевина у течају једне године, од кад је почео да важи овај закон, а код будућих грађевина при њиховом подизању.

Начелништво — управа — ће се дакле постарати, да се у одређеном року те мере тачно поставе код досадашњих грађевина, а убудуће не ће допустити подизање грађевине друкчије него по постављеној мери. Јер само на тај начин моћи ће се избећи свако неспоразумљење и измеђ власти и појединих, и ових последњих међусобно, и само на тај начин моћи ће се после одбијати свако изопачавање и предругојачавање правог стања ствари на води и код грађевина.

2. Ову меру постављаће сваки пут инжинир у присуству свију тичућих се страна и полицијске власти, која ће је описати и у протокол забележити, као што је назначено у форми протокола, о коме је била реч под II. у овим правилама.

А форму те мере и остала правила за њено постављање, одржавање и т. д., прописао је г. Министар грађевина 14. Фебруара ове године ГМ 426., на основу члана 23. закона. За то ће се начелство — управа — старати, да се тачно извршују и та правила г. министра грађевина о мери и осталоме, имајући свагда бити на руци инжињеру, при овоме послу.

VIII.

Особена наређења.

1. Ако би се начелништву — управи — у коме случају показала потреба за боље разјашњење, како му поступити ваља, може се обратити за удутство министру унутрашњих дела или министру грађевина, према природи ствари.

2. У осталоме, за воденице на Сави и Дунаву нека се има на уму и наредба попечитељства унутрашњих дела од 5. Септембра 1856. ПМ 4.702.; а за лов рибе по тим водама нека се одржавају наредбе истог попечитељства од 26. Марта 1856. ПМ 876. и 28. Марта 1857. ПМ 1.576.

ПМ 1564.

1. Марта 1879.

Београд.

*Министар унутрашњих дела,
Радивој Милојевић. с. р.*

ПОЗОРИШНА УРЕДБА

прописана министром просвете и црвених послова, према закону о народном позоришту у Београду од 8. Октобра 1870. (Збор. XXIII.)

На основи десетогодишњег искуства и према показаној потреби, а сагласно са чланом 3, 4, 5, 6, 8, 9 и 10 закона о народном позоришту, овом се уредбом прописују ближа одређења о уређењу и управи народнога позоришта.

I.

Уређење администрације и врх управе.

Члан 1.

Позоришна управа дели се на две велике групе: административно-новчарску и књижевно-уметничку. Првом управља администратор — управитељ, а другом драматург.

Члан 2.

На челу целокупне управе стоји управитељ позоришни, који је одговоран министру просвете и црвених послова. Он води преписку с министром и свима земаљским властима.

О управитељу.

Члан 3.

Управитељ представља народно позориште и рукује целом имовином његовом. Сви чиновници и службеници позоришни стоје под управитељем, као својом непосредном влашћу, од кога примају упутства и налоге, и коме су одговорни за своја дела.

Члан 4.

Кад је управитељ спречен да врши своју дужност, заменик му је драматург, осим кад министар просвете, на

предлог драматургов, постави којег од одборника за привременог вршиоца дужности управитељевог.

Члан 5.

Управитељ властан је у свако доба ући у све просторије позоришне, да врши своје надзорно право.

Члан 6.

Само управитељ и драматург могу писати окружнице: први целога позоришнога особљу, а други оногоме у своме подручју.

Члан 7.

Позоришна канцеларија има два писара, једнога за администраторско-новчарску струку, другота за књижевно-уметничку.

Обојицу поставља и отпушта управитељ по саслушању одбора.

Члан 8.

Управитељ не ће допустити да се представе држе на другом, осим на српском језику.

Члан 9.

И ако управитељ рукује целом имовином позоришта, онет, ако би ко тражио позоришну зграду за другу употребу, а не за представу или концерат, управитељ ће, саслушавши одбор, поднети таку молбеницу са мишљењем управе министру просвете на решење.

Члан 10.

Управитељ, у споразумљењу с одбором, саставља позоришни буџет за идућу рачунску годину и подноси га министру на одобрење. У границама тога буџета наређује мање

текуће набавке сам, а веће свагда по договору с одбором (чл. 43. тач. 5.)

Члан 11.

Претплатне и улазне цене одређује управитељ, по саслушању одбора.

Бесплатне улазнице, по саслушању одбора, издаје само драматским писцима, уредницима новина, и лицама, која имају признате заслуге за позориште.

Члан 12.

Управитељ присуствује на свима представама и кази да се за време представе не би догодило у кући перед или изродила каква опасност за публику.

Члан 13.

Он кази да се позоришном особљу уредно издаје плата у одређеним роковима, и да се дугови и рачуни редом исплаћују.

Ако би неопходно потребно било издати коме вађевину на рачун плате, издаће се, по одобрењу управитељевом, сразмерно плати свакога.

Члан 14.

Управитељ ће pazити, да чланови управе, глумци и остало особље тачно врше своје дужности по прописима, који их вежу.

Члан 15.

Управитељ одржава послушност и поредак међу глумцима и осталим позоришним персоналом.

Кривице, административне врете, мање казни сам, а веће по саслушању одбора, све пак према дисциплинским правилима.

Члан 16.

На крају свакога месеца, или кад год најде за потребно, прегледа касу позоришну сам, али може захтевати да тај посао извапредно изврши који чиновник министарства или главне контроле.

Члан 17.

На крају године подноси министру извештај о представама, о глумачком особљу, о стању зграде и позоришнице, о реперторији, гардероби, намештају и т. д.

Члан 18.

Управитељ, по договору с одбором, предлаже сталне чланове министру ради утврђења декретом.

Редовне чланове прима и отпушта управитељ по договору с одбором.

Привремене чланове прима и отпушта драматург, по договору с одбором.

Али, плату сталним и редовним члановима, по договору с одбором, управитељ подноси министру на одобрење (чл. 9 зак.). То бива: или приликом подношења буџета, или у течају године при утврђивању сталне погодбе с новим или повнанице са старим чланом.

Нови члан уживаће своју плату по погодби привремено, докле министар не одобри величину плате његове.

Члан 19.

Техничко и административно особље, све без разлике, прима и отпушта управитељ, по договору с одбором, пажећи да се стари, на раду опробани и извежбани службеници, без великих, разлога не отпуштају.

Члан 20.

Управитељ се има договарати с одбором, где год је то у овој уредби наређено.

Члан 21.

Овом се уредбом укидају: „Дужности и круг радње позоришнога управитеља“, од 6. фебруара 1871. Бр. 501. и допуне и измене к томе од 30. децембра 1874. год. Бр. 7651.

II.

Уређење књижевне струке.

1.

○ драматургу.

Члан 22.

Драматург је заступник књижевне стране народнога позоришта. Од његове стручности и брижљивости очекује се развитак и унапређење овога позоришта ка цели, која је заводу овом стављена као просветном чиниоцу, као позоришту у опште, а српском позоришту на по се.

Члан 23.

Драматург ће пратити сувремену позоришну књижевност, одржаваће везу не само са осталим позориштима словенскога југа, већ по могућству и са главнијим позориштима осталих Словена и других народа, како би се ово позориште могло одржати на висини сувременог напретка драме и позорице.

Члан 24.

Драматург ће настајавати да се међу члановима позоришта буди, развија и одржава тежња за усавршавањем и образовањем.

Члан 25.

За сада, док не би средства допустила, да се постави засебни главни редитељ, главно се редитељство поверава дра-

матургу, и као таквом потчињени су му редитељи (подредитељи) овога позоришта, капелник и управитељ немачкога хора.

Члан 26.

Драматургова је нарочита дужност старати се за што бољи и разноврснији репертоар. Он прима оригинална позоришна дела и преводе, које по потреби и наручује у познатих, добрих књижевника. Примљене комаде прегледа, исправља и дотерује за позорицу, при томе послу, или бар при оцењивању појединих комада, биће му, по могућству, на руци чланови позоришнога одбора. (Чл. 42.).

Члан 27.

Он је одговоран, да у примљеним комадима не буде ничега што се не би слагало са моралом и религијом, ничега што би вређало лојално патриотско осећање, што би произвело оштетено осећање, што би малоуважавало законе који постоје, што би вређало поједине личности. Тако исто има пазити на чистоту и правилност језика, на уљудност у изразима.

Члан 28.

Драматург ће настајавати, да сваког месеца најмање два нова комада на позорицу дођу, а ако околности допусте и представљачке снаге учине могућим — и више. Он је дужан имати у припреми увек нових комада за идућа два месеца.

Члан 29.

При крају свакога месеца драматург предлаже позоришном одбору репертоар за идући месец. Том приликом извештава одбор о садржини нових комада, који су појединим члановима можда непознати. Репертоар који одбор усвоји, или са разлогом преиначи, драматург ће настајати да се тачно изврши.

Члан 30.

Драматургова је дужност побринути се, да се нови примљени комади препишу за штапача и у улоге за глумце. Улоге ће поделити сам, при чему ће се по потреби посаветовати са редитељима и капелником. Ако би који члан мислио, да има разлога намењену му улогу не примити, то ваља за двадесет и четири часа драматургу да јави.

Члан 31.

Он заказује, у договору са редитељима, читаће пробе, које сам руководи. Он, по потреби, полази и друге пробе, како представа тако и певања.

Члан 32.

Кад се спрема представа новог комада, драматург ће се разговарати са редитељем о духу, значају и тежњи комада, о костиму и декорацијама које се имају употребити.

Члан 33.

Драматург је природни заменик управитеља, ако би овај одсуствовао или се разболео или другим узроцима спречен био. Замењивање ово ваља управитељ писмом да јави драматургу. Ако управитељ 48 часова не би долазио на дужност, а не би писмом ништа јавио, онда га драматург замењује по закону. Но ако драматург увиди, да би заступањем управитеља и примањем његових дужности, ма и за краће време, морао застати у своје драматуршко послуживање, он има право заступство то не примити. Тада ће се обратити министру просвете с молбом, да он нареди који ће члан одбора управитеља замењивати.

Члан 34.

Драматург је библиотекар, а за књижевно — уметничке послове има писара, који је у исто време чувар улога, писаних дела, музикалија и позоришних објављивања.

Члан 35.

Све што од стране позоришта излази на јавност, он стилизује и поправља.

Члан 36.

Он на крају године подноси одбору извештај о глумцима и њиховом напредовању.

Члан 37.

Мање кривиче глумаца на позорници доставља управитељу и с њима их пресуђује по дисциплинским правилима; веће пак кривиче извиња и готово извиђење предаје управитељу, који их износи одбору на суђење.

Члан 38.

За време позоришног одмора драматург има право на одсуство. Ако би он то време намеравао употребити на то, да походи и у ближу свезу дође са већим званијим позориштем (чл. 23.), може му се на ту цел издати и новчана потпора, ако би и у колико би то допустило стање касе.

Члан 39.

Овом се уредбом укидају „Дужности драматургове“ од 6. фебруара 1871. год. Вр. 501.

О књижевно-уметничком одбору.

Члан 40.

Одбор састављају управитељ, као председник, драматург и чланови — одборници.

Чланове одбора предлаже управитељ министру просвете и црквених послова на одобрење. Годишњу награду из по-

зоринне касе одређује им министар по саслушању управитеља. (Чл. 8 закона).

Кад је управитељ спречен да закаже или да дође на састанак одборски, њега замењује драматург као потпредседник.

На састанцима се решава простом већином гласова.

Кад су гласови подједнако подељени онда претеже она страна на којој је председник.

Перовоћа је један од одборника.

Члан 41.

Позоришни одбор има тројаку дужност: 1) што се тиче репертоара; 2) има у неколико да утиче и на администрацију, вештачку и економно-новчарску струку (чл. 8. закона); 3) дисциплинарско суђење.

Члан 42.

Одбор чита и оцењује дела на страним језицима, која би ваљало превести; прегледа и оцењује подвешене оригинале и преводе; кад треба поправља и језик у њима; суделује с драматургом при састављању годишњег и месечног репертоара; у опште води бригу о репертоару и његовим потребама, све у договору с драматургом, од кога и прима дела на читање и оцену.

Члан 43.

Иначе на претрес и решавање одборско долазе ова питања:

1 промена подредитеља и капелника;

2 бирање и отпуштање чланова представљачке дружине, одређивање плате и осталих користи њихових, набављање и подизање нових сльга глумачких;

3 надзор, да представе одговарају захтевима уметности и да деоба улога одговара способности појединих глумаца;

4 састављање предлога за позоришни буџет и надзор, да се овај, по одобрењу министарском, тачно врши;

5 решавање о већим позоришним набавкама и о свему што се тиче капитала позоришног;

6 све оно, што се овом [уредбом из административне и економно-новчарске струке упућује позоришном одбору; и у опште сва важија питања.

Члан 44.

Управитељ може и да одустане од одлуке одборске, али онда треба да за то јави министру са својим разлозима, на коначно решење.

Члан 45.

Одбор је дисциплинарни суд за веће кривице глумаца, техничког и административног особља, према позоришним правилима, без апелате. Право управитељево у члану 43., не протеже се на овај члан. Само пресуде о отпуштању сталних чланова подnose се министру на коначно решење.

3.

О главном редитељу.

Члан 46.

Редитељ (чл. 6 закона) ваља да је књижевник. Њега поставља министар на предлог управитељев, по договору с одбором. Ако министар не постави нарочито лице, онда је то свагда драматург.

Члан 47.

Редитељ држи читање пробе; тумачи карактере, ситуације, историјске и естетичке односе; пази на језик, а особито на правилан изговор и акцентуацију; иде на напомените и главну пробу, где такође пази на језик; на-

стајава, да подредитељи зајеста напомињу, а по потреби и поучавају; пази да се без драматургова допуштења ништа не мења или екстемпорине у комаду за представљање.

Члан 48.

Њему су потчињени: подредитељи и капелник, који су сви саветници и извршиоци драматургови при састављању основе за месечни репертоар, и при деоби улога, како за представљање тако и за певање.

III.

Уређење вештачке струке.

О подредитељима.

Члан 49.

Подредитеља имају два, а по потреби и више. Њих бира управитељ, по саслушању одбора. Они су независни један од другог, а стоје непосредно под драматургом, који је главни редитељ.

Члан 50.

Подредитељи имају при пробама и представама повереног им комада непосредан надзор на позорници и одговорни су за сваку неуредност. Њих су за време представе дужни безусловно слушати чланови представљачког и техничког особља. Али и они су обавезани да се уљудно и пристојно понашају према свима, с којима званично посла имају.

Члан 51.

Сваки преступ позоришних правила дужан је подредитељ прибележити и одмах други дан јавити драматургу на даљи поступак.

Члан 52.

Они примају од драматурга за позорницу удешена и преписана дела и улоге; поделу улога уводе у за то одређену књигу и улоге разашилу оним члановима, којима су намењене; они воде бригу, да шантач дело, а глумац улоге неповређене врати; да се поцепана, упрљана или изгубљена улога о трошку овога, код кога је била, пренише, као и при одласку којег члана, да се све улоге, које су код њега биле, тачно што пре по списку врате.

Члан 53.

Руконисе и улоге чува позоришни писар за књижевно-уметничку струку, који стоји под драматургом. (Чл. 34).

Члан 54.

Редитељева је дужност, да свако ново дело, чим га од драматурга прими, прочита, с обзиром на то, да ли има на позорници и у гардероби свега, што треба за представу тога дела, и о томе ће на време известити драматурга. Он издаје упутство за машинисту ради декорација, за гардеробара ради одела, за реквизитара ради реквизита, и упутство за осветљача. Он се споразумева с капелником и учитељем певања о свему, што се тиче певања и свирке. Спорове решава драматург. Он одређује број помоћног особља (статистерије), за сваки комад, ако су статисте бесплатне; иначе, ако им плаћати треба, тражиће за то од управитеља одобрење.

Члан 55.

Подредитељи заказују пробе (осим читаће) за поверене им представе. Они изиђеу себе треба да буду у договору, да не би сваки за свој комад у исто време пробу заказао. Ако се не би могли сложити, решиће драматург. Читаће

пробе заказује главни редитељ у договору са дотичним редитељем.

Члан 56.

Осим управитеља, драматурга и одборника позоришних не може нико доћи на пробе и за време представе на позорницу без нарочите дозволе драматургове.

Редитељ управља представом и за њу је одговоран. Хитни налози иду преко њега, и нико од надзорне власти не може му за време представе чинити какве сметње.

Члан 57.

На десет дана пре свршетка октобра, подносиће подредитељи управитељу списак, колико је пута који члан и у којим улогама представљао. А уочи онога дана, кад чланови плату примљују, известиће драматурга, ако је који члан доцпаан на пробе и представе долазио, или можда изостао, и колико је пута то било.

О капелнику.

Члан 58.

Капелник управља свирањем и певањем. Нико не може добити улогу певања без његова одобрења. Подредитељи ваља да му јављају карактер комада, и кад треба дуже, а кад краће између чинова да се свира. За композиције плаћа му се по погодби. Позориште добива за то право представљања тих композиција и ноте које су преписане о позоришном трошку, а композитору остаје право својине и умножавање.

Члан 59.

Овом уредбом укидају се „Редитељске дужности“ од 1 септембра 1871. Бр. 4140.

IV.

Уређење економно-новчарске струке.

Према члану 4, 6 и 10 закона о народном позоришту, прописују се ова правила:

О благајнику.

Члан 60.

Благајник је књиговођа, главни чувар позоришних ствари и врховни новчар.

Иначе су у првом реду одговорни посебни чувари: инципир-газни надзорник, вратар и газни мајстор за позоришну зграду и газну фабрику; хаљинар за гардеробу; сликар-машиниста за декорације, машине и остали прибор на позорници, врх ње, испод ње, и у доградама; реквизитар за реквизите; димничар за ватрогасне сираве; капелник за музичне сираве позоришне; сценариста за сценарије; чувар улога за улоге, преписана дела, музикалије и књигу од поделе улога.

Члан 61.

Благајник ће књиге водити и полагати рачуне по прописима за државно рачуноводство, у колико особина позоришне установе не би друкчије захтевала.

Члан 62.

За сваку исплату ниште се потписе управитеља или његова заменика „да се исплати“. Само „ситне трошкове око представа“ исплаћиваће на потпис дотичнога редитеља, подносећи их накнадно управитељу на одобрење.

Члан 63.

Благајник, ако би имао што да примети на какву наредбу управитељеву, казаће дотичној страни улудно да се

притри, док он ствар не расправи код управитеља, па ће своју примедбу учинити писмено. Нареди ли управитељ и по други пут исто, он ће бити дужан да изврши без поговора.

Члан 64.

После сваке представе дужан је благајник подносити управитељу извештај колико је доходака било, по прописаној форми.

Члан 65.

Благајник диже државну помоћ и плате из министарства финансије, наплаћује у напред новце од претплатника на ложе и седишта, куни кирију, закуп и остале доходе, све на признаницу с потписом управитељевим и својим.

Члан 66.

При исплаћивању, у први ред долазе плате позоришном особљу, 1. и 16. сваког месеца, па онда други рачуни.

Рачуни се исплаћују после издане плате, према стању касе, по реду пријаве прибележене код благајника. Преко реда могу се исплатити само с одобрењем управитељевим.

Члан 67.

У интересу позоришне службе, плата се представљачком особљу не ће издавати на заједничку квиту, него свакоме на посебну признаницу.

У таким случајима благајник треба да је уљудан и предусретљив. Ако што не може учинити, ваља да каже дотичном члану, да се притри, док се не расправи ствар код управитеља.

Члан 68.

Тако исто треба да се влада и према грађанима, који долазе на касу ради исплате својих рачуна, или иначе каквим послом позоришним.

Члан 69.

Благајник подноси управитељу кратак извештај о приходима и трошковима за сваки месец, а новембра месеца преглед целокупног примања и давања прошле рачунске године.

У месечним извештајима показује се: примање од претплате, од представа на каси, од кирије и неспреличено.

Члан 70.

По што је цела зграда и све имање позоришно под његовим надзором, то му је у дужности, да јавља управитељу за све, што потребује оправку; друго, да о свима стварима у гардероби, на позорници, у оркестру, у канцеларији драматурговој и својој, и у опште у целом позоришту и његовим доградама, уредан инвентар води.

Члан 71.

По томе набавке, то јест ствари које нису за потрошак, уводи не само у рачунске, већ и у нарочите књиге за то.

Члан 72.

Све, што год би се од тих ствари изгубило или покварило, благајник ће исплатити од онога, који је томе крив. Штета његовом нехатошћу причињена, исплатиће се од њега самог.

Само штета елементима причињена, не пада њему на терет.

Члан 73.

У свако доба наређено прегледање ствари мора се са инвентаром подударати, а за сваку штету дужан је одмах чинити истрагу.

Члан 74.

Месеца Јуна увераваће се благајник нарочито, да ли је све у реду, што се тиче ствари поверених на чување:

хаљивару, машинисти, реквизитару, чувару улога, капелнику, вратару, димничару, осветљачу; а по потреби и иначе, особито при промени тих лица.

За библиотеку одговоран је драматург непосредно одбору.

Члан 75.

Дрва, гудрон за газ, материје за позоришно одело, и у опште набавке чиниће тако, да при предаји мора бити дотични службеник, који ће сваки пут издати признаницу, да је нечега толико и толико примио, и који је после одговорни чувар тих ствари.

Члан 76.

Сваку неуредност, коју онази благајник у своје подручју, исправља сам, ако може. У противном случају јавља за то управитељу, усмево, ако је мања ствар, иначе писмено.

Члан 77.

Да се не би благајник на штету позоришта, због могућег унапређења, често мењао, он може, ако каса допушта и ако заслужује, ка својој плати од државе добити додатак из позоришне касе. О томе управитељ ваља најпре да саслуша мишљење и оцену одбора (члан 8. закона) па онда речену повишицу да поднесе министру на одобрење.

Члан 78.

Благајник прима од управитеља билете у табацима под рачун, недељно или месечно, а даје их новчару колико треба за једну представу. После представе прима од њега новце и непродане билете, које се пред управитељем уништавају. Број проданих билета ваља да се подудари са адресцима, нађеним у кутијама билетарским.

О новчару.

Члан 79.

Новчар продаје билете на каси, па у јутру после представе полаже благајнику рачун, предаје новце и враћа непродане билете.

Ради безбедности позоришне касе, новчар даје кауцију у вредности 100 дуката, која може бити и у државним обвезницама, и у поузданој прибелешци на непокретно добро.

Члан 80.

Њега прима, отпушта и одређује му плату управитељ, саслушавши најпре о томе мишљење и оцену одбора.

Члан 81.

Ради бољег надзора, благајник и новчар не могу бити састављени у једној особи.

О техничком и управном особљу.

Члан 82.

Билетаре и разводнике, који су контрола новчару; даље, инципира газног надзорника, вратара, газно особље, хаљинара и помоћника, машинисту и његово особље, власуљара, димничара, ложача, реквизитаре, облачиље, чувара улога, гардеробарке за публику и разносача објава — поставља, отпушта и одређује им плату управитељ, саслушавши најпре о томе мишљење и оцену одбора.

Члан 83.

Надзор над свим тим особљем води управитељ сам, или његов заменик.

Члан 84.

Овом се уредбом укидају дужности благајникове од 6. фебруара 1871.

Правила

за пензиони фонд народног позоришта у Београду.

Члан 85.

Према члану 9. а зачеду 2. и 3. закона о народном позоришту оснива се пензиони фонд народнога позоришта у Београду, којим рукује управитељ позоришни у договору с позоришним одбором.

Члан 86.

Фонд тај подизаће се овако:

- а) До сада састављеним новцем на то.
- б) Годишњим прилогом из буџета народнога позоришта у тај пензиони фонд.
- в) Зватнијим прилозима и мањим подарцима других саоснивача и приложника.
- г) Завештајним прилозима после смрти.
- д) Процентима од плате сталних и редовних чланова позоришних.
- ђ) Глобама од свега позоришног особља.
- е) Ванредним представама, по потреби.

Члан 87.

Стални и редовни чланови улажу по 3 на сто од своје систематичне плате у пензиони фонд.

Улози се не враћају.

Члан 88.

(Пензија за живота.)

Са навршеном петом годином службе добива стални члан право на пензију, и то 25 на сто од своје систематичне плате, а после са сваком годином по 3 процента више,

тако, да са навршеном 30-ом годином службе има право на онолику пензију, колика му је пуна плата.

Али на какве плате биле, пензија ни у ком случају не може бити већа од 3000 динара.

Члан 89.

Пензија се може добити и између навршене 5-те и 30-те године службе, али само кад стални глумца поставе неспособан за представљање.

Члан 90.

Са навршеном 30-ом годином службе долази стални глумца по овом правилу у пензију, ако хоће.

Иначе га ставља у пензију позоришни управитељ, у договору с позоришним одбором, а по одобрењу министра просвете.

У таквом случају, према стању онога који треба да дође у пензију, може се пензија заменити, сва или од чести, и другом којом приличној службом у позоришту, место представљачке.

Члан 91.

Пензиони фонд народнога позоришта у Београду не сме се крвити ни у ком случају, нити на други какав смер употребити.

Члан 92.

Ако доходак од тога фонда не би био довољан за пензије оним члановима, који треба да је добију, онда ће се давати ванредне представе, да се накрпи потребна сума за то у годишњем буџету.

Члан 93.

(Пензија за удовицу и сирочад.)

Кад овај фонд порасте, те доходак његов допусти, могу добивати пензију, после смрти сталнога глумца, и његова

удовица и сирочад (ако иначе немају издржање), — удовица до смрти или преудаје, а деца до свога пунолетства, сви пак онолико, колико чини трећина од последње плате мушеве или очине.

Члан 94.

Ако је удовица сталан или редован члан народнога позоришта, онда она не ће добивати поред плате и пензију, докле је у активној служби; а деца ће уживати сарамерно једнаке делове пензије, без материног дела.

Члан 95.

Боји се стални или редовни глумца ожени после 40-те године, ваља том приликом да уложи у пензион фонд дво-струки проценат за 5 година.

Члан 96.

Сва правила ове уредбе важиће од дана, кад их министар потпише.

У Београду
7. марта 1879.
Број 1048.

Министар просвете
и црквених дела,
А. Васиљевић с. р.

ПРАВИЛА и УПУТСТВА

за извршење закона од 19 јануара 1879 год. о изворима за одужење државног дуга, учињеног у рату за ослобођење и независност народа.

У В О Д

У тежњи да се отворе сигурни извори за одужење државног дуга, учињеног у рату за ослобођење и независност народа, а да се, међутим, што више поштеди *непосредна производна снага народа*, узаконени су, као извори за одужење државног дуга, *упис у радње и проценат на плате, пензије и приходе чиновника грађанског и војеног реда, свештеника, правозаступника и општинских званичника, и на приходе манастирских и црквених добара.*

За извршење закона о овим изворима, а на основу члана 39. закона, министар финансије прописује следећа правила и упутства:

I.

УПИС У РАДЊЕ

(чл. 2—24 закона о изворима за одужење државног дуга)

У које се радње уписује.

Члан 1.

У које се радње уписује, изложено је поименце у тачкама од 1. до 18. члана 2. закона о изворима за одужење државног дуга.

Радње које нису изречно именоване у тачкама 1—18 члана 2. овога закона, нити су изречно изузете од уписа чланом 3. обухваћене су укупно тачком 19. члана 2. реченог закона, под називом „свако занимање и стање које

донеси приход," и уписују се као и остале радње, које су изречно именоване у члану 2. закона.

Под називом „свако занимање и стање“ разуме се све што доноси каквог прихода, а није изречно именовано у другим тачкама члана 2., нити је изречно изузето од уписа чланом 3. закона.

Приход која је предмет овог законског наређења, разуме се у опште, па долазио он на име личних добитака, личне заслуге, зараде, награде, тековине и т. д., или као приход од имања, као н. пр. аренде, кирије, ренте, и т. д., или најпосле као приход од капитала, као што је приход који доноси акције, депозити, заложнице, лутрије и т. д.

По овоме, сваки који ове приходе прима, дужан је по овоме закону уписати их, и на њих за упис колико је законом одређено платити, па били то појединци, или приватни заводи, фондови и друштва.

Које се радње ослобођавају од уписа.

Члан 2.

Које се радње изузимају од уписа, побројане су поименце у члану 3. закона. И тако

1. Као *пољски привредници* ослобођавају се од уписа:

а., Сви прави земљорадници, који са својом сопственом радном снагом обрађују своју земљу, и који се једино приходом отуда издржавају, а немају никаквог другог прихода са стране.

б., Они који имају и гаје винограде сами собом, па продавали они вино, или га производили само за своју домаћу потребу.

в., Они, који сами гаје, подижу и облагорођавају воћке, па плодове сами продају, или их у кући употребљују, било као плодове било прерађене (н. пр. као шљивовацу, јабуковачу, и тако даље).

г., Они који сами држе кошнице са пчелама, па сами продају мед и восак.

д., Они који гаје свилене бубе.

ђ., Они који сами у свом домазлуку производе и гаје коње за приплод, говеда за млекарску привреду или гојење, овце за производњу вуне или гојење, свиње за гојење.

е., Они, који подижу и гаје шуму ма за какву употребу.

Но овде се не разуме, да се ослобођавају од уписа и они, који куњују шуму само да секу дрва за спекулацију, или да их другом продају за прерађевину.

Тако исто не ослобођавају се од уписа и они пољски привредници, што уз пољску привреду раде и коју од оних радња, у које је упис законом прописан, или се занимају продајом пољских производа које нису сами произвели, него су их од других прекупили у цели пренродаје. У ове радње дужни су сви они по закону уписати се, и за упис колико треба платити.

Имаоци земаља који своје земље не раде сами непосредно, него их дају другоме на израду или употребу, такође подлеже упису у радње и плаћању за упис (в. 19. тачку 2. члана закона).

2., Од *занатлијских, вештачких, фабричких*, и других радња, не подлеже упису само оне, које нису изречно именоване у члану 2. закона.

Но и они занације, и они фабриканти и вештачи, који се изузимају од уписа у радње, ако и у колико држе у својој радионици, или у своје дућану, па продају материјал или еспап, који они нису сами израдили, не изузимају се од уписа и на ове предаје.

§ Тачком 5. 8. и 11. члана 2. закона, изузете су од уписа и продаја израђених кожа у опште; продаја лопчарских производа, дрва и дрвенарије, платна, ужарије и опанчарских производа, кад ове предмете израђује сам онај, који их продаје.

3., Под *књижевном радњом*, која се по закону од уписа ослобођава, разуме се писање и издавање књига, часописа, новина и књижевних производа у опште; а под књижарском трговином, која се такође од уписа ослобођава, разуме се продаја књига и књижевних производа у опште.

Но ако се у књижарској трговини продаје и што не долази у чисту продају књига и књижевних производа, као што су пера, хартија, мастило и т. д., продаја ових ствари не долази у изузеће од уписа, него и она подлежи упису и плаћању за упис.

Члан 3.

У радње које су изложене у члану 2. закона, дужан је уписати се свако ко их ради.

Како се дели упис у радње и кад се и како он врши, изложено је јасно у члану 4., 5., 6., 7., 8., 11. и 12. члану закона.

УПИС У СТАЛНЕ РАДЊЕ

Општи упис.

Члан 4.

У време законом одређено (чл. 5. закона) министар финансије наређује општом наредбом упис. Надзорна власт одредиће по једног полицијског чиновника, под надзором кога ће се упис вршити, како по варошким тако и по сеоским општинама (26. члан закона).

Члан 5.

Уз наредбу за упис, полицијске власти послаће и све што за упис у радње треба.

Општински суд дужан је одмах општим позивом позвати, да му се за одређено време јаве сви, који су по закону дужни да се упишу у радње. У овом позиву изложиће се радње које

упису подлеже (чл. 2. закона), и уједно ће се напоменути одредба члана 21. закона, о казни прописаној за оне, који се за упис не јаве.

Чим се ко за упис јави, општински суд уписаће га, по реду у коме се јавио, у *списак уписаника* који ће се водити по образцу под **A.**

Члан 6.

Општински суд дужан је, да за свакога ко му се јави за упис, прикупи материјал потребан за оцену његовог имовног и привредног стања и прихода.

У цели прикупљања овога материјала општински ће суд уписницима, кад му се јаве, дати на попуњавање *уписнице* које су за ту цел спрењене по образцу под **B.**

Члан 7.

Ко по закону има да се упише у коју радњу, и да плати за упис, дужан је да попуни рубрике, које су у уписници изложене, и да одговори на сва питања, која би му се иначе на основу закона поставила (2. одељак 6. члава закона).

За приватне фондове, заводе и у опште правне личности попуњавање уписнице и на постављена питања одговарати њихови управници, или заступници.

Ко у законом року (чл. 7. закона) не би попуњену уписницу предао, или не би на постављена питања одговорио, тога ће општински суд сам по знању своје и уверењу уписати у радњу.

Члан 8.

За упис у радње, које би предузели, или радили они који не стоје под нашим законима, јавља ће се имаоци дућана или радионице, у којима се радња ради, или куће, у којима живе они који је раде, (члан 24 закона); и по томе

уписница ће се на попуњавање предавати имаоцу дућана или радионице, ако се радње у овима раде, иначе имаоцу куће у којој станују они који те радње раде. Ови имаоци споразумеће се са кираџијом, како ће уписницу попуњити, и они су дужни платити колико по закону треба (члан 24 закона).

Ако се које од речених лица налази у државној или општинској згради, уписница ће се предавати на попуњавање овој власти, која рукује с тим добром, и то оном званичнику, који је ту располатач.

Ако ко од оних што не стоје под нашим законима, нема стана ни радионице, него само на који час или на обданицу долази, да у коме месту ради што по закону упису подлежи, или му општина дозвољава, да на њеном атару такво што ради, онда ће општина и уписницу за то лице, попуњити и за плаћање одговарати.

Одредба овога члана не односи се на трговачке путнике, који само са мустрама путују, и који на једном месту тек по неколико, а највише до 15 дана остану, те само понуде трговачком и занатлијском свету чине. Ова радња неће се уписивати, нити ће се што на њу плаћати.

Члан 9.

Како и за кога важи упис, како ће се уписивати они, који на више места, у више дућана, или у заједници раде, одређено је јасно 13. 14. и 15. чланом закона.

Но наређења у другом одељку члана 14. и првом одељку члана 15. закона, не односе се на оне шпекулантске радње, које појединац, фирма или друштво има на једном месту усредсређене, а мора их, по самој њиховој природи, свуда вршити, било непосредно, било преко заступника, калауза, деловођа, пуномоћника, или нарочитих слугу, као што је куповина стоке, хране и других земаљских производа, који

се у разним местима или крајевима купују, прибирају и у магацине или оборе смештају, на одатле у множини, или у знатнијој мери (на квантум) извозе на страну, или се у земљи продају.

Оне се радње уписују само онде где станују они који их раде, или где је седиште фирми или друштву, управо где је главна канцеларија од целокупне такве радње; јер сва остала места, у којима се за такву радњу земаљски производи купују, прибирају и држе, сматрају се као станице за смештај тих производа, докле се не продаду, или на другу страну не крену.

Но заступници, пуномоћници, деловође, погођене нарочите слуге или калаузи у оваквој шпекулантској радњи, морају бити обзнањени преко новина, и пријављени код општинског суда оног места, у коме су станице или смешташта земаљских производа; тако исто морају се обзнанити и кад се одпусте.

Осим овога, предузимачи шпекулантске радње морају сваком од својих заступника или пуномоћника и т. д. дати општинским судом и полицајном влашћу потврђено уверење, да је радња, у којој они заступају предузимача доиста на овога уписана, и да је на њу за упис плаћено у месту где предузимач живи. Уверење ово дужни су заступници показати властима, кад им се и где оно затражи.

Према томе и општинске и полицајне власти, по званичној дужности, назиће, да не би ко под оваким именом противно смислу члана 13. закона, за себе радњу водио, а без уписа и плаћања за упис у радњу.

Разуме се по себи, да се заступници, пуномоћници и т. д. у колико они сами за себе по свом занимању и приходу подлеже упису и плаћању за упис, морају одвојено уписати, без обзира на радњу којој су заступници.

Исто тако и наређења члана 14. и 15. у колико се она односе на упис у радње, које би се радиле у једном

месту, а у више дућана и радионица, не односе се и на оне магаци, или стоваришта, у којима се са и други земљски производи, као вуна, коже и т. д. држе у великим количинама на време, и износе на продају у знатнијој мери (на квантум); и по томе, ове се магаци неће одвојено свака за се уписивати, него све у једно, под канцеларијом ових радња, па ће се у једно и за упис платити.

Но при упису оваких радња, мора се назначити местимце, где се оваке магаци налазе, а где канцеларија.

Члан 10.

Чим ко одговори на питања, или пошље попуњену уписницу, означаће се у списку у који је дан одговорено, или кад је уписница попуњена и послана, а на уписници означаће се под којим је бројем списка, уписани увршћен.

Одмах за овим општински ће суд прегледати уписницу, и видети да ли је на сва питања одговорено, и да ли су сви извори прихода верно показани, па ако ништа не буде имао да примети, сложиће уписнице једну на другу тако, да уписнице свију ових, који су једног занимања или једне радње, дођу у један свежањ, с надписом „уписнице Н. еснафа или занимања.“

Нађе ли општински суд, да ко није одговорио на сва питања у уписници, или ако је одговорио да није праву истину казао, него је који извор прихода, или приход прикрио, општински ће суд сам по своје знању и уверењу уписницу допунити, или исправити, па ће онда, као што је горе речено, поступити.

Овако ће суд поступити и кад ко не би нишао или не би на време одговорио и уписницу послао.

Што општински суд доуни, исправи или попуни, означаће у самој уписници да он то чини.

Члан 11.

Да би општински судови што тачније и што потпуније прибали материјал о стању и приходу уписника, нарочито без суделовања ових, треба да се ползују не само обавештењима која ће изискати званичним путем од власти, него и обавештењем од самих грађана који знају имовно и привредно стање уписника.

Члан 12.

Пошто општински суд прикупи све што је нужно за оцену и одредбу у коју ће врсту и у који ред плаћања за упис ко да буде увршћен, и пошто прикупљени материјал сложи, као што је речено напред, у 10. члану, он ће тада по списку уписника и по разрезној књиги данка видети, ко се од уписаних при првом општем упису већ затекао у радњи, у коју се уписује, и ко од њих не плаћа пун данак; па ће свакога онога, за кога дојела има уверења, да није у стању да плаћа пун данак, из списка уписаних превести у нарочити списак по образцу под В. У овај списак уводе се они, који се, по другом одељку члана 9. закона, сасвим ослобођавају од плаћања за упис у радње.

У коју ће врсту и у који ред плаћања за упис ко увршћен бити.

Члан 13.

Ко ће оцењивати и одређивати, у коју врсту и у који ред плаћања за упис ко да буде увршћен, одређено је чланом 10. закона.

Чим општински суд сврши упис, и спреми све што треба за оцену и одредбу колико ће ко за упис да плати, он ће одмах, у договору са општинским одбором изабрати 2—3 повереника из разних редова грађанства, и тако одбор оцењачки саставити; па онда ће одмах извести о томе

прву надзорну власт, како би и државни комисар реченој оцени и одредби присуствовати могао.

Члан 14.

У цели ове оцене и одредбе, општински суд послаће оцењачком одбору како списак уписаних, тако и списак оних, који се за сада због неплаћања пуног данка од плаћања за упис ослобођавају заједно са свима уписанима.

Члан 15.

Дужност је одбора, да сваког ко се уписује у радњу, уврсти у коју треба врсту, и у који треба ред, према приходу, а да се притом никоме неправда не учини.

У овој цели оцењачки одбор бдиће свом енергијом, да свакоме према његовим изворима прихода што тачније оцени и његов годишњи приход, па према томе да га уврсти у врсту и ред који треба.

Као материјал за изналажење годишњих прихода, и за увршћење у врсте и редове, служи ће одбору понајпре уписнице, па онда извешћа од општинских и других власти, и најпосле специјално знање које одбор или поједини чланови његови имају о целокупном привредном и имовном стању онога, кога оценити треба.

Члан 16.

На основу прибављеног материјала, знања и уверења, одбор ће у уписну књигу која ће се водити по образцу под Г. уписати по занимању или стању свакога, кога он оцени. Своју оцену завешће одбор у ту књигу, попуњавањем рубрика којих треба.

Ако је радња уписника изузета од плаћања (чл. 3. закона), али он има прихода на који по тачки 19. члана 2. закона има да плати за упис, онда ће се рубрика прихода

од радње оставити празна, а у приметби назначиће се, зашто је остала празна.

Пошто се по другом одељку члана 9. закона изузимају од плаћања за упис у сталне радње само они, који су се већ затекли у радњама што упису подлеже, али који по уверењу општинског суда нису у стању да плате пун данак, и суд их је уписао у списак ослобођених, — одбор ове не ће ни уписивати у уписну књигу, па наравно ни у ред плаћања за упис.

По свакојак, одбор ће узети у обзир имовно и привредно стање и приход и ових лица; па ако он нађе, да би и она могла плаћати пун данак, он ће то означити у приметби списка, па ће о томе известити надзорну власт; а ова ће настати, да се првог идућег полгођа и та лица упису и у пун данак и за плаћање уписа у радње.

Члан 17.

Решавање у одбору о оцени и одредби плаћања бива већином гласова, по закону о устројству општина и општинских власти.

У одбору имају решавајућег гласа и повереници.

Члан 18.

Кад се решава колико који члан одбора или повереник да плати, онда они који се оцењују, не могу учествовати у решавању, него се за време тога решавања морају удалити из седнице.

Исто тако и кад се решава о плаћању председника одбора, и он ће се удалити из седнице, а у председништву ће га заменити најстарији по годинама члан.

Члан 19.

У оцењивању и одређивању колико ће ко за упис да плати, не може бити никаквог помагања између оних који плаћају, као што то бива код данка, него се сваком за себе

има одредити колико има да плати; а разуме се, да се једно лице, које је једнаког прихода с другим, не може ставити ни у нижи ни у виши ред, него што су стављени други, који једнаке приходе имају.

Уписивање у врсту и ред бива по целокупном приходу који уписаник годишње имати може; а мера годишњег плаћања одређује се према врсти и реду у који је ко увршћен (члан 9. закона).

Члан 20.

При оцењивању и одређивању у коју ће врсту и који ред плаћања ко увршћен бити, комисар који у одбору присуствује назива, да одбор врши закон као што треба, а нарочито ће бдити, да се при оцени и распореду мера плаћања никоме ни отешча ни олакша противно закону.

Ако би комисар приметио какве неправилности у оцењивању или распореду на врсте и редове, па би нашао да би требало распоред новом прегледу подврћи, он ће то са својим разлозима предложити министру финансије, како би се одмах одредила нарочита комисија за преглед и дотеривање распореда.

Плаћање за упис у сталне радње.

Члан 21.

Плаћине за упис у сталне радње дели се на две врсте, а свака врста опет на редове.

У прву врсту долазе радње, којима се приход процени до 10.000 динара; а у другу врсту, радње којима се годишњи приход процени преко 10.000 динара.

Члан 22.

Прва врста плаћања за упис, дели се на 21 ред. Само увршћење у редове бива овако:

Ко има годишњег прихода

1., мање од	500 дин.	долази у	XXI. ред и плаћа	2 динара
2., равно	500	"	XX.	3
3., од 500 до	1,000 дин.	закључно	IXX.	8
4., " 1,000	1,500	"	XVIII.	10
5., " 1,500	2,000	"	XVII.	12
6., " 2,000	2,500	"	XVI.	15
7., " 2,500	3,000	"	XV.	20
8., " 3,000	3,500	"	XIV.	25
9., " 3,500	4,000	"	XIII.	30
10., " 4,000	4,500	"	XII.	40
11., " 4,500	5,000	"	XI.	50
12., " 5,000	5,500	"	X.	60
13., " 5,500	6,000	"	IX.	70
14., " 6,000	6,500	"	VIII.	80
15., " 6,500	7,000	"	VII.	90
16., " 7,000	7,500	"	VI.	100
17., " 7,500	8,000	"	V.	110
18., " 8,000	8,500	"	IV.	120
19., " 8,500	9,000	"	III.	130
20., " 9,000	9,500	"	II.	140
21., " 9,500	10,000	"	I.	150

По овоме рачунању сваки вишак преко одређеног прихода једног реда долази одмах у виши ред; па се према томе реду и за упис наплаћује.

Члан 23.

Друга врста плаћања за упис у сталне радње, дели се управо на ових пет редова:

		Плаћа се за упис	
I. ред на вишак прихода преко	10,000 до 20,000 дин.	2%	
II.	20,000 " 30,000	2.50%	
III.	30,000 " 40,000	3%	
IV.	40,000 " 50,000	3.50%	
V.	50,000 "	4%	

Плаћање од уписаника који долазе у ову другу врсту, а то су они који имају више од 10,000 прихода, бива овако:

Најпре се од процењеног прихода одвоји 10,000 динара, и на ово се рачуна мера плаћања која је у првој врсти и првом реду означена, а то 150 динара. За овим се узме у рачун вишак прихода преко 10,000 па до 20,000 динара по првом реду друге врсте, па се на овај вишак рачуна као мера плаћања по 2%. После тога узме се вишак прихода преко 20,000 па до 30,000; и на овај вишак рачуна се по другом реду друге врсте по 2.50% као мера плаћања. На овај начин рачуна се и за даљи вишак прихода мера плаћања по овом проценту који је одређен за врсту и ред у који тај приход долази. Пошто се овако мера плаћања за сваку врсту и сваки ред прихода одреди, онда се одређене мере плаћања све уједно саберу, и њихов збир означава колико плаћање укупно износи.

Пример. Уписник један има 55,000 динара годишњег прихода. Колико он треба да плати за упис у радњу израчунаће се овако:

1.,	на приход до 10,000 динара	.....	150 дин.
2.,	од 10,000 до 20,000	(= $\frac{10,000 \times 2}{100}$ =)	200 .
3.,	20,000 . 30,000	(= $\frac{10,000 \times 2.50}{100}$ =)	250 .
4.,	30,000 . 40,000	(= $\frac{10,000 \times 3}{100}$ =)	300 .
5.,	40,000 . 50,000	(= $\frac{10,000 \times 3.50}{100}$ =)	350 .
6.,	50,000 . 55,000	(= $\frac{5,000 \times 4}{100}$ =)	200 .
Свега 55,000			..... = 1,450 дин.

Ту је јасно да се мера плаћања за упис изналази, кад се вишак прихода преко 10,000 динара појави са процентом који одговара врсти и реду тога прихода, па онда поделити са 100.

Члан 24.

Чим се у једној општини оцени и одреди, у коју ће врсту и који ред ко увршћен бити, преписаће се уписна књига у

три једнака примерка; један примерак оставиће се општинском суду, а друга два послаће се првој надзорној власти, која ће опет један примерак послати министарству финансије, а други за се задржати.

Све три књиге морају се сравнити и оверити подписима државног комесара, председника општинског суда и три општинска одборника.

Члан 25.

Овај примерак уписне књиге, који остане код општинског суда, изложиће се јавно у општини на преглед свима којих се тиче, и овако изложен остаће 10 дана.

Да је и кад уписна књига јавно изложена, општински суд огласиће јавно своје грађанству.

Члан 26.

Коме би се учинило да је неправедно оцењен, и да му је преко мере плаћање одређено, има по закону право, да поднесе представку и жалбу, и да тражи да се исправи оно, у чему налази да му је неправда учињена.

Кад се, како се и коме поднесе представке и жалбе, јасно је изложено у члану 16. закона.

Представке и жалбе које се поднесу после рока законом одређеног, не ће се узимати у поступак, и у том случају оцена и одредба колико уписник да плати, остају као што их је оцењачки одбор у уписној књизи означао.

Жалбе против оцене и одредбе предају се свагда оној власти, против које су и написане; а ова ће их с актима и извешћем коме треба спровести.

Жалбе против средских власти не управљају се на окружну полицијску власт, него управо на министра финансије; а разуме се да се имају предавати средској власти против које се и жали, да их она даље спроведе.

Члан 27.

О поднесеним представкама и жалбама, о разлозима из којих су оне поднесене, као и о њиховим резултатима, водиће се нарочити списак по обрасцу под Д.

Члан 28.

Жалбе против оцене прихода и одредбе плаћања за упис, не задржавају никако извршење наплате за упис.

Члан 29.

Како се и кад плаћа за упис у сталне радње, изложено је у члану 17. и 18. закона.

Наплату за упис у сталне радње врше општински судови онако исто, као и кад редован порез наплаћују. Што наплате према уписној књизи, судови општински шаљу првој надзорној власти, а ова даље може треба.

Члан 30.

Сврх наплате за упис у радње, даваће општински судови признанице по обрасцу под В., које ће уједно служити и као уверење да се ко уписао у радњу по закону.

Признанице ове биће двојне и везане у нарочиту књигу; па ће се при издавању и попуњавати у двоје, тако, да се један примерак одсече и преда оном ко је за упис платио, а други да остане у књизи за доказ рачунополтачу, да је од кога треба и колико треба наплатио.

Члан 31.

Пошто се сврши упис у сталне радње, општинске и полицијске власти водиће бригу, да се изнађе свако ко не би био уписан у те радње, а по закону би требао да се упише. Сваког таквог општински суд уписаће посебно, и поступати по чл. 21. закона.

Посебан упис.

Члан 32.

Ко би у току године, а после месеца Јануара, предузео коју од радња што су означене у чл. 2 закона, или би је обновио пошто ју је напустио био, дужан је да се јави и упише онако исто, као што се уписује и при општем упису, а код општинског суда оног места, у коме би предузимао или обнављао радњу.

Члан 33.

Ко се после месеца Јануара за упис јави, тога ће општински суд најпре уписати у одвојени списак, који ће се водити као и овај за општи упис, по обрасцу под А.

Члан 34.

За прикупљање података о имовном и привредном стању и приходу оних који се посебно уписују, важе она иста законска наређења и она иста правила, која важе и за општи упис. (чл. 6 и 7. закона и чланови 6. 7. 8. 10 и 11. ових правила).

Члан 35.

Чим општински суд прикупи податке о имовном и привредном стању посебних уписника, он ће сазвати одбор ради оцене и одредбе у коју врсту и који ред ко од ових уписника да буде увршћен, па ће о томе одмах известити и прву надзорну власт, вако би и државни комисар при оцени и одредби присуствовао.

Члан 36.

У оцењивању и одређивању у коју ће врсту и који ред ко од посебних уписника доћи, узете се у рачун цео приход што га уписани може имати, од времена кад је радњу предузео или обновио па до краја године.

Члан 37.

Пошто одбор своју оцену и одредбу изрече, он ће оцењеног уписати у уписну књигу као привољеног, с назначењем, кад је радњу започео и колико прихода има, на по томе и у коју врсту и у који ред плаћања по закону долази.

Члан 38.

По свршетку уписа општински суд дужан је своју оцену и распоред изложити у општини на јаван преглед, како би онај кога се та оцена и тај распоред тиче, могао видети, како је оцењен, и у коју је врсту и који ред плаћања увршћен.

О упису, оцени и распореду ових који се посебно упису, општински суд јављаће, у својим месечним извештајима, и надзорној власти; а ова опет у својим месечним извештајима министарству финансије, тако како ће се ова оцена и распоред у сва три примерка уписне књиге уписати.

Члан 39.

Ако се уписани неби жаливо против оцене и распореда у року који је за то законом одређен, оцена и распоред важиће за њега све до краја оне године, у којој је он радњу предузео.

За жалбе против оцене и распореда, важе она иста правила и законска наређења, која важе и за општи упис (чл. 16 закона и чланови 26., 27. и 28. ових правила).

Члан 40.

И код посебног уписа важи одредба члана 21. закона, за оне који се не би у одређеном року јавили за упис.

А што се тиче уписа и плаћања за упис са овима ће се поступити у свему онако исто као што се поступа и са онима који се после уписа јаве, или који неће да одговоре на питања која им се о имовном и привредном стању пиховом поставе (члан 7 закона и члан 32—39 ових правила и упутстава).

Упис у несталне радње.

Члан 41.

Чланови 11. и 12. закона означавају које се радње као несталне или повремене сматрају. У ове радње уписује се одвојено од сталних радња, и то код оне власти која их по закону оцењује и за упис колико треба наплаћује.

По овоме несталне или повремене радње о којима је реч у члану 11. закона, уписују се код општинског суда оног места у коме се оне раде; а радње о којима се говори у члану 12. закона, уписују се код полицијске власти места, у коме се и раде.

Члан 42.

Као што се несталне радње на један или више дана, или од времена на време раде, тако се у њих уписује и за упис плаћа према времену за које се раде. Које се од ових радња раде за један или више дана, у њих се уписује у један мах за онолико дана за колико се раде; а које се раде од времена на време и за неки део дана, у њих се уписује и за упис плаћа онолико пута, колико се и раде, и то сваки пут одвојено и за себе.

Члан 43.

У несталне радње уписиваће се у нарочиту уписну књигу, која ће се водити по образцу под **Е.**, и оним редом којим се и пријаве за упис чине.

Оцењивање и одређивање колико ће ко за упис у несталне радње да плати.

Члан 44.

У несталне радње плаћа се или по оцени или по утврђено уписној цени.

На које се радње наплаћује за упис по оцени, а на које по утврђеној и којој цени, изложено је у члану 11.

и 12. закона. Плаћање за упис одређиваће се чим се ко за упис јави; а одређена цена наплаћиваће се у напред, пре него што се започне радња.

Члан 45.

Власти које наплаћују што се за упис платити има, издаваће на извршене наплате признанице по образцу под **Ж**. Ове признанице служиће уписницима уједно и као уверење, да су се у радњу уписали, и за упис колико треба платили.

И ове признанице биће двојне и везане у нарочиту књигу, тако како ће се при издавању попуњавати у двоје, на један примерак одсећи и предати ономе који је за упис платио, а други задржати у књизи, за доказ да је рачунополатач од кога треба и колико треба по закону наплатио.

Члан 46.

Кад несталне радње раде они који не стоје под нашим законима, упис ће се извршити, и за упис колико треба унапред наплатити по одредбама члана 11., 12. и 24. закона, с погледом на члан 8. ових правила и упутстава.

Члан 47.

За представке и жалбе против оцене прихода и одредбе плаћања за упис у несталне радње, важе она иста законска наређења, која важе и за жалбе при упису у сталне радње. (члан 16. закона и члан 26. и 27. ових правила и упутстава).

II.

ПРОЦЕНАТ

(чл. 25—33 закона о изворима за одужење државног дуга

Ко и на шта плаћа проценат.

Члан 48.

Ко и на шта плаћа проценат, изложено је у члану 25 закона.

Процент овај плаћају и удовице и деца умрлих чиновника, што примају пензију из удовичког фонда, као и у опште сва лица, која примају одређену плату, било из државне, било из општинске, срепске или окружне благајне.

Уз плату чиновника иду и сви повчани додатци у смислу 19. тач. члана 2. и члана 28. закона. Исто тако под монастирским и црквеним добрима, разуму се и капитали.

Ко се изузима од плаћања процента.

Члан 49.

Од плаћања процента изузимају се:

1., Они који не плаћају нун данак. И потоме ко не плаћа самог данка 30.¹⁰ динара годишње, или 15.¹⁰ динара полугодишње, не плаћа ни проценат.

2., Они, којима плата, пензија, издржање заједно с приходима из других извора износи мање од 1,010.¹⁰ динара на годину, па макар и плаћали нун данак. (Члан 27 закона).

Но цркве и манастири не долазе ни у један од ова два изузетка.

Како се рачуна и плаћа проценат.

Члан 50.

Процент се дели у три врсте.

У прву врсту долазе плате, пензије и приходи који износе преко 10.000 динара годишње.

Другој врсти припадају плате, пензије и приходи који износе до 10.000 динара годишње.

У трећој су врсти само приходи од монастирских и црквених добара и капитала.

Члан 51.

Приход монастирских и црквених добара, рачуна се целокупан, па се на тако целокупан и проценат одређује и наплаћује, и то по 3 на сто.

Пример. Некој црква оцени се целокупан приход на 2.000 динара. На тај приход она ће да плати $\frac{3 \times 2000}{100} = 60$ динара.

Члан 52.

За проценат прве и друге врсте, важи што и за плаћање при упису у радње друге и прве врсте.

И по томе проценат прве врсте рачуна се и плаћа онако исто као што се рачуна и плаћа за упис у радње друге врсте (чл. 23. ових правила).

А проценат друге врсте, рачуна се и плаћа као што се рачуна и плаћа и за упис у радње прве врсте. (Члан 22 ових правила).

Оцењивање прихода и одређивање процента.

Члан 53.

Оцењивање прихода и одређивање процента бива по правилу сваке године у месецу Јануару, као и општи упис у радње. Колико ко прихода има, и колико ко процента према приходу да плати, оцењују и одређују:

- 1., По срезовима општински одбор са председником суда, а у присуству једног чиновника кога среска власт одреди; и
- 2., По окружним варошима, нарочите комисије које се састављају по члану 39. закона.

Члан 54.

Чим министар финансије нареди да се приступи оцењивању прихода и одређивању процента, окружне надзорне власти наредиће што треба да се што пре и најдаље до 1. Јануара, саставе комисије за окружне вароши.

У овој цели окружни начелник или управник вароши наредиће, да се сазову на збор сви који по закону подлеже плаћању процента, те да под његовим председништвом изберу поверенике, о којима је реч у тач. в. чл. 29. закона.

Среске пак власти наредиће општинским судовима, да спреме све што треба за оцењивање прихода и одређивање процента, па да их одмах о томе извести.

Члан 55.

Комисије по окружним варошима, чим се саставе, а општински судови по срезовима чим добију наредбу од среских власти, дужни су да попишу у нарочити списак све оне, који по закону треба да плате проценат. Списак овај саставиће се по образцу А.

У овоме послу комисије ће потпомагати општински суд и државна надлежательства.

Сва државна надлежательства и сви заводи што стоје под државним надзором дужни су да спреме списак свију својих лица која плаћају процента подлеже, и да тај списак пошаљу комисијама кад им се оне за то обрате.

Члан 56.

Уз овај списак комисије или општински судови постаће се да прикупе и податке о имовном стању и о приходу оних који подлеже плаћању процента.

У овој цели комисије или општински судови, позваће општим позивом преко новина, или другим уобичајеним путем, све оне који подлеже плаћању процента, да најдуже за седам дана од дана позива предстану и приме уписницу, спречљену по образцу Б.

За цркве и манастире предаваће се уписнице туторима, или старешинама.

Онима, који живе на страни, а подлеже плаћању процента, као што су посланици, пензионери и т. д., слаће се уписнице на попуњавање преко министарства иностраних дела.

Члан 57.

По у законом року не би предао или послао попуњену уписницу, томе ће комисија или општински суд оценити при-

ход и према својој оцени одредити врсту и ред плаћања; а он неће имати права да се противу те оцене и одредбе жали (чл. 31. закона).

Члан 58.

Пошто општински судови по срезовима прикупе и спреме што треба за оцену и одредбу процента, они ће о томе одмах известити среску власт; а ова ће одредити и упутити чиновника који ће присуствовати оцени и одредби.

Чиновник овај заћиће из општине у општину; па ће се под његовим надзором, а по закону и овим правилима извршити оцена и одредити проценат.

Члан 59.

Како комисије по окружним варошима, тако и општински судови по срезовима, оцењиваће и одређиваће проценат овако исто, као што се по овим правилима и упутствима оцењује приход и одређује врта и ред плаћања за упис у радње. (Члан 15—19 ових правила и упутстава).

Члан 60.

Чим комисија, или општински суд, коме оцени приход и одреди проценат, записаће га у уписну књигу са означењем надлештва у коме се налази, тако да лица једног надлештва сва једно за другим дођу. Уписна књига за проценат јесте она иста која служи и за упис у радње; само ће се ту за проценат употребити одговарајуће рубрике, које су удешене тако, да се у њима назначе и плате, доходци и други извори прихода, као и целокупан приход, па нај-после и врта и ред за плаћање процента.

Они који се по члану 27. закона изузму од плаћања процента, завешће се у одвојени списак по обрасцу под В. (члан 12. ових правила).

Оцена и одредба за плаћање процента излагаће се на преглед онда и овако кад и како и распоред за плаћање уписа у радње. (Члан 24. и 25. ових правила).

Члан 61.

Што важи за жалбе против оцене и распореда за упис у радње, то важи и за жалбе противу оцене и одредбе процента (чл. 16 закона чл. 26. и 27. ових правила).

Члан 62.

Исто тако и за плаћање процента, важе она иста правила, по којима се плаћа и за упис у радње. (Члан 28. и 29. ових правила).

Сврх наплате процента даваће општински судови признанице по образцу под И. И ове признанице биће двојне и везане у књигу као и оне за упис радње, па ће се овако и издавати (чл. 30 ових правила).

Опште одредбе.

Члан 63.

Плаћање за упис у сталне радње и процента бива на пошто. За свако пошто плаћа се половина оне цене, која је годишње одређена (први и други одељак члана 17. закона).

Ако би који уписник у течају једног пошто после уписа отворно радњу или ушао у ред оних који плаћају процента подлеже, онда ће се на њега у том поштоју разрезати и наплатити за онолико времена колико још остаје до краја тог поштоја (члан 17. закона).

Ко би, пошто је већ уписан, у течају једног пошто оставио радњу, или престао припадати реду оних, који плаћају процента подлеже, од тога ће се наплатити колико за цело то поштоје припада. (17 члан закона).

Члан 64.

За упис у сталне радње и проценат плаћа се кад се и порез плаћа; а ко се после плаћеног пореза упише у радњу, или уђе у ред оних који проценат плаћају, биће дужан да плати најдаље за 30 дана, од дана уписа (члан 18. закона).

За прво полгође 1879 године за упис у радње и проценат наплатиће се колико по закону треба кад распоред буде готов, ма то било и после наплате пореза за речено полгође.

Члан 65.

Ко за 30 дана не плати што је по закону дужан, од тога ће се извршним (екзекутивним) путем наплатити, овако као што се наплаћује и порез (35 члан закона) по прописима суд. грађ. поступка.

Но пре извршења наплате општинска или полицијска власт позваће дужника, да назначи, шта да му се прода, или на који начин мисли да измири дуг. Ако дужник не дође, или то не учини, најдаље за 5 дана, онда власт сама приступа извршењу наплате.

Члан 66.

Ако би који уписник умро, а не би ништа од имања оставио, или ако се иначе не би имало одкуд наплатити што би од њега наплатити требало, а никакве кривце за то до државних или општинских органа не би било, онда ће се уз рачун поднети о томе и уверење општинске власти, које ће и полицијска власт, како у погледу подписа тако и у погледу садржине одоверити.

Члан 67.

Ко промени стан у месту, пошто се у радњу упише, дужан је одмах за нови стан јавити општинском суду; а овај ће то назначити у књизи под „приметбом“.

Члан 68.

Ко се у једном месту упише у сталну радњу, па се после одсели у друго које место, дужан је да пре сеобе извести о томе општински суд онога места, где се био уписао, па ће овај то у уписној књизи назначити. Тако исто дужан је он, да одмах по свом доласку извести о својој сеоби и општински суд оног места, у које се доселио.

Лица одсељена из једног места у друго траже се онако исто, као што се и за порез траже.

Члан 69.

Кад ко уђе у ред оних који плаћају процента подлеже, као и кад престане томе реду припадати, дотична надлежства известиће о томе општински суд. Исто тако дужна су та надлежства јављати општинском суду и о премештају оних лица из једног места у друго.

Руковање са приходом од уписа у радње и процента и поднашање рачуна.

Члан 70.

У окрузима старешина окружних начелства, а у Београду управитељ вароши, стара се: да се закон о изворима за одужење државног дуга и ова правила и упутства као и остале наредбе за извршење тога закона тачно и на време извршују.

Члан 71.

У срезovima ерески начелник, а у окружним варошима и у вароши Београду, казначеји окружне вароши или управе, кад примају од кметова што је за упис у радње и проценат наплаћено, дужни су уверити се, да ли је све тачно и потпуно наплаћено. На оно што приме издаће они при-

знаницу. А као што су дужни водити бригу о тачној и потпуној наплати, тако су и одговорни за сваку пропуштену наплату од општинске власти.

Члан 72.

У селским општинама кмет или помоћник који врши кметовску дужност, наплаћује и одговара за све, што по закону и овим унутштвима треба да буде наплаћено, али остане ненаплаћено.

У варошким општинама, по срезовима или окружним варошима, као и у вароши Београду кмет одговара за све што остане ненаплаћено.

А где има пореског општинског званичника, или помоћника нарочито одређеног за наплаћивање овог прихода, ту и тај званичник заједно са кметом одговара за оно што није наплаћено.

Члан 73.

Све што за упис у радње и као проценат наплате општинске власти, предаваће надзорној власти у овом року у коме и порез предају.

Среске пак власти предаваће овај приход окружној благајни чим га приме.

Члан 74.

И општинске и среске власти уз предају овог прихода подносиће извод, у ком ће бити изречно назначено, од кога је, под којим бројем уписне књиге, за које време и колико наплаћено.

Члан 75.

Окружна благајништва и благајне управе вароши Београда, подносиће сваких 10 дана министарству финансије извештај о упису, оцени и наплати за упис и проценат.

Члан 76.

Рачун о приходу од извора за одужење државног дуга учињеног у рату за ослобођење и независност народа, а исто тако и рачун о расходу тога прихода, води ће се одвојено.

Сви рачуни о овом приходу и расходу подлеже прегледу министарства финансије и главне контроле, онако исто као и остали државни рачуни.

АБр. 3.407.

30. Марта 1879.

Београд.

Министар финансије,
В. Јовановић с. р.

ОБРАЗАЦ А.

СПИСАК УПИСНИКА

(по закону о изворима за одужење државног дуга, од 19. Јануара 1879).

Топућа број			Кад се уписник пријавио			Име и презиме уписаника			Улица, и број куће у којој живи			Кад је прелазео или започео, или кад меови да предузме или започне радњу			Кад је примио уписницу, или кад су му достављена питања			Кад је прелазо поштом уписнику, или одговорио на питања			Примедба
год.	мес.	дан	год.	мес.	дан	год.	мес.	дан	год.	мес.	дан	год.	мес.	дан	год.	мес.	дан	год.	мес.	дан	

ОБРАЗАЦ Б.

УПИСНИЦА

(по закону о изворима за одужење државног дуга од 19. Јануара 1879).

Име и презиме уписаника _____

<p>1. У којој улици и у којој кући станујете.</p> <p>(Треба да напишете име улице, и број куће. Ако није ваша кућа, напишите чија је, и колико плаћате кирije).</p>	
<p>2. Где вам је дућан, или радioniца, или где радите радњу на коју се уписујете.</p> <p>(Треба да напишете име улице и број дућана. Ако није ваша зграда у којој радите радњу, напишите чија је и колико плаћате кирije).</p>	
<p>3. Колико имате ортака, помоћника (калфа), деловођа и ученика (шегрта). Служите ли се и каквим справама за рад?</p> <p>(Ортаци, деловође и помоћнике треба по имену и презимену да означите. За деловође и помоћнике треба да кажете и колико им платите заједно на годину. За справе треба да означите какве су и колику радњу снагу представљају).</p>	
<p>4. Одакле набављате предмете за продају, да ли из трговине или радioniце онога ко се уписао у радњу и ко за упис у радњу плаћа, или с друге стране.</p>	

ОБРАЗАЦ Б.

Округ _____

УПИСНА КЋИГА

Срез _____

У НЕСТАЛНЕ РАДЊЕ

Страна _____

Општина _____

Село _____

(по закону за одужење државног дуга, од 19. Јануара 1879.)

Текстуални број	Кад се уписани пријавио			Име и презиме или назив уписаника	Занимање или радња	Време и начин радње	Однос прихода од радње	Кад је имућности или стања уписаника	Колико треба за упис да плати	Приметба
	година	месец	дан							

ОБРАЗАЦ В.

УПИСНИЦА

(по закону о изворима за одужење државног дуга, од 19. Јануара 1879.)

Име и презиме _____

<p>1. У којој улици и којој кући станујете. Треба да напишете име улице и број куће. Ако није ваша кућа, напишите чија је, и колико плаћате кварије.</p>	
<p>2. Колико имате прихода од плате, пензије, издржавања или зараде, рачунећи у динарима.</p>	
<p>3. Осим плате, пензије издржања или зараде, имате ли и других каквих извора прихода; и ако имате, који су извори поименце и где су, и колико вам који за себе, а колико сви укупно годишњег прихода доводе.</p>	
<p>4., Приметба.</p>	
<p>Датум.</p>	<p>Потпис.</p>
<p>Опомена.</p> <p>Свако је дужан да каже истину о своме приходу: да попуни ову уписницу, и да је потврди својим потписом, па онда да је комисији пошаље. (Чл. 30 закона о изворима за одужење државног дуга, од 19. Јануара 1879.)</p> <p>Ко ову листу за 15 дана, од дана кад је прими, не би попунио комисији предао или послао, комисија ће му сама, на основу 31. чл. закона, оденити приход и одредити колико процента да плати; а он тада нема права, да се против ове одене и одредбе жалн.</p>	

Обрасци признаница, или уверења

Образац Ѓ

(Н. Н.) _____ из _____
 уписао се у радњу _____ под бројем _____
 уписне књиге, и платио је _____ и словима _____
 динара за упис од _____
 до _____
 у _____
 18 _____

Образац ж

(Н. Н.) _____ из _____ уписао
 се под бројем _____ уписне књиге да _____
 и платио је за упис _____ и словима _____
 динара за време од _____
 до _____ а по оцени _____
 у _____
 18 _____

Образац и

(Н. Н.) _____ звањује _____
 записани под бројем _____ уписне књиге, платио је _____ и
 словима _____ динара на име процента за време
 од _____ до _____
 у _____
 18 _____

ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ

правила и упутстава за извршење законских наређења,
 из закона о трошарини на пиво од 7 новембра 1877 год.
 АБр. 8649.

Наслов се замењује и допуњује овако:

„Правила и упутства за извршење законских наређења,
 из закона о трошарини на пиво, од 19 јула 1877 год. (Збор-
 ник 31, с. 28), и из закона о изменама и допунама њего-
 вим, од 19 децембра 1878 год.“

Увод се замењује и допуњује овако:

„За извршење законских наређења о трошарини на пиво,
 од 19 јула 1877 и од 19 децембра 1878 год. а на основу
 чл. 5 и другог одељка чл. 16 закона од 19 јула 1877, про-
 писују се ова правила и упутства.“

§ 11 замењује се овим:

У омеравању садржине пиварских судова, служиће као
 јединица један хектолитар (100 литара), а само омеравање
 извршаваће се хладном водом.

Пошто нове мере нису још уведене у практику, те нема
 ни мере од 1 хектолитра, набавиће се за сад мера од 5 ли-
 тара, и овом ће се мером, а наливом воде, омерити један
 суд до једног хектолитра (100 литара), на онда ће се тим
 судом омерити пиварски судови.

За омеравање судова пивари су дужни ставити власти
 на расположење раднице, воду и све што је за то омера-
 вање нужно.

§ 12 *заменује се овим:*

Омеравање судова бива на овај начин:

Узме се суд од једног хектолитра, и овај се до означене мере напуни хладном водом, па онда се ова вода изручује у суд који се омерава све догле, док се не сазна колико течности он хвата.

У § 13 речи „*аловом*“ и „*акова*“ замењују се са „*хектолитром*“ и „*хектолитара*“.

Исто тако свуда у правилима стара мера „*аков*“ замењује се новом „*хектолитар*“ (100 литара).

Први одељак § 21 *заменује се овим:*

Врионици омеравају се по правилу само на један налива а према количини пива, које се једним варењем извари и па хладњачи охлади.

Но у оних пиварама где је обичај да се врионици пуне са извареним и охладеним пивом од два или више варења, омеравање сваког појединог врионика бива на толико налива, колико се пива од развог варења у њ сипа.

С тога се и врионици омеравају са једним, два или више налива и са толико мера, према изјави пивара и начину његове радње.

§ 22 *заменује се овим:*

Остали судови, као: бачве, смешитшна бурад и т. д. омеравају се па онај исти начин, па који се омеравају и казани (§ 13).

§ 23 *заменује се овим:*

Пиварима је остављено на вољу, да и ситну бурад доведу на нову меру — на литре и хектолитре, — и по томе да се њима почну служити и пре времена него што је то чл. 35 закона о мерама, од 1 децембра 1873, утврђено.

Пивари који хоће да доведу бурад на нове мере, дужни су, и то *на своју одговорност*, означити на бурадма њихову

запремину у мерама законом о метарским мерама прописаним и уз то додати своје име или знак којим се место имена обично служе.

Ситна пиварска бурад могу бити од 25, 50, 100 и 200 литара. Садржина буради од 25 литара не сме да буде мања од 24 литре ни већа од 26 литара; оних од 50 литара не сме да буде мања од 48 ни већа од 52 литре; оних од 100 литара не сме да буде мања од 97 ни већа од 103 литре; и најпосле садржина буради од 200 литара не сме да буде мања од 194 литре, ни већа од 206 литара.

Пивари који би се почели служити новим мерама, дужни су то јавити општинској власти а и јавно обзнанити.

II.

У § 30 *заменује се:*

тач. а, месец, дан и сахат кад ће и који казан да подложи;

тач. в, месец, дан и сахат кад ће варење да сврши и по томе, кад ће, и нумеру и садржину хладњаче у којој ће изварено пиво да охлади;

тач. г, месец, дан и сахат кад ће нумеру подрума, и садржину врионика у којима ће охладено пиво из хладњаче оточити; па онда, у коме ће га подруму и у које судове отуда преточити и смешити;

тач. д, колико пива за варење пријављује, и по томе:

тач. б, колико трошарине има да плати па пријављену количину пива; и

тач. е, да ли ову трошарину плаћа одмах по што се она па пријављено и изварено пиво разреже, или је плаћа у роковима, па ако је тако плаћа, кад ће и у ком року платити; према овоме измениће се и формулари пријаве и записника за увођење истих.

§ 32 додаје се:

и да у њој не буде пријављена ни већа ни мања количина пива, но само онолика, на колику је хладњача омерена.

§ 38 додаје се и трећи одељак који гласи:

„Пивари ће бити дужни, да закажу својим радницима, да за сво време вршења званичне дужности буду контролној власти на услузи“.

§ 41 замењује се овим:

Докле не истече пријављено време за хлађење извареног пива, и докле се на хладњачи не констатује, да ли се пријављена количина пива слаже доиста са извареном, не сме се од пријављеног извареног пива ништа и нигде ван варioniце и хладioniце изнети.

§ 42 замењује се овим:

„А и пошто се изварено пиво на хладњачи охлади и омери, не сме му се вода или друго што додавати“ и т. д.

У § 43 у I одељку на крају, замењује се реч „изради“ са „извари и охлади“, а последњи се одељак са свим изоставља.

§ 45 замењује се овим:

Пошто се изварено пиво при разрезавању трошарине мери у хладњачама, разрезачи ће бити дужни, да се у целим тачнијег разреза трошарине нађу у пивари у време, кад се изварено пиво из казана преноси у хладњаче, а свакојако пре, него што се пиво из хладњаче у врioniке отаче.

§ 46 доуносије се овим:

„Нађе ли се извареног пива и у другим судовима, разрезачи ће то констатовати као утају, на поступити по закону“.

Последњи одељак § 47 замењује се овим:

Ако се мером на хладњачи знађе, да је пиво изварено више, него што је пријављено, вишак тај констатоваће се одсицањем до пријављеног пивомера, на ће се означити као „утаја“ и за ову ће се по чл. 9 зак. казнити са 4 пута онолико трошарине колико би ова изнела на ону количину пива која је затајана.

Но ако разлика између изварене и пријављене количине пива не износи више од 5%, не ће се применити казна за утају, него ће се и на тај вишак само трошарина по закону разрезати и наплатити.

Изађе ли по „пивомеру“, да је мање пиво изварено, него што је пријављено, мањак тај не ће се у рачун узимати, него ће се трошарина разрезати и наплатити на онолико, колико је пријављено било.

§ 48 замењује се овим:

Од количине пива, која буде доиста изварена и охлађена, одбиће се при разрезу трошарине 7.5 од сто литара на име фире.

§ 49 замењује се овим:

На сваки хектолитар (100 литара) извареног пива резурује се и наплаћује на име трошарине по 8 динара, тако, да трошарина изнесе онолико пута по 8 динара колико је хектолитара пива изварено. Од ове суме одбиће се 7.5 на сто у име фире; а остало ће се наплатити:

§ 50 замењује се овим:

Колико се пиво при омеравању буде нашло, и колико је од тога на име фире одбијено, разрезачи ће то назначити у пријави и словима и бројем. Они ће тако исто означити и колико је трошарине према томе разрезано, као и колико је казни ударено ако јој је било места.

Овако попуњену пријаву, разрезачи ће упутити коме треба на исплату.

§ 53 замењује се овим:

Најдужи је рок плаћања 3 месеца, а најкраћи петнајест дана.

По овоме, ако се трошина плаћа у року од 3 месеца, трошарина на пиво које је изварено једног дана првог месеца платиће се тог истог дана трећег месеца; а ако се плаћа у року од 15 дана, платиће се овог дана који буде петнаести од дана кад је пиво, на које се плаћа трошарина изварено.

§ 61 у почетку додаје се:

На крају сваког месеца, а најдаље за 10 дана, итд.

V.

§ 69 замењује се овим:

На пиво које се у земљи произведе, па се у количини од најмање 1 хектолитра (100 литара) извезе у стране земље уредним путем, а по правилима овим и ђумручким, вратиће се на снагу извезену количину пива онолико трошарине колико је на извезено пиво у ствари и плаћено.

Но пиво које се хоће да извезе у стране земље с правом на повраћај плаћене трошарине, треба да има најмање 3 степена по сахарометру а при температури од 14° Реомјерових.

На пиво, које се извезе испод 3° јачине и у мањој количини од 1 хектолитра (100 литара) не ће се ништа на име трошарине враћати.

§ 70 замењује се овим:

Правило је, да се врати онолико трошарине на пиво, које се извезе, колико је на њ у ствари и наплаћено.

Али по што је по закону од 19 јула 1877 год. плаћена трошарина на пиво које је произведено до 19 децембра 1878 год. по 2 динара на 100 килограма, или по 1 динар на акв од 40 ова, а по закону од 10 децембра 1878 год. на пиво, које се од тога дана произведе плаћа се трошарине по 8 динара на хектолитар (100 литара), то ће се и на пиво које се извезе на страну с правом на повраћај плаћене трошарине вратити 2 или 8 динара на 100 килограма или 100 литара, према мери у којој је наплаћена трошарина на пиво које је у земљи произведено, па на страну извезено.

По овоме, пивари који би подлагали право на повраћај трошарине по закону од 19 децембра 1878 год., дужни су доказати својим књигама и дотичним пријавама, да је пиво које извозе и на које траже повраћај веће трошарине од оне по закону од 19 јула 1877 године, доиста произведено, после 19 децембра 1878 године и да је на њ плаћена она трошарина коју закон од тога дана наређује.

Овако поднесени докази морају бити потврђени и од стране надлежних разрезача.

Трошарина на пријављену и извезену количину пива, враћа се најдаље за три месеца од дана кад је пиво доиста на страну извезено; а вратиће се на оном месту и од оне власти, где је и којој је трошарина плаћена.

§ 71 замењује се овим:

Пошилање пива за извоз мора бити у судовима, који се званично запечатити могу и који хватају најмање 25 а највише 100 литара.

Ако се пиво у флашама извози, ове се имају сложити у сандуке тако, да се на њих званични печат ударити може.

§ 72 замењује се овим:

По правилу, пивар који жели да извезе пиво у страну земљу, дужан је за свако поједино пошилање најпре јавити

полицијској власти оног места у коме се пивара налази, и подвезти јој за сваку експедицију пива писмену пријаву — у трипликату по образцу Ѓ.

Но пиварима је остављено да могу од један пут и већу количину пива пријавити за извоз, па онда ову количину пива држати у свом сместившту ближе оном месту одакле ће поједине партије на страну извозити; колико од тог пива буду извозили они ће извештавати власт оног места у ком је пиво смештено.

§ 73 замењује се овим:

1; Је ли пријављен прави број судова, у којима се пиво извози; хватају ли ови судови онолико, колико је пријављено и јесу ли они у таком стању, да се у њима по овим правилима пиво извозити може.

2; је ли количина пива тачно пријављена, и је ли пиво доиста од 3 града по сахарометру; и

3; је ли по закону плаћена трошарина на пиво које се хоће да извезе.

*У § 76 тач. а и б; бр. 5.
замењује се овим:*

Марка, нумера, начин паковања, број, тежина и запремина колета.

§ 77 додаје се:

Но пријава од оног пива, које се носи у сместивште за извоз, не ће се слати ђумруку, него полицијској власти оног места, где је сместивште.

На основу ове пријаве, пивар ће пријављивати овој власти почасно пошљање пива за извоз, па ће ова власт даље урадити како је прописано §§: 73, 74, 75 и 76, 85, 86, 87 и 88.

У § 78 у средини после речи:

„слажу ли се колета по“ изоставља се „тежини“, а после речи „ђумрук“, додаје се:

Измерити колета, па ће цифру коју при премери нашао буде, у рубрике за то одређене, у оба екземплара пријаве уписати итд.

Према овом и § 76 мења се и образац е.

§ 79 додаје се о:

Пиво које је оглашено за извоз, и налази се у узакљеним судовима од дотичне власти, могу пивари у цело или на делове и у земљи употребити, само што се у том случају мора јавити најближој полицијској власти, те да званичне печате поскида са оних судова што остају у земљи, па ће онда у главној пријави означити количину пива која је још за извоз остала.

(Следећи параграфи додају се као нови).

§ 82.

У цели контролисања извареног произведеног — и употребљеног пива, пивари су дужни водити књиге о свеколикој радњи својој.

Књиге о пиварској радњи морају се тачно и савесно водити, тако да се може из њих и у свако доба сазнати све што је нужно за контролисање извареног пива.

§ 83.

Из пиварских књига треба да се зна, и по томе да се у њима уписује хронологијским редом:

а; колико је, кад и каквог материјала за произвођење пива купљено или набављено;

б; колико је, кад и каквог материјала за варење пива употребљено;

в; колико је, кад и каквог пива произведено;

г; колико је, кад каквог од произведеног пива и на што употребљено.

§ 84.

Књига у којој се уписује све о сировини, водиће се онако, како то закон трговачки у опште прописује, с том напоменом, да се воде тачно и тако, да се из њих може увек сазнати: одакле су, колико, кад и од кога сировине набављене, како су, кад, колико и на шта употребљене.

§ 85.

О произведеном и употребљеном пиву, водиће пивари две књиге и то: једну књигу о произведеном пиву по образцу под I, а другу о употребљеном пиву по образцу под II.

Књиге ове имају се водити по начину како је даље одређено, а нарочито се обраћа пажња пивара, на тачно и савесно вођење ових књига, како би се из њих донета могло свакад и у свако доба дознати све, што је по овим правилима а за контролисање извареног пива нужно знати.

§ 86.

У књигу о произведеном пиву уписује се и то у примање, она количина пива, која се омеравањем нађе, да је на хладњачи у своје време охлађена, а мора се уписати одмах и непосредно после самог омеравања, а пре отакања у врioniце.

Пиво кад се из врioniце изнесе, или где пренесе, завешће се у издавање тек по свршеном главном врећу, и то оног дана, и одмах кад се пиво из врioniка оточи за пренос.

Овом приликом и тада се има показати у издавању, и прави мањак због талога и ветрења, што се догоди на извареној количини пива.

Исто тако и остали губитци на пиву, који би се догодили изванредним каквим случајем и. пр. што врioniк напукне на

се пиво проспе, и то би надзорна власт констатовала, имају се завести у издавање књиге, о извареном пиву, и то оног дана кад се случај догоди, а пре него што се пиво из врioniце износи или где пренеси.

§ 87.

У књигу о употребљеном пиву, уводи се у примање оно пиво, које се и кад се по главном врећу из врioniка оточи у подрум за смештај, а у издавање заводи се оно пиво, које се и кад се отуда на продају или потрошњу даље однесе.

§ 88.

Ако који пивар има смештишта за пиво или пиваре, где се пиво производи, онда свако тако смештиште мора да има за се књигу о примљеном и утрошеном пиву.

§ 89.

Пивар који произведено пиво у својој пивари у малом продаје, дужан је о проданој количини дневно водити засебан рачун, на по свршеном дану одмах завести у књигу издавања.

Исто ће се тако водити рачун и о оном пиву што се у пивари раденицима даје.

§ 90.

Све књиге, које пивари по овим правилима морају водити, стоје у свако доба отворене разрезачима трешарине на пиво, и свакоме ономе који има право надзора или ревизије.

Сви ови имају право и дужност, поћице и пренисе из пиварских књига по потреби узети.

§ 91.

На захтев надзорне власти, пивари су дужни и месечне изводе о произведеном и употребљеном пиву из књига изводити и на преглед послати.

§ 92.

Све пиварске књиге воде се хронологијским редом; оне се закључују месечно, при њиховом закључењу одбију се суме издавања од суме примања, и што преостане преваша се у следећи месец.

Овако закључене књиге чувају се за 5 година.

§ 93.

Све књиге, које су пивари дужни водити, морају међу собом у потпуној сагласности бити.

§ 94.

Свака готовина пива за коју се сравањем књига докаже, да на њу према пријављеним листама није трошарина плаћена, сматра се као да је од пријаве утајана, на ње се за ову утају и казна по закону одредити.

§ 95 *заменајује се овим:*

Из књига што су их пивари о својој радњи до сада водили сумираће они све позиције о пиву што су га произвели и продали од почетка 1878 до 19 децембра те године, на ње онда тога дана одбивши издавање од примање остатак као прву позицију завести у књиге, које се овим правилима прописују, на онда даље увести позицију по позицију што су га произвели и продали од 19 децембра 1878 и тако увођење продужити до краја ове 1879 г.

Пренос овај из старих књига у нове, извршиће се у присуству разрезача трошарине на пиво.

АВр. 4569. 4. Маја 1879.
у Београду.

*Министар финансије,
В. Јовановић с. р.*

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости Божијој и вољи народа,

КЕЊАЗ СРПСКИ.

На предлог Нашега војног министра, а на основу § 3 закона о устројству војске, наређујемо:

„Да се војно-судека струка одвоји од Ђенерал-штабне и да образује засебну струку са својим називом.“

Наш војни министар нека изврши овај указ.

6. Маја 1879.
у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

*Министар војни,
почасни абутант Ђеговог
Височанства, Кнеза,
Ђенерал-штабни потпуковник,
Јов. Мишковић с. р.*

ПРОПИС И ПРАВИЛА

по којима ће се управљати инжењери при извиђају према
чл. 30 и 31. закона о водама и њиховој употреби.

Ка чл. 30. и 31.

Овде је реч о воденицама и подобним индустријалним постројењима, за које је потребно успоравање воде, средством бране, и спровод исте до постројења, средством јаза.

При извиђају места, на коме се намерава подићи воденица или какво подобно индустријално постројење, нужно је пре свега, да се расмотри и извиди следеће:

а. Да ли је место за брану, за јаз и за само постројење таково, да они нису изложени каквој опасности од воде.

б. Да ли се потребна и тражена количина воде може одвојити из реке за потребу воденичну, без да се тиме оштете суседне земље или други какви општи или приватни интереси.

в. Да ли се вода од воденице на на ниже може, без повреде туђих интереса и права, опет спровести у реку.

За извиђај под а и в.

Односно места за брану предложеног, инжењери имају да извиде, какво је на том месту корито реке, т. ј. да ли је нормално, или је знатније шире или уже, какове су на том месту обале и какво је земљиште у реци, а какво на обалама, да ли чврсто или равнито, да ли је камен, шљунак или земља и каквог рода? даље: да ли су обале од нормалне (обичне) висине, или су више или ниже од ове и у колико? Да ли их вода прелива или не, па ако их прелива, у колико? а ако не, у колико онда остају од воде недохваћене?

Да ли је место, где би се више и ниже воденице имао спровести јаз, поплави изложено или не, и у колико једно или друго?

Према овоме треба дакле инжењер да нивелише реку изнад воденице, односно више бране, докле би успор воде допирао, и још нешто на више; исто тако да нивелише испод воденице до места, где ће утицати јаз у реку; тако исто и земљиште са стране реке, уколико би ово обичној поплави воде изложено било. (Изузима се овај терен, који вода при абнормном — ванредно великом — стању воде поплави).

Ако се резултатом оваковог мерења добије поуздано убеђење, да се воденична или друга подобна индустријална зграда на пројектованом месту не би могла бити смела подићи, онда према тачки 4. чл. 31. закона наступа случај, да се извиди, може ли се таква зграда, на каквој другом месту исте реке постројити, где ће се препоне, за прво место показане, моћи да избегну.

Буде ли резултат горњег мерења повољан за подизање индустријалног предузећа, то се онда наставља инжењерски рад за извиђај под б. као што следује:

Извиђај по овој тачки састоји се у главном:

1, у опредељењу количине воде, која у извесном времену (обично за једну секунду) кроз савињени попречни профил реке при разном стању воде са извесном средњом брзином протиче, и

2, у опредељењу, да ли пројектована брана одговара намењеној цели или не.

За сазнавање и опредељење количине воде, инжењер треба да премери попречни профил реке на неколико места (на више или мање места, како где према већој или мањој правилности корита за нужно пађе), и то како за обично тако и за највеће стање воде; у сваком од тих профила мора се пронаћи и измерити средња брзина воде, с којом она за извесно време кроз профил протече. Од овог мерења добиће

се познатијим путем количина воде, и према том моћи ће се оценити, да ли се може за пројектовано индустријално предузеће дозволити тражена количина воде, разуме се са обзиром на већ постојећа права на употребу и службеност ове воде за опште или приватне цели, ако их буде било.

За оцену пројектоване бране, била она без пропуста или преливајућа са пропустима, или брана из више пропуста састављена, преко које неможе неупотребљена вода да прелива, већ иста кроз пропусте одилази има да се обрати пажња:

1. На само место, где се брана подићи има;
2. На висину бране с обзиром на висину обала на оном месту и на меру успора, који се произвести има;
3. На правац бране према матици реке;
4. На дужину бране;
5. На попречни профил бране;
6. На начин, како се по пројекту брана има у обале утврдити и осигурати, да је вода не би могла обићи и обалама тиме штету нанети.

Што се тиче места за брану пројектованог, инжењер треба да извиди, да ли је ово тако изабрано, да брана приликом већ познатог му великог става воде, неће проузроковати поплаву; на ако нађе, да би тај случај морао наступити, онда да извиди, да ли је у пројекту за предохрану тога штогод предвиђено, и ако је, да ли одговара цели; на пр. подизање јаким насина на обалама од бране уз реку на ону дужину и висину, до које поплава доиђе, или пропуст у самој брани, који ће приликом наводњења сувиншну воду пропустити кроз брану (Grundablass). Ако овакви услови нису испуњени, онда може инжењер предлог преименити у толико, да се брана начини нижа. Но свакојак најбоље ће бити, да се у свакој брани, која би могла проузроковати поплаву, начини пропуст за отицај сувиншне воде, јер се

овим начином предупређује и узвишавање дна корита више бране, и кварење (удубљење) истог ниже бране.

Инжењер има такође да испита, да ли је правац бране преко реке тако пројектован и удешен, да вода, преко бране падајућа, неће рушити обале; или ако у брани постоје пропуст, да ли су они тако намењени, да вода кроз њих јурећа, неће обали или кориту шкодити.

За дужину бране важи као правило: она треба од прилике да је за $\frac{1}{4}$ већа од нормалне ширине реке. Инжењер треба да има у виду, да ли ће се највећа вода лако и без да штету чини, моћи сровести на том месту, па према том и да одреди дужину бране, број и величину пропуста, ако би нашао да су они потребни, или ако у пројекту не би био довољан број пропуста стављен.

Попречни профил бране зависи од материјала, из кога се иста има саградити. Оне се праве обично од дрвета, или од камена, или од обојих у свези. Фашине се употребљују обично за бране од мале важности. Да би брана могла противстати притиску воде, да је не би ова могла у свом положају пореметити или је сасвим порушити, треба да је њена ширина двапут већа, по што је њена висина. Бране од фашина обично су још много шире. Инжењер ће оценити, да ли пројектована брана по материјалу, из којег ће се правити, и иначе по својој пројектованој конструкцији ваља за дотично место или не, и према том определиће, ако буде нужно, какве промене или преименања конструкције.

Особита се пажња има обратити на утврђење и целисходно везивање бране у обале, као и на утврђење обала код бране уз воду и низ воду на извесну потребну дужину. Мора се извидити, да ли је у пројекту ово изведено, као што треба, да ли је брана снабдевена са добро конструкцијом патосом више ње и ниже ње (Vor- und Nachbettung), и да ли је пројектовано и утврђење бране у самом кориту реке, које је нужно.

Ка чл. 17.

О количини воде, која се за какво индустријално постројење тражи, о опредељивању те количине и о сградама за пропуштање потребне воде на воденичну или подобну индустријалну справу (Triebwerk).

Пошто је инжењер определно, до које се сталне висине вода у реци средством бране може успорити, те да се потребна количина воде из реке може одвојити за какво индустријално предузеће, онда ће приступити разматрању пројекта справе за пропуштање потребне количине воде из реке у јаз, а то је горња устава (Einlassschleusse), (види нацрт IV. О.) као и сграде за испуштање воде из јаза у реку, који случај наступи онда, кад вода нарасте у јазу преко потребне и дозвољене висине, а то је дољња устава (Ablassschleusse) (Нацрт IV. Н.).

Како једна тако и друга устава морају се пројектовати и направити код сваког постројења, које се на рекама или повећим потоцима (где је потребна брана) из нова подиже. С тога ако су у пројекту једна или друга или обадве изостављене, треба инжењер да их дода; јер прва служи за предупређење поплаве из јаза, а друга за регулисање нормалног (дозвољеног) стања воде у јазу.

Горња устава, која се може назвати и упуствна устава, има се направити код бране близу ушћа јаза, а дољња (испустна) има се направити у њеном одстојању од воденичне справе и зграде на каквом згодном месту, одакле ће сувишна вода из јаза лако отицати у реку кроз нарочито за ову цел начињени канал.

Начин, како се ове уставе обично граде, познат је, по главна пажња има се обратити на положај њиховог прага (Schweller, Polster). Праг горње — упуствне — уставе по цели својој и по општем правилу треба да лежи у равнини дна јаза; а праг дољње — испустне — уставе, треба да лежи у једној равнини са прагом уставе (лакомице) (Нацрт VI. А.)

воденичне, одакле се вода из јаза непосредно на покретачну справу — на точкове — спушта; по исти (праг испустне уставе) може мало и ниже лежати од прага лакомице, што је пробитачно за потпуно испуштање воде из јаза, приликом какве оправке јаза или саме воденичне справе.

Инжењер ће разматрати места за ове уставе, па ако нађе да нису целесходна, онда ће определити друга згоднија.

Што се самог јаза од бране до воденичне справе тиче, инжењер ће извидити, да ли одговара цели пројектовани попречни профил његов према својству земљишта, у коме се има прокопати, или конструкција његова према материјалу, од ког се објекти јаза или сам јаз пројектују, (јер се јаз не конз свагда по природном земљишту, већ може бити случаја, да се местимице или на повећој дужини издигне над природним тереном, и да се вода спроводи средством водовода или тим подобно). Даље, да ли има јаз потребан и довољан над, или сувишан, па према нађеном стању да определи исправку.

Јаз испод воденице треба обично да има знатно јачи над, него што га има онај део више воденице, тако, како би вода могла брзо и без успора и шкољивог улива на индустријално предузеће отицати, ако иначе сама справа није већ тако удешена, да јој вода испод ње, ма и с малим падом отицала, не може шкодити, на шта ће инжењер при испиту пројекта обраћати пажњу.

На послетку има се још разматрати и пројект конструкције за уставе (Grieswerk, Werksgerinne, Freigerinne). Код саме справе (Triebwerk) (Нацрт VI. а и VI. б.), са које се вода непосредно на покретачне сграде спушта; даље, пројект саме покретачне справе.

Из срањења свију горенаведених сграда и њиховог међусобног дјејства, моћи ће инжењер определити, колика је водена снага потребна за дотично индустријално предузеће, т. ј. да ли онолика, колика се тражи или мања, пак ће

према том од своје стране моћи дати поуздано миљење, да ли се молбеноу може дати дозвољење за подизање индустријалног предузећа по пројекту, што га подноси, или са којим и каквим изменама и исправкама пројекта, или се мора сасвим одбити.

Сав овакав рад извиђаја на лицу места учињен, има се изложити у један докуменат, који ће сви чланови комисије потписати, и који се у три равногласна екземплара има сачувати. Од ових предаће се један начелству, које је комисију одредило, други предаће се дотичном молбеноу, а трећи задржава инжењер за своју канцеларију.

Овде је изложен начин поступка у појединим случајима, и за разне околности. Но пошто није могуће предвидети све могуће случаје и околности, које се десити могу и пошто је поље за овај рад као и за намењену цел веома пространо, то се оставља инжењерима на њихову увиђавност, шта и како да раде, кад им се какав извонредан случај појави. Тога ради упућују се на упутства, која су им предисом министра грађевина од 12. Септембра 1874. год. КИМ 922 однута, и шаље им се ради управљања познато као добро дело: *Die Anlage von Wassermühlen* од J. Pohl, а мимо свега тог препоручује им се, да се у ванредном и сумњивом случају надлежним путем обратe министру грађевина за упутства.

ГМ 426.

14. Фебруара 1879.
у Београду.

*Министар грађевина,
Р. Алексић с. р.*

УПУТСТВА

на чл. 22 и 23 закона о водама и њиховој употреби.

О мери за стално опредељење дозвољене висине воде, и о постављању исте.

Члан I.

Ова мера (граничев или боров дирек) поставља се на таквом месту, где је може вода да облива а да није изложена квару и штети, било од клада, леда и т. под. или од људи и стоке; при том ова мора бити приступна, да се у свако доба може посматрати. Такво место биће најбоље какав засеок, који се у обали на згодној месту начини близу јаза и саме зграде.

Начин постављања ове мере по нацрту I. и II. следећи је:

У поменутом засеку ископа се једна руна, најмање 1·3^м у четврт, а 2·5—3^м 0 дубока, а дно поравни се хоризонтално и патосе се било каменом или циглом. Ако би земљиште било са свим слабо, те би могло наступити какво слегање, онда треба против тог осигурати и дно утврдити. На тако спрењено дно руне намести се један крет од борових или граничевих гредица 0·16^м дебелих, 1·2—1·3^м дугачких, а на средини, где се гредице укритавају, утврди се један такође боров или граничев стуб 0·25^м дебел и чисто у четврт отесан. Овај стуб по целој својој дужини пробушен је у тој цели, да се у ову шупљину увуче једна шинка од гвожђа, о којој је ниже говор. На горњу површину — теме — овог стуба долази једна гвоздена или бакрена плоча 0·01^м дебела, која је у средини такође пробушена, као што је и стуб, а за исту цел. Шинка, која кроз руну плоче иде у шупљину стуба, мора бити од кованог гвожђа 0·02^м дебела, и има на врху главу 0·026^м дебелу и 0·05^м

широку, а на доњем крају опет има једно уво, кроз које пролази гвоздени клин за чврсто утврђење шипке са стубом. Доњи крај шипке допире до дна руна.

Кад је све ово извршено и намештено, онда се сва ископана руна уредно око стуба иззида до 0.2^m испод металне плоче, или ако то није могуће, онда се са повећим камењем испуни и добро набије.

Члан 2.

Површина металне плоче треба да лежи у равнини највеће дозвољене висине воде; према том дакле глава на гвозденој шипци надмашује ову сталну висину воде.

За случај, да је постављање по горњем начину сталне мере због заатнијих пренова немогуће извршити, има следећи простији начин:

Као што је већ напред описано, ископа се и осигура се руна; на њен патос не долази више крст, већ се одма одвесно постави један стуб, који је 2^m дугачак или према дубини руне још дужи, а у четврт отесан и 0.2^m дебео. На горњој хоризонталној површини овог стуба постави се једна појака гвоздена плоча, која је у средини пробушена и за сваку страну стуба унакрст утврђена са 0.05^m шир. и 0.005^m дебелим шпанама, које преко плоче иду, као што цртеж II. показује.

Ради стабилности стуба, да се исти не би могао навише дизати, морају се кроз њега провући унакрст две пречаге 1^m дуг. и 0.1^m дебеле, и то доља да одстоји 0.6^m од дољег краја стуба, а горња 0.8^m од плоче. Кроз руну у плочи удари се сасвим у стуб један гвоздени клин, који је на више места зарезан (gekerbt), као што се из цртежа види, и који је 0.2^m дугачак.

Пошто се све ово изврши, онда се руна по изложеном начину око стуба иззида и са крунијим камењем затрпа и добро набије.

Има још простији начин постављања ове сталне мере.

Један 2^m или више дугачак а 0.3^m дебео шип набије се до 1.5^m дубоко у земљу; да би ишао право у земљу и да не би прснуо, мора се на дољем крају утврдити гвоздени врх (пануча) или ако земљиште то баш незахтева, онда се доњи крај шипа само огоре. Кроз горњи део шипа, што је над земљом, који се горе тако преруби, да на њему постављена плоча означава највећу дозвољену висину воде, провуку се унакрст две гвоздене пречаге 0.7 — 0.8^m дугачке, па се после овај део са пречагама уредно обзида до горње површине шипа, и хоризонтално поравни, па се на ову површину утврди једна гвоздена или камена плоча, од које горња површина, као што је већ казано, означава дозвољену висину воде.

Ако је земљиште стеновито, те се не да у њему ископати повећа руна, онда важи овај начин: (Нацрт III.).

У стени се избуши једна руна, која је 0.2^m или више у пречнику широка; у исту намести се одвесно једна округла, од кованог или ливеног гвозђа начињена мотка по потреби 1^m или више дугачка, 0.10^m дебела, која је са стране на више места снабдевена са кратким ругавцима и то тако, да горња хоризонтална површина ове мотке буде у равнини највеће дозвољене висине воде; пошто је ово намештено и утврђено, онда се шуњина руне залије са гипсом, оловом, сумпором, или тим подобно, да остане стабилна, и да се никако не може дизати на више.

Члан 3.

Ако брана тако далеко лежи од зграде (воденице и т. д.), да ова мера код зграде постављена не може тачно и уредно означавати и меру за брану, онда се мора и код ове засебна стална мера наместити. Оваки случаји дешавају се онда, кад је над воде од бране до зграде при нормалном стању воде већи од 0.1^m , т. ј. над између највеће

дозвољене висине воде при уласку у јаз и оне на лакомици воденичној (види нацрт VI.).

Члан 4.

Где буде потребна засебна мера за брану, тако гвоздена плоча треба да лежи у једној равнини са главом бране (види нацрт V. М.), и она означава висину бране. Ако брана има пропусте, онда се висина сталне мере одређује и поставља у ону равнину (висину), до које се пропусти морају отворити за пролаз воде; но ипак треба да је на таквој мери обележена висина бране и висина прага од пропуста.

Члан 5.

Може се догодити, да се сталне мере хитнично или нехотице поремете; па да би се ма каква учињена промена на истима могла са потпуном сигурношћу пронаћи, нужно је да се исте при првој постављању њиховом доведу у везу са каквим другим сталним и непомичним предметима, које треба добро обележити, као што су на пр. стене, зидови, прагови, врата, дрвеће и тив под. Сталне мере треба да су и у хоризонталној пројекцији фиксиране, а то ће се постићи тиме, кад се од више сталних предмета измери одстојање до сталне мере, и углови, које од ње ка тим предметима повучене визуре образују.

Члан 6.

Да би се постављање сталне мере у одређени дан без одлагања могло извршити, надлежна власт наредити, да се све благопремењено спреми, што је за овај рад нужно.

Члан 7.

О постављању сталне мере саставиће се протокол у три равнoгласна екземплара, у коме треба да је јасно изложено што следује:

1. Опис сталне мере у свима њеним појединостима, и да се тачно назначе разне димензије, нарочито дужина стуба и одстојање површине металне плоче од патоса рупе.

2. Опис и димензије оних справа и постројења, која имају утицај на отицај воде, као: дужина бране ма каква она била; висина површине торње и доње воде непосредно над браном и испод бране: висина капка (уставе) на јазу (нацрт IV. о.); висина прага код лакомице (нацрт VI.); број витлова и жљебова и ширина њихова; висина воде у јазу пред жљебовима; одређење сувишне воде, која у јазу нарасте; за колико се има да дигне капак код жљебова за отицај сувишне воде из јаза и т. д.

Све поједине димензије треба да се односе на хоризонталну равнину сталне мере, т. ј. на њену ногу, јер ова служи као репер-тачка за контролисање.

3. Списак свију сталних тачака (Fixpunkte) са њиховим положајем и са разликом висине према сталној мери. Овом протоколу треба на послетку да је прикључен

4. План нивелације, редуциране на хоризонт сталне мере, и

5. План ситуације, из којег ће се за све нивелисане тачке моћи увидети положај.

Мере за све димензије имају бити метричне.

Члан 8.

Код воденица или пободних постројења на води, која већ постоје, као и за преначење или васпостављање већ постојеће сталне мере, поступаће се онако исто, као што је горе описано за нове сталне мере.

Одржање сталне мере.

Притежаоци брана и воденичних зграда и справа не смеју никаква преначења чинити на постављеним сталним мерама, нити на белогамма и сталним тачкама; напротив, дужни

су да све ове мере и тачке добро чувају, и ако примете, да је ма којим узроком штетног на овима поремећено или покварено, онда то без одлагања да доставе надлежној власти.

По томе дакле, сваки рад око тих мера и предмета, било то оправка или ново постављање, има се под надзором дотичне власти предузети и извршити, па о таквом раду има се напо-слетку саставити протокол са саућешњем и знањем интересен-та, који ће се такође у три раввогласна екземплара саставити.

Од сачињених протокола задржава један екземплар над-лежна власт за своју архиву, други се предаје општинској вла-сти, а трећи дотичном притежаоцу.

ГМ 426.

14. Фебруара 1879.

Београд.

Министар грађевина,
Р. Алишић с. р.

Учл. 80.
425 85

ЗБОРНИК

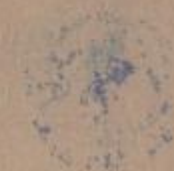
ЗАКОНА И УРЕДАБА

ИЗДАНИХ

У КЊАЖЕСТВУ СРБИЈИ

ОД 1 ЈУНА 1879 ДО 1 АУГУСТА 1880.

35 (XXXV.)

У БЕОГРАДУ

У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ 1880.